

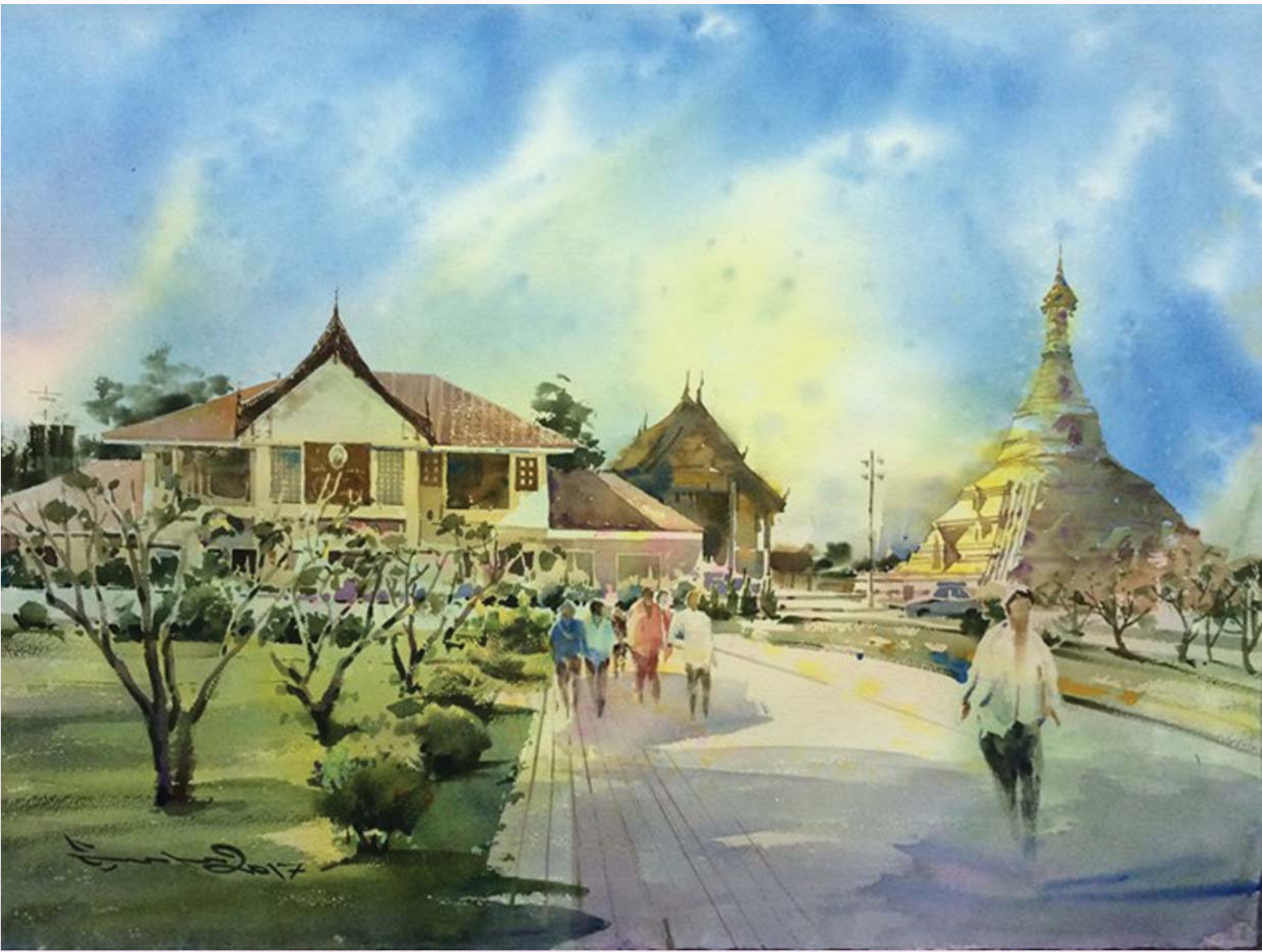
ที่ระลึก

พิธีเปิดห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี”

อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

วันพฤหัสบดีที่ ๒๒ เดือน กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๖๑

ภาพโดย ผศ.นพดล เนตรดี
วิทยาลัยเพาะช่าง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี”
อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

คำนำ

หนังสือที่ระลึกพิธีเปิด ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร เล่มนี้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นที่ระลึกเนื่องในพิธีเปิดห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ซึ่งได้รับพระราชทานพระราชนุญาตให้ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร เข้าร่วมโครงการจัดตั้งห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร เพิ่มเติมเป็นลำดับที่ ๑๐๐

ในโอกาสที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงพระกรุณาเสด็จพระราชดำเนินเป็นประธานในพิธีเปิดห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ในวันพฤหัสบดีที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ ซึ่งเป็นการสนองต่อพระปณิธานของพระองค์ที่ส่งเสริมให้ห้องสมุดเป็นศูนย์เรียนรู้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต และดำรงตนอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณต่อพสกนิกรชาวจังหวัดกำแพงเพชร เป็นอย่างยิ่งที่พระองค์พระราชทานโอกาสทางการศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ที่ทรงคุณค่าแห่งนี้

เนื้อหาของหนังสือเล่มนี้ประกอบด้วย พระราชประวัติ พระอัจฉริยภาพ พระราชกรณียกิจของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ความเป็นมาของห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร และเรื่องราวของจังหวัดกำแพงเพชร ในแง่มุมต่าง ๆ เพื่อให้ผู้อ่านได้รับรู้และเข้าใจได้ส่วนหนึ่ง

ความสำเร็จของการก่อตั้งห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร เกิดจากความร่วมมือในพระมหากรุณาธิคุณของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และความเมตตาอนุเคราะห์ของบุคคลต่าง ๆ มีพระราชวชิรเมธี ผศ.ดร. รองเจ้าคณะจังหวัดกำแพงเพชร เจ้าอาวาสวัดพระบรมธาตุนครชุม ข้าราชการ หน่วยงาน องค์กร บริษัท ห้างร้านและประชาชนจังหวัดกำแพงเพชร เป็นอาทิ ที่ได้ร่วมกันสนับสนุนในการดำเนินการก่อสร้างและพัฒนาตกแต่งให้มีความเรียบร้อยสมบูรณ์เอื้ออำนวยต่อการให้บริการ จึงขอขอบคุณทุกท่านมา ณ โอกาสนี้

สำนักงาน กศน.จังหวัดกำแพงเพชร

สารบัญ

โครงการจัดตั้งห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี”	๒
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี กับงานห้องสมุด	๘
พระราชประวัติ	๑๘
“ห้องสมุดในทัศนะของข้าพเจ้า”	๓๐
ประมวลภาพการก่อสร้างห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร	๓๑
พื้นที่บริการของห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร	๓๕
ประวัติและความเป็นมาของจังหวัดกำแพงเพชร	๓๙
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินมายังจังหวัดกำแพงเพชร	๔๔
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินมายังจังหวัดกำแพงเพชร	๕๐
ต้นไม้ทรงปลูก	๕๒
ภาคผนวก	๕๓

ภาพโดย เอี่ยมพร สุเมธาวัฒนะ
นักวิชาการศึกษานำานุกรพิเศษ

โครงการจัดตั้งห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี”

ความหมาย ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” เป็นห้องสมุดประชาชนจังหวัด หรือ ห้องสมุดประชาชนอำเภอ ที่กระทรวงศึกษาธิการโดยกรมการศึกษานอกโรงเรียนได้รับอนุมัติหรือโดยมติของคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๓๔ ให้จัดสร้างเนื่องในโอกาสสมเด็จพะเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเจริญพระชนมายุ ๓๖ พรรษา

ประวัติความเป็นมา

กรมการศึกษานอกโรงเรียนได้พิจารณาเห็นว่า เพื่อสนองพระราชปณิธานและแนวทางพระราชดำริ ในการส่งเสริมการศึกษา สำหรับประชาชนตามที่ ทรงแสดงไว้ในโอกาสต่าง ๆ เช่น ในโอกาสที่มี พระมหากษัตริย์คุณเสด็จเป็นประธานในการประชุม สมัชชาสากลว่าด้วยการศึกษาผู้ใหญ่ เมื่อวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๓๓ ได้พระราชทานลายพระหัตถ์ เชิญชวนให้ “ร่วมกันทำให้ชาวโลกอ่านออกเขียนได้”

และในบทพระราชนิพนธ์เรื่อง “ห้องสมุด ในทัศนะของข้าพเจ้า” ได้ทรงกล่าวว่า ความรู้ของมนุษย์ เป็นมรดกตกทอดกันมาแต่โบราณเมื่อมีการประดิษฐ์ คิดค้นอักษรขึ้นผู้มีความรู้ก็ได้บันทึกความรู้ของตน สิ่งที่ตนค้นพบเป็นการจารึกหรือเป็นหนังสือทำให้ บุคคลอื่นในสมัยเดียวกัน หรืออนุชนรุ่นหลัง ได้มีโอกาส ศึกษาทราบถึงเรื่องนั้น ๆ และได้ใช้ความรู้เก่า ๆ เป็นพื้นฐานที่จะหาประสบการณ์คิดค้นสิ่งใหม่ ๆ ที่เป็นความก้าวหน้าเป็นความเจริญสืบต่อไป

ห้องสมุดเป็นสถานที่เก็บเอกสารต่าง ๆ อันเป็น แหล่งความรู้ดังกล่าวแล้ว จึงเรียกได้ว่าเป็นครู เป็นผู้ ชี้แนะให้เราแก้ปัญหา วิเคราะห์ วิจัยจนให้รู้สิ่งควรรู้ อันชอบด้วยเหตุผลได้

ข้าพเจ้าอยากให้เรามีห้องสมุดที่ดี มีหนังสือ ครอบคลุมประเภทสำหรับประชาชน หนังสือประเภท ที่ข้าพเจ้าคิดว่าสำคัญที่สุดอย่างหนึ่งคือ หนังสือสำหรับเด็ก วัยเด็กเป็นวัยเรียนรู้ เด็ก ๆ ส่วนใหญ่สนใจจะทราบ

เรื่องราวต่าง ๆ แปลก ๆ ใหม่ ๆ อยู่แล้ว ถ้าเรามีหนังสือ ที่มีคุณค่าทั้งเนื้อหาและรูปภาพให้เขาอ่าน ให้ความรู้ ความบันเทิง เด็ก ๆ จะได้เติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์ ที่รอบรู้ มีธรรมะประจำใจ มีความรักบ้านเมือง มีความ ต้องการปรารถนาจะทำแต่ประโยชน์ที่สมควร

กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ขอพระราชทาน พระราชทานุญาตดำเนินโครงการจัดตั้งห้องสมุดประชาชน ซึ่งได้รับพระราชทานนามว่า ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” โดยจะเริ่มก่อสร้างห้องสมุดรุ่นแรก จำนวน ๓๗ แห่ง เพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพ รัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในโอกาสที่พระองค์ พระชนมายุ ๓๖ พรรษา ในปี ๒๕๓๔ และจะวางแผน ดำเนินการจัดตั้งอย่างต่อเนื่องจนครบทุกอำเภอภายใน ระยะเวลา ๑๐ ปี ระหว่างปี ๒๕๓๔-๒๕๔๓ ซึ่งเป็น ช่วงเวลาที่องค์การสหประชาชาติ ได้ประกาศให้เป็น ทศวรรษแห่งการรู้หนังสือ

ห้องสมุดประชาชนแต่ละแห่งจะสร้างขึ้นด้วยความร่วมมือของประชาชนในท้องถิ่น หน่วยงาน ภาครัฐและเอกชน จากความจงรักภักดีและความ สำนึกในพระมหากษัตริย์คุณของสมเด็จพระเทพ รัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พสกนิกรและ หน่วยงานดังกล่าวจึงพร้อมใจน้อมเกล้าฯ ถวายห้องสมุด ประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” เพื่อสนองพระราชปณิธาน ให้ชุมชนมีแหล่งความรู้ที่พร้อมพรั่งสมบูรณ์ซึ่งจะเป็น แบบอย่างของการพัฒนาห้องสมุดสืบต่อไป โดยมีการ จัดส่วนบริการและกิจกรรม คือ

- ๑) ห้องอ่านหนังสือทั่วไป
- ๒) มุมเด็กและครอบครัว
- ๓) ห้องอเนกประสงค์
- ๔) ห้องโสตทัศนศึกษา
- ๕) ห้องเฉลิมพระเกียรติ

สาระสำคัญ

วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งมุ่งที่จะกระจายโอกาสทางการศึกษาไปสู่ประชาชนในชนบท ด้วยการจัดตั้งและพัฒนาห้องสมุดประชาชนอำเภอ ให้เป็นแหล่งความรู้สำหรับประชาชนทุกเพศทุกวัย และเป็นศูนย์กลางสนับสนุนการผลิตและเผยแพร่เอกสารสิ่งพิมพ์ ไปสู่อ่านหนังสือในระดับหมู่บ้าน ทั้งนี้ โดยได้กำหนดวัตถุประสงค์เฉพาะในการดำเนินการไว้ดังต่อไปนี้

๑. พัฒนารูปแบบของห้องสมุดประชาชนอำเภอ เพื่อสนองตามแนวพระราชดำริ เพื่อให้เป็นตัวอย่างของห้องสมุดในอนาคตที่จะเป็นแหล่งความรู้และศูนย์กลางสนับสนุนเครือข่ายการเรียนรู้ในระดับหมู่บ้าน

๒. จัดตั้งห้องสมุดประชาชนอำเภอให้ครบทุกอำเภอ โดยจะคัดเลือกอำเภอที่มีความพร้อมและความจำเป็นเร่งด่วน ดำเนินการจัดตั้งเป็นรุ่นแรกจำนวน ๓๗ แห่ง ในช่วงปี ๒๕๓๔-๒๕๓๕ เพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และทยอยการจัดตั้งในอำเภออื่นจนครบทั่วทั้งประเทศในช่วงปี ๒๕๓๖-๒๕๔๓

๓. พัฒนาห้องสมุดประชาชนอำเภอที่จัดตั้งอยู่เดิมแล้วให้มีคุณภาพและมีความพร้อมที่จะให้บริการตามบทบาท และภารกิจของห้องสมุดในอนาคต

๔. ประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน รมรงค์ส่งเสริมการอ่าน เพื่อกระตุ้นให้ประชาชนหน่วยงานภาครัฐและเอกชน เห็นความสำคัญของการอ่าน และการจัดตั้งห้องสมุดประชาชนเพื่อจะได้มีส่วนร่วมรับผิดชอบในการดำเนินโครงการ และใช้ประโยชน์จากห้องสมุดที่จะจัดตั้งขึ้นจากวัตถุประสงค์ดังกล่าว กรมการศึกษานอกโรงเรียนจึงมีนโยบายให้ห้องสมุดประชาชนทุกประเภท ซึ่งรวมทั้งห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” ด้วย มีกิจกรรมหลักดังนี้

๑. ศูนย์ข้อมูลข่าวสารชุมชน มีกิจกรรมที่จัดในลักษณะดังนี้

๑) ด้านส่งเสริมการอ่านและการค้นคว้า มีการประกวดการอ่าน การจัดนิทรรศการ การเล่านิทาน การเล่าเรื่องจากหนังสือ การประกวดยอตนักอ่าน การโต้วาที การปาฐกถา เป็นต้น

๒) ด้านการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีการอภิปราย การบรรยาย การศึกษาดูงานในท้องถิ่น การรวบรวมผลงานของภูมิปัญญาในท้องถิ่น เป็นต้น

๓) ด้านห้องสมุดเคลื่อนที่สู่ชุมชน มีการนำยาม กุญ กระเป๋า หีบ เรือ รถยนต์ เคลื่อนไปตามชุมชน จัดหาหนังสือไปบริการตามจุดหรือหน่วยงานสำคัญ เช่น เรือนจำ โรงเรียน บ้านพักคนชรา โรงพยาบาล เป็นต้น

๔) ด้านส่งเสริมการรวมกลุ่มประชาชน ตามความรู้และความสนใจ เช่น กลุ่มสนใจ กลุ่มวิชาชีพ ชมรมต่าง ๆ มีชมรมนักอ่าน ชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ชมรมสมุนไพร การแข่งขันกีฬา เป็นต้น

๕) ด้านครอบครัวสัมพันธ์ เช่น จัดให้มีสนามเด็กเล่น จัดมุมเด็กและมุมครอบครัว จัดตามวันสำคัญ ๆ มีวันพ่อ วันแม่ วันครอบครัว วันตรวสุขภาพ เป็นต้น

๒. ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ของชุมชน มีกิจกรรมที่จัดในลักษณะ ดังนี้

๑) ด้านแนะแนวการศึกษาออกโรงเรียน มีแนะแนวการศึกษาอาชีพ ทำเนียบตลาดแรงงาน แหล่งทรัพยากร จัดป้ายนิเทศ ตลาดนัดอาชีพ ศึกษาดูงาน เป็นต้น

๒) ด้านจัดและให้บริการชุดทดลอง ชุดสาธิตต่าง ๆ เช่น สาธิตการทดลองที่เป็นนวัตกรรม มีเครื่องดักยุง ระบบน้ำหยด การทดสอบความชื้นของข้าว การทดลองความเป็นกรดเป็นด่างของดิน เป็นต้น

๓) ด้านจัดพื้นที่สำหรับบริการตามหลักสูตร การศึกษานอกโรงเรียนของสถาบันต่าง ๆ มีจัดมุมทางไกล ตนเอง ชั้นเรียน มุม มสธ. มุม มร. เป็นต้น

๓. ศูนย์กลางการจัดกิจกรรมของชุมชน หรือเป็นศูนย์ประชาคมมีกิจกรรมที่จัดในลักษณะ ดังนี้

๑) บริการสถานที่จัดประชุม สัมมนา การแสดงผลภัณฑ์ มีการจัดประชุมสมาชิกชมรม สมาคม และแสดงกิจกรรมชมรม จัดมุมแสดงสินค้าพื้นเมือง จัดแสดงศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน การแต่งงาน เป็นต้น

๒) กิจกรรมเด็กและครอบครัว เช่น วันเด็ก วันแม่ วันพ่อ การบรรยายเกี่ยวกับเด็กและครอบครัว เป็นต้น

๓) กิจกรรมเอนกประสงค์ของชุมชน มี ศิลปวัฒนธรรม การแต่งงาน การดำเนินการเชิงธุรกิจ สนามเด็กเล่น เป็นต้น

๔. พัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ในชุมชน มีกิจกรรมที่จัดในลักษณะ ดังนี้

๑) ด้านข้อมูลข่าวสารและสื่อ มีการ หมุนเวียนสื่อสารนิเทศไปยังห้องสมุดโรงเรียน ที่อ่าน หนังสือประจำหมู่บ้าน ศูนย์การเรียนรู้ และแหล่งความรู้ ในชุมชนใกล้เคียง เป็นต้น

๒) ด้านการพัฒนา การผลิต เผยแพร่ และ ฝึกอบรม มีผลิตเอกสาร แผ่นปลิว อบรมพัฒนาบุคลากร ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานเพื่อที่จะให้การเผยแพร่ สื่อสารนิเทศสู่เครือข่ายอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นต้น

จากวัตถุประสงค์ทั้ง ๔ ข้อดังกล่าว กรมการศึกษานอกโรงเรียนจัดเพื่อให้ประชาชนในชุมชนทุกเพศ ทุกวัย ทุกระดับการศึกษา ทุกอาชีพได้รับการศึกษานอกโรงเรียนจากการจัดบริการและกิจกรรมห้องสมุด เพื่อใช้ในการปรับปรุงอาชีพ ความเป็นอยู่ พัฒนา คุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น เป็นการศึกษาตามอัธยาศัย ที่ส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาในระบบและนอกระบบ โรงเรียนอีกส่วนหนึ่งด้วย

บทบาทหน้าที่

๑. ศูนย์ข่าวสารข้อมูลของชุมชน หมายถึง จัดห้องสมุดให้เป็นแหล่งศึกษาหาความรู้ ค้นคว้า วิจัย โดยมีการจัดบริการหนังสือ เอกสารสิ่งพิมพ์ และ โสตทัศนศึกษา

๒. ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ของชุมชน เป็นแหล่ง ส่งเสริม สนับสนุน และจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๓. ศูนย์กลางจัดกิจกรรมของชุมชน หมายถึง การให้บริการแก่ชุมชน ในการจัดกิจกรรมการศึกษา และศิลปวัฒนธรรม มีการประชุมขององค์กร การจัด กิจกรรมวันสำคัญตามประเพณี การจัดสวนสุขภาพ สนามเด็กเล่น และสวนสาธารณะ เป็นต้น

๔. ศูนย์กลางสนับสนุนเครือข่ายการเรียนรู้ ในชุมชน หมายถึง การจัดให้เกิดกระบวนการที่จะ เชื่อมประสานระหว่างห้องสมุดและแหล่งความรู้ ในชุมชนอื่น ๆ เช่น ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน สถานศึกษา แหล่งประกอบการ ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ความเป็นมาการจัดตั้งห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

ตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้รับพระราชทาน พระราชานุญาตให้ดำเนินโครงการจัดตั้งห้องสมุด ประชาชนเพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพ รัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เนื่องในโอกาส ที่เจริญพระชนมายุ ๓๖ พรรษา ในปีพุทธศักราช ๒๕๓๔ โดยพระราชทานนามว่า ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” ซึ่งได้เริ่มก่อสร้างและจัดตั้งเป็น รุ่นแรก จำนวน ๓๗ แห่ง ในปี ๒๕๓๔ และได้มีการ จัดตั้งห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” เพิ่มขึ้น อย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน

จังหวัดกำแพงเพชร โดยนายสุพล วาณิชเสณี ผู้ว่าราชการจังหวัดกำแพงเพชร และนางยุพิน บัวคอม ผู้อำนวยการสำนักงาน กศน.จังหวัดกำแพงเพชร ได้ริเริ่มดำเนินการ และจัดทำโครงการดังกล่าว ซึ่งพระราชวชิรเมธี ผศ.ดร. รองเจ้าคณะจังหวัดกำแพงเพชร เจ้าอาวาสวัดพระบรมธาตุ พระอารามหลวง ได้อนุญาตให้ใช้พื้นที่ วัดพระบรมธาตุ พระอารามหลวง และเสนอขอเข้าร่วมโครงการห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” เมื่อวันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๕๖ งบประมาณการดำเนินการก่อสร้างอาคาร ได้จากงบประมาณของทางราชการจากสำนักงาน กศน. องค์การบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชร และระดมทุนทรัพย์จากภาคเอกชน บริษัท เฉาก๊วยชากังราว จำกัด

ต่อมากองราชเลขาฯ ในพระองค์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี แจ้งเรื่องพระราชทานพระราชนุญาตเป็นลำดับที่ ๑๐๐ เมื่อวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๗ และเริ่มดำเนินการก่อสร้างตัวอาคารห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร เมื่อวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๕๗ ซึ่งการดำเนินการ จังหวัดกำแพงเพชรได้แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินโครงการจัดตั้งห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” ตามคำสั่งจังหวัดกำแพงเพชร ที่ ๐๒๗/๒๕๕๘ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินโครงการจัดตั้งห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” ลงวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

ต่อมาพระราชทานพระราชวโรกาสให้คณะบุคคล เข้าเฝ้าทูลละอองพระบาท ทูลเกล้าฯ ถวายแผ่นศิลาฤกษ์ เพื่อทรงเจิมและทรงพระสุหร่ายเมื่อวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๕๘ ซึ่งพระราชวชิรเมธี ผศ.ดร. รองเจ้าคณะจังหวัดกำแพงเพชร เจ้าอาวาสวัดพระบรมธาตุ พระอารามหลวง นายธานี ธิัญญาโกษณ์ ผู้ว่าราชการจังหวัดกำแพงเพชร นายบุญทรง จิโนเป็ง ผู้อำนวยการสำนักงาน กศน. จังหวัดกำแพงเพชร นายสุนทร รัตนการ นายกองค้การ บริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชร ดร.เสริมวุฒิ สุวรรณโรจน์ ประธานบริษัท เฉาก๊วยชากังราว จำกัด และคณะ เข้าเฝ้าทูลละอองพระบาท และได้จัดพิธีวางศิลาฤกษ์ ในวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๘ นายธานี ธิัญญาโกษณ์ ผู้ว่าราชการจังหวัดกำแพงเพชร เป็นประธานฝ่ายฆราวาส และพระธรรมภาณพิลาส เจ้าคณะจังหวัดกำแพงเพชร เป็นประธานฝ่ายสงฆ์

ต่อมาในช่วงที่นายบุญทรง จิโนเป็ง ดำรงตำแหน่ง ผู้อำนวยการสำนักงาน กศน.จังหวัดกำแพงเพชรได้ขอ งบประมาณเพิ่มเติมจากสำนักงาน กศน.เพื่อการจัดหา ครุภัณฑ์และการตกแต่งภายในและได้ระดมทุนจาก ภาคเอกชนและประชาชนชาวจังหวัดกำแพงเพชร เพื่อ เป็นงบประมาณในการตกแต่งภูมิทัศน์ภายนอก การ จัดนิทรรศการภายใน รวมทั้งได้รับงบประมาณจาก องค์การบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชร เพื่อการจัดหา หนังสือและทรัพยากรสารสนเทศให้กับห้องสมุด จน สำเร็จและเปิดให้บริการตั้งแต่วันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๙ เป็นต้นมา

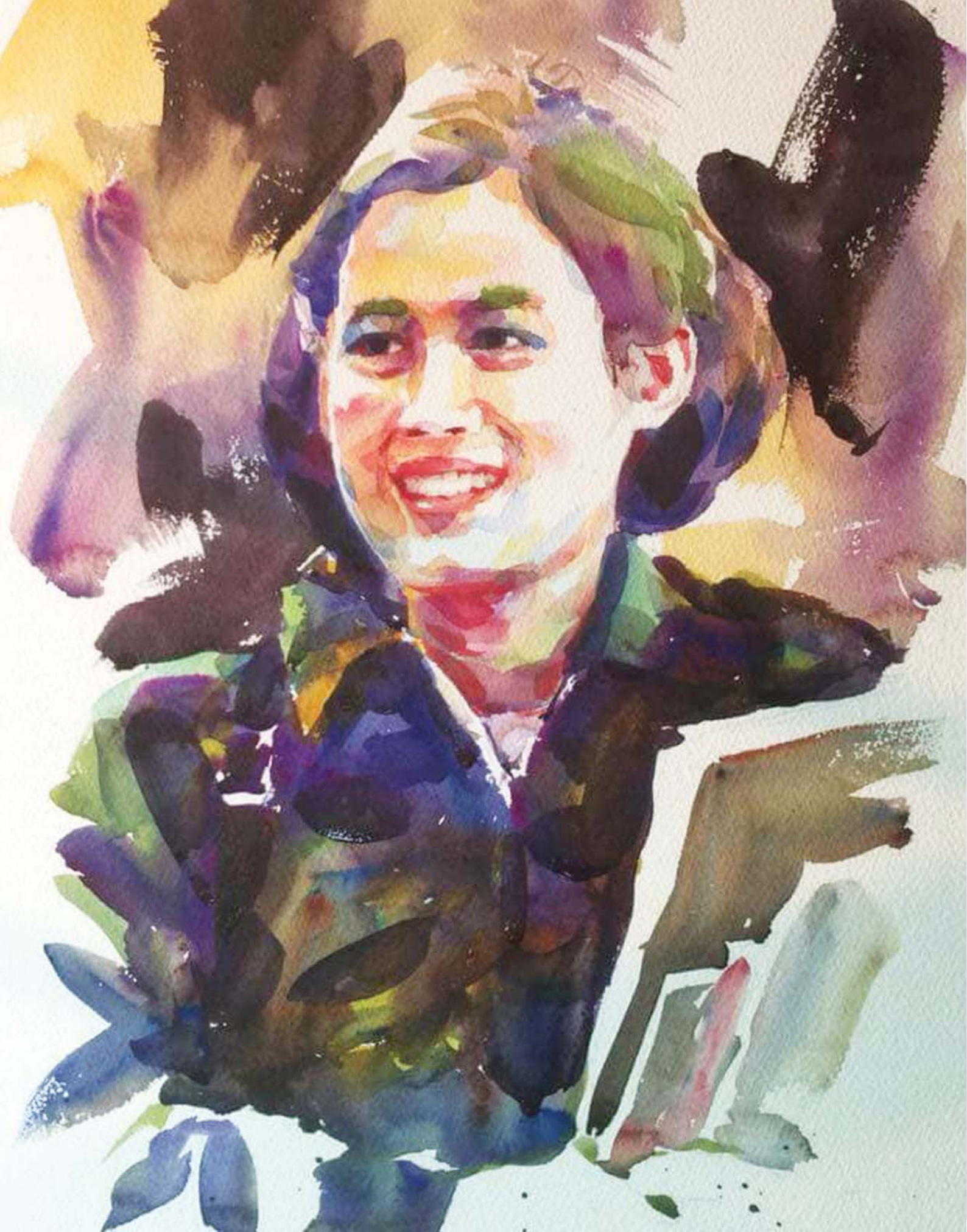
ต่อมากองราชเลขาการในพระองค์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี แจ้งเรื่องเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเปิดห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ในวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ เวลา ๑๐.๐๐ น. ตามหนังสือสำนักราชเลขาธิการ ที่ รล ๐๐๑๐/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๖๐ เรื่อง เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเปิดห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

ทั้งนี้ ชาวจังหวัดกำแพงเพชร ได้แสดงออกถึงความจงรักภักดีด้วยความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงมีต่อการจัดการศึกษาของชาติ ตลอดจนการร่วมใจกันน้อมเกล้าฯ ถวายเพื่อสนองพระราชปณิธานที่ทรงพระประสงค์ให้ชุมชนมีแหล่งเรียนรู้ที่พร้อมสมบูรณ์เพื่อให้นักเรียน เยาวชนและประชาชนทั่วไปเข้าถึง

แหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพเพื่อการสร้างองค์ความรู้ พัฒนาคุณลักษณะด้านรักการอ่าน ซึ่งจะช่วยในการพัฒนาห้องสมุดให้เป็นต้นแบบของการให้บริการด้านการศึกษาตามอัธยาศัย เป็นศูนย์กลางของแหล่งข้อมูลข่าวสาร ศูนย์กลางของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และศูนย์กลางในการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ของชุมชน ตลอดจนเป็นศูนย์กลางในการจัดกิจกรรมเพื่ออนุรักษ์และเผยแพร่วัฒนธรรมประเพณีที่ดีงาม รวมทั้งส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดกำแพงเพชรอีกด้วย

ผศ.บรรลุ วีริยาภรณ์ประภาส
ผู้อำนวยการวิทยาลัยเพาะช่าง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี กับงานห้องสมุด

สมเด็จพระเจ้าฟ้าแห่งการศึกษาตลอดชีวิต

ปัญญาเป็นทรัพย์ล้ำเลิศ
เป็นสิ่งอันประเสริฐยิ่ง
อาจก่อเกียรติช่วยเขตชูชื่อ
รูกนำต้นพันจากห้องทุกขักรรรม

พระราชนิพนธ์ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
พุทธศาสนสุภาษิตคำโคลง ๑๑ ธันวาคม ๒๕๑๙

สมเด็จพระเจ้านักการศึกษา

จากพระราชนิพนธ์ที่อัญเชิญมากล่าวอ้างนี้ จะเห็นได้ว่า สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงตระหนักถึงความจำเป็นที่มนุษย์ทุกคนที่เกิดมาย่อมจะต้องแสวงหาความรู้หรือการศึกษาทุกรูปแบบ เพื่อให้ได้มาซึ่ง “ปัญญา” ที่สามารถนำมาใช้ในการแก้ปัญหาที่เป็นต้นเหตุแห่ง “ทุกข์” ได้ เพราะพระองค์ท่านเปรียบปัญญาดุจแสงสว่าง และทรงขยายความไว้ว่า “...ตามหลักวิทยาศาสตร์ คนและสัตว์จะมองเห็นสิ่งต่าง ๆ ได้จะต้องมีแสงสว่าง เช่น ถ้าเรานำเอาขวดใบหนึ่ง ไปตั้งไว้ในห้องที่มีมิติชัดเจนแสงสว่างลอดเข้าไม่ได้ แม้เราจะรู้ว่ามิขวดอยู่ในห้องนั้นก็จริง แต่เราก็ไม่สามารถมองเห็นขวดนั้นได้ เนื่องด้วยแสงสว่างจากนอกห้องไม่สามารถลอดเข้ามาในห้องได้แต่ปัญญานั้นไม่ว่าจะอยู่ที่ใดเวลาใด ย่อมสามารถส่องนำทางให้แก่มนุษย์ได้ แสงธรรมดจากดวงอาทิตย์ ดวงไฟ หรือแหล่งกำเนิดอื่น ๆ ก็ตาม ไม่อาจทำให้บุคคลที่สายตาพิการมองเห็นได้แต่แสงแห่งปัญญานั้นอาจทำให้ทุกคนมองเห็นได้...” หมายความว่า ปัญญาทำให้คนเราเห็นสิ่งที่จำเป็นในการดำรงชีวิตได้

ปัญญาจะเกิดขึ้นได้อย่างไร และโดยวิธีใด การแสวงหา “ความรู้” หรือ “การศึกษา” คงเป็นคำตอบที่ทุกคนคงกล่าวได้ตรงกัน แต่การศึกษาโดยทั่วไปมิได้มีความหมายถึงเฉพาะการไปโรงเรียน ฟังคำสั่งสอนของครู อ่านหนังสือ หรือทำการบ้านเท่านั้น แต่ “การศึกษา” ในที่นี้หมายถึง การที่จะได้มาซึ่งความรู้ทุกรูปแบบทั้งการศึกษาในและนอกระบบ โรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัยด้วย ซึ่งรวมเรียกว่า การศึกษาตลอดชีวิตและควรต้องแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง จนมีบางคนกล่าวว่า “ชีวิต คือ การศึกษา และการศึกษาก็คือชีวิต” ทั้งนี้ เนื่องจากวิชาการต่าง ๆ ในสังคมปัจจุบันเปลี่ยนแปลงก้าวหน้าตลอดเวลา หากผู้ใดไม่แสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง จะกลายเป็นผู้ด้อยการศึกษา ดังพระราชดำรัสของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่พระราชทานเนื่องในโอกาสวันไหว้ครู ณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร เมื่อวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๒๖ ว่า

“วิชาการต่าง ๆ ในสังคมทุกวันนี้ มีได้อยู่หนึ่งกับที่ แต่เปลี่ยนแปลงก้าวหน้าอยู่ตลอดเวลา คนที่เรียนจบสูง ๆ ถ้าอยากจะทำอย่างก้าวหน้า ควรทำการค้นคว้าศึกษาเล่าเรียนต่อไป แม้จะมีใช้การศึกษาเล่าเรียนในระบบ เช่น อาจเข้ารับการอบรมสัมมนา ฟังการอภิปราย หรือชมนิทรรศการว่ามีอะไรใหม่ ๆ การฟังข่าวสารจากวิทยุ หนังสือพิมพ์ นิตยสารต่าง ๆ ก็จำเป็น ทำให้เรารู้ว่าวิทยาการก้าวหน้าไปถึงไหนแล้ว สิ่งแวดล้อมรอบตัวเรามันไม่อยู่กับที่ เช่น เทคโนโลยีสมัยใหม่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา”

จากแนวพระราชดำริและพระราชดำริของ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่เกี่ยวกับการศึกษา จะเห็นว่า พระองค์ทรงเป็นผู้ที่ตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาทุกรูปแบบ และสนพระทัยที่จะส่งเสริมและพัฒนาให้พสกนิกรทุกหมู่เหล่า

นับจากเด็กเล็กไปถึงผู้ใหญ่และจากผู้ไม่รู้หนังสือ ไปจนถึงผู้ที่เรียนจบปริญญาสูง ๆ ให้พยายามสนใจที่จะแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่องตลอดไป แม้พระองค์เอง ซึ่งมีพระปรีชาญาณในทุกด้าน นับแต่ทรงสำเร็จการศึกษาอักษรศาสตรบัณฑิต เกียรตินิยมอันดับหนึ่ง โดยได้รับรางวัลเหรียญทองเรียนเยี่ยมตลอดหลักสูตร ทรงสำเร็จอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจารึกภาษาตะวันออก จากมหาวิทยาลัยศิลปากร ทรงสำเร็จอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบาลีและสันสกฤต จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และทรงสำเร็จการศึกษา ดุษฎีบัณฑิต สาขาพัฒนาศึกษาศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

พระผู้เป็นภาพลักษณ์ของนักการศึกษาตลอดชีวิต

การศึกษาตลอดชีวิต (Lifelong Education) ในความหมายของ Edgar Faure อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการประเทศฝรั่งเศสและคณะ ได้ให้ความหมายว่า “การศึกษาตลอดชีวิตไม่ใช่ระบบการศึกษาแต่อย่างใด หากเป็นแม่บทของการศึกษา โดยรวมการศึกษาแต่ละแบบมาจัดให้มีความต่อเนื่อง ผสมผสานและเสริมซึ่งกันและกัน” และ R.H Dave นักศึกษาอีกผู้หนึ่งที่ให้นิยามของการศึกษาตลอดชีวิตว่า “การศึกษาตลอดชีวิต เป็นแนวคิดที่พยายามมองการในภาพรวม ซึ่งได้รวมเอาการศึกษาในนอกระบบโรงเรียน (Non-Formal Education) การศึกษาในระบบโรงเรียน (Formal Education) และการศึกษาตามอัธยาศัย (Informal Education) ให้มีการประสานสัมพันธ์ทั้งในด้านของความต่อเนื่องของเวลา (ชั่วชีวิตคน) และเนื้อหา (สาระที่คนต้องนำความรู้ไปใช้) ซึ่งการศึกษาตลอดชีวิตจะต้องมีลักษณะที่ยืดหยุ่นในด้านเวลา สถานที่ เนื้อหา และ

เทคนิคการเรียนการสอน ซึ่งมีลักษณะคล้ายกับการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-directed learning) การแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน และมีใจกว้างยอมรับว่าการเรียนรู้มีหลายรูปแบบและหลายวิธีการ”

จากคำนิยามดังกล่าวจะเห็นได้ว่า สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงมีภาพลักษณ์ของนักการศึกษาตลอดชีวิตอย่างชัดเจนที่สุด กล่าวคือ พระองค์พยายามแสวงหาความรู้เพิ่มเติมตลอดเวลาทุกรูปแบบ ทั้งการประชุมสัมมนา ทัศนศึกษาทั้งในประเทศหรือต่างประเทศใช้อุปกรณ์การเรียนทุกประเภท นับตั้งแต่การใช้อุปกรณ์การสื่อสาร ดาวเทียม คอมพิวเตอร์ วิทยุ โทรทัศน์ ตลอดจนการแสวงหาความรู้ด้วยพระองค์เอง ด้านเนื้อหา ทรงสนพระทัยที่จะเรียนรู้ทุกเรื่องทั้งที่เกี่ยวข้องกับพระองค์เอง และเรื่องที่จะนำไปใช้เพื่อการแก้ปัญหาชีวิตของพสกนิกร ส่วนด้านสถานที่เรียนทรงเล็งเห็นว่า ทุก ๆ สถานที่ มีความรู้ที่จะให้พระองค์ศึกษาไม่ว่าในป่าเขา ทุ่งนา โรงงาน

หรือ ท้องทะเล เป็นต้น ทรงแลกเปลี่ยนความรู้ กับบุคคลทุกระดับ นับตั้งแต่เกษตรกร กรรมกร ผู้ใช้ แรงงาน ครูอาจารย์ นักวิทยาศาสตร์ ทั้งในประเทศ และต่างประเทศ ดังจะเห็นได้จากการเสด็จพระราชดำเนิน ไปยังที่ต่าง ๆ เพื่อการศึกษาหาความรู้อย่างสม่ำเสมอ หัวใจสำคัญของการเป็นนักการศึกษาตลอดชีวิต มีจุด เริ่มต้นอยู่ที่การฝึกตนให้เป็นคนต้นตัวต่อการศึกษา นั้นหมายถึง ความอยากรู้ อยากเห็นในเรื่องในสิ่งต่าง ๆ ตลอดเวลาดังพระดำรัสที่พระราชทานไว้ว่า

“...เราควรคิดว่า เราเป็นได้ทั้งนักเรียนที่ดี ตลอดเวลา และมีคุณสมบัติของครูที่ดีตลอดเวลา เช่นกัน ผู้ที่สนใจความรู้ต่าง ๆ ไม่ควรประมาทผู้อื่น ไม่ว่าผู้ใดเราควรถือว่า คนทุกคน สิ่งทุกสิ่งเป็นครู ให้ความรู้แก่เราได้หมด ถ้าเราประมาทคนหรือสิ่งนั้น โดยไม่เปิดตา เปิดใจให้กว้างในการรับรู้ ขาดศรัทธา ในครูผู้ให้ความรู้ เราอาจไม่ได้รับความรู้ที่ดี... แหล่ง ที่จะหาความรู้มีใช้เพียงแค่มุขบุคคลอาจเป็นแหล่งอื่น ๆ รอบตัว...”

จากพระราชดำรัสที่กล่าวนี้ สมเด็จพระเทพ รัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี นับเป็นพระผู้เป็น แบบฉบับของนักการศึกษาตลอดชีวิตที่ดี พยายาม แสวงหาความรู้ความเข้าใจสู่พระองค์เองตลอดเวลา โดยมีได้ทรงถือว่า สำเร็จการศึกษาระดับดุขฎีบัณฑิต หรือเป็นผู้ที่มีสมบัติปัญญาเฉลียวฉลาด ได้รางวัล เหรียญทองในการเรียนแล้ว ไม่จำเป็นที่จะต้องเรียนรู้ จากชาวต่างชาติหรือบุคคลอื่นใดอีก ภาพที่พสกนิกร ชาวไทยมักจะได้พบเห็นเมื่อพระองค์ทรงพระดำเนิน เป็นพระจริยาวัตรของการทรงสมุด บันทึกรเหตุการณ์ ข้อมูลความรู้ ที่พระองค์ได้รับจากบุคคลทุกระดับ และ สิ่งแวดล้อมรอบพระองค์ ที่จะทรงนำวิเคราะห์วินิจฉัย เพื่อเป็นองค์ความรู้รวบยอดของพระองค์เองหรือ ทรงถ่ายทอดให้ผู้อื่นต่อไป นับเป็นพระจริยาวัตรที่ยาก จะหาผู้ใดเสมอเหมือนในความเป็นผู้ใฝ่หาความรู้ อย่างแท้จริง นอกจากความตื่นตัวต่อการศึกษาแล้ว พระองค์ทรงสนับสนุนอยากฝึกให้เด็กไทยมีความเป็น ผู้ช่างสังเกตและได้สัมผัสกับสิ่งแวดล้อม เพราะสามารถ ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และวินิจฉัย และนำมาปฏิบัติ ได้ดังที่ทรงเล่าไว้ว่า

“...เมื่อวันทีไปอินโดนีเซีย มีเด็กอนุบาลจาก โรงเรียนจิตรลดาไปส่งที่พระตำหนักจิตรลดา เด็ก ๆ เหล่านั้นช่างซุกซนช่างถามและมีความกล้าหาญ เดินตรงไปที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ถามโน่น ถามนี่หลายอย่างเกี่ยวกับวิทยุที่ทรงถือ เมื่อทรงอธิบาย ก็ฟังด้วยความสนใจพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพอพระทัยตรัสชมว่า ช่างสังเกตดี มีความสนใจ สิ่งต่าง ๆ มาก และกราบบังคมทูลว่าได้ให้นโยบาย การสอนไว้ โดยเน้นการสังเกตและฝึกให้แสดงออก ฝึกให้พูดหัดสังเกตธรรมชาติ”

ในส่วนพระองค์เอง ทุกครั้งที่เสด็จพระราชดำเนิน ต่างประเทศ ได้ทรงสังเกตเหตุการณ์และสิ่งแวดล้อม รอบ ๆ พระองค์เสมอ และทรงนำมาเล่าให้ผู้เกี่ยวข้อง หรือทรงพระราชนิพนธ์เป็นหนังสือให้ผู้อื่นได้ทราบ อันเป็นการถ่ายทอดความรู้ไปสู่ผู้อื่นอีกเป็นจำนวนมาก ดังตัวอย่าง เมื่อคราวเสด็จพระราชดำเนินกลับจาก ประเทศอินโดนีเซียและออสเตรเลียเมื่อเดือน ตุลาคม ๒๕๒๗ ทรงเล่าเรื่องเมืองอินโดนีเซียและออสเตรเลีย ในส่วนที่เกี่ยวกับการศึกษาว่า “...ประเทศอินโดนีเซีย ในด้านศิลปวัฒนธรรมนั้นเขาทำได้ดีมากสามารถ ถ่ายทอดช่างศิลปะให้ลูกหลาน หมู่บ้านที่มีอาชีพ เป็นช่างศิลปะแขนงใด คนรุ่นหลังที่ยังมีอายุน้อย ๆ ก็สามารถทำงานในช่างแขนงนั้น ๆ ได้ เช่น หมู่บ้าน เขียนภาพ เด็ก ๆ ก็เขียนภาพได้ หมู่บ้านช่าง แกะสลัก คนในหมู่บ้านก็จะแกะสลักได้สวยงาม แม้คนหนุ่ม ๆ อายุอ่อน ๆ ...ส่วนทางออสเตรเลีย ได้ดูโรงเรียนสอนทางอากาศในเขต ที่เรียกว่า Northern Territory อันนี้เราคงทำตามอย่างเขา ไม่ได้ หลักของการศึกษาให้ถึงทุก ๆ คน การศึกษา ภาคบังคับเขาให้ทุกคนมีโอกาสทางการประถมศึกษา เท่าเทียมกัน เขาเน้นให้คนอ่านออกเขียนได้... ในที่ กันดารเป็นทะเลทรายบ้านเรือนอยู่ห่างกันมาก จาก หลังหนึ่งไปอีกหลังหนึ่งต้องขับรถถึง ๓ ชั่วโมงครึ่ง จึงตั้งโรงเรียนไม่ต้องเรียนจากจดหมาย ในปัจจุบัน มีอุปกรณ์การสอนใหม่ ๆ กล่าวคือ รัฐบาลแจกเครื่อง เล่นวิดีโอเทปทุกครอบครัว นอกจากนั้นมีสถานีวิทยุ คล้ายวิทยุศึกษา มีครู ๑๒ คน สอนความรู้ต่าง ๆ เด็กจะพูดกับเพื่อนกับครูได้ด้วย... และกระทรวง ศึกษาธิการจะส่งครูไปเยี่ยมบ้านปีละครั้ง...”

นับเป็นความละเอียดรอบคอบในการเก็บรวบรวมข้อมูลของพระองค์ที่มีเพียงแต่เรียนรู้จากคำบอกเล่าเท่านั้น แต่พระองค์ทรงใช้การสังเกตและซักถามข้อมูลอย่างลึกซึ้งซึ่งทำให้เกิดการเรียนรู้ที่สมบูรณ์มากขึ้น ความกล้าที่จะปฏิบัติหรือกล้าแสดงออก เป็นอีกภาพลักษณ์หนึ่งที่นักศึกษาตลอดชีวิตควรมี

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ขณะเสด็จพระราชดำเนินทั้งในประเทศและต่างประเทศมักมีผู้กราบบังคมเชิญให้ทรงร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่พระองค์ มิได้ทราบล่วงหน้า การทรงระบำหรือเครื่องดนตรีพื้นเมือง การวาดภาพ การปั้น แกะสลัก การเสวยอาหารที่แปลกใหม่ แต่พระองค์ก็ทรงกล้าที่จะเรียนรู้ได้อย่างไม่กังขาและเคอะเขิน และเก็บเป็นข้อมูลในการถ่ายทอดต่อไป

ภาพลักษณ์ข้อสุดท้าย คือ การถ่ายทอดความรู้สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงสนพระทัยในการถ่ายทอดความรู้หรือการเป็นครูเป็นอย่างยิ่ง ดังจะเห็นได้จากการที่ทรงรับราชการเป็นพระอาจารย์ประจำของโรงเรียนนายร้อยพระจอมเกล้า เป็นพระอาจารย์พิเศษในหลายสถาบันตลอดจนการรับเป็นวิทยากรพิเศษบรรยายการประชุมสัมมนา อีกทั้งพระองค์ทรงพระราชนิพนธ์หนังสือที่ให้ประโยชน์แก่ผู้อ่านไว้มากมาย

พระราชกรณียกิจที่เกี่ยวกับการศึกษานอกโรงเรียนและการพัฒนาชนบท

การพัฒนาคุณภาพชีวิตของสังคม การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และการพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียนหรือการศึกษาตลอดชีวิต ทั้ง ๓ ส่วนนี้ ค่อนข้างจำแนกความแตกต่างจากกันได้ยากยิ่งดังนั้น พระราชกรณียกิจของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่ทรงอุทิศพระองค์ตามรอยเบื้องพระยุคลบาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในการช่วยประชาชนอยู่อย่างต่อเนืองตลอดเวลา อย่างมีทรงรู้จักเห็นดินเหนียว ด้วยน้ำพระทัยที่มุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของพสกนิกรไทยโดยแท้จริง... ดังพระราชดำรัสที่ลงพิมพ์ในวารสารเศรษฐกิจและสังคม ฉบับเดือนพฤศจิกายน - ธันวาคม ๒๕๓๐ ดังนี้

“...ในท้องที่ห่างไกลการคมนาคมนั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเน้นให้ประชาชนสามารถยืนอยู่ได้เอง โดยพึ่งปัจจัยภายนอกน้อยที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องข้าว ทุก ๆ คนต้องกินข้าวเราต้องทำวิถีทางให้เกษตรกรมีข้าวพอกินและมีงานอาชีพในการผลิตสิ่งต่าง ๆ ที่แน่ใจว่า

จะขายได้ (ไปส่งเสริมแล้วต้องมีตลาด) เพื่อให้ได้เงินมาซื้อของจำเป็นที่เราผลิตเองไม่ได้...นอกจากนั้นจะต้องให้ประชาชนมีสุขภาพอนามัยดี ช่วยรักษาพยาบาลอุปกรณ์ผู้เจ็บป่วย...ต้องช่วยให้ประชาชนมีโอกาสได้เข้ารับการศึกษามีความรู้อย่างน้อยให้อ่านออกเขียนได้ สามารถอ่านเอกสารของทางราชการเพื่อรับความรู้ทางด้านเทคโนโลยีใหม่ ๆ ...” และทรงวิเคราะห์ถึงปัญหาของชนบทไทยว่า “ปัญหาชนบทเกี่ยวเนื่องด้วยการดำเนินชีวิตของประชาชนและการทำมาหากินที่ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง เช่น ที่ดิน น้ำ พันธุ์พืช แรงงาน ดินฟ้าอากาศ และตลาด ถ้าสิ่งหนึ่งสิ่งใดขาดแคลน รายได้ก็จะน้อยผลิตอาหารได้ไม่พอกินอันเป็นผลให้เกิดปัญหาอื่น ๆ เช่น สุขภาพไม่สมบูรณ์แข็งแรง ไม่มีเรี่ยวแรงทำงาน ไม่มีโอกาสเข้ารับการศึกษ ทำให้พัฒนาตนเองได้ยากเมื่อหมดหนทางหากิน ผู้อยู่ในชนบทก็มักหาทางเข้าสู่เมืองต้องผจญภัยกับปัญหาต่าง ๆ อีก ฉะนั้นการแก้ปัญหาชนบทจึงเป็นการช่วยแก้ปัญหาทั้งชนบทและปัญหาในเมือง”

ในความพยายามที่จะช่วยพัฒนาประเทศชาติ และสังคมไทยของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มิได้ทรงคิดแล้วสั่งการให้หน่วยราชการหรือภาคเอกชนดำเนินการเท่านั้น แต่พระองค์ทรงพิจารณาถึงปัญหา แสวงหาแนวทางเพื่อดำเนินการและทรงดำเนินการแก้ปัญหาด้วยโครงการส่วนพระองค์ เพื่อทรงแสวงหาคำตอบหรือวิธีดำเนินการที่เหมาะสมด้วยพระองค์เอง เพราะทรงทราบดีว่า บางครั้งความคิดหรือการวางแผนที่สวยงาม อาจมีอุปสรรคที่ทำให้การกระทำล้มเหลวได้ หากไม่ทดลองปฏิบัติด้วยตนเอง มีโครงการส่วนพระองค์หลายโครงการที่ทรงริเริ่มและส่งเสริมให้ก้าวไปสู่การปฏิบัติด้วย **มีโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน** เป็นต้น เป็นโครงการที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงพิจารณาเห็นว่าประเทศเราเป็นอยู่ข้าวอยู่น้ำ แต่ยังมีคนอดอาหารและบริโภคไม่ถูกหลักโภชนาการอีกมาก โดยเฉพาะในพื้นที่ทุรกันดารตามแนวชายแดนและมีโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนตั้งอยู่เป็นกลุ่มเป้าหมายหลักหรือบางโรงเรียนที่เด็ก ๆ มีความขาดแคลนอาหารกลางวันเป็นพิเศษ

จากแนวพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจที่สอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ของกรมการศึกษานอกโรงเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อมหลายประการสามารถจำแนกประเภทของกิจกรรมได้ดังนี้

๑. การส่งเสริมการรู้หนังสือ

เดือน มกราคม ปี ๒๕๓๓ กรมการศึกษานอกโรงเรียนได้เป็นเจ้าภาพในการจัดประชุมสัมมนาสากล ว่าด้วยการศึกษาผู้ใหญ่ ครั้งที่ ๔ ณ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช โดยมีผู้เข้าร่วมสัมมนามากกว่า ๕๐๐ คน จาก ๑๐๒ ประเทศ และได้กราบทูลเชิญสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จเป็นประธานในพิธีเปิดการประชุมในโอกาสแห่งการประกาศปีสากลแห่งการรู้หนังสือขององค์การสหประชาชาติ (ปี ค.ศ.๑๙๙๐) ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อรณรงค์การรู้หนังสือของปวงชน

ให้สำเร็จทั่วโลก ภายในปี พ.ศ. ๒๕๔๓ (ปี ค.ศ. ๒๐๐๐) ทั้งนี้ เพราะเห็นว่าการรู้หนังสือเป็นปฏิญญาสากลข้อหนึ่งที่ว่าด้วย สิทธิมนุษยชนที่ประเทศสมาชิกขององค์การสหประชาชาติได้ตกลงกันไว้ ในโอกาสนี้ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้พระราชทานพระราชดำริสและลายพระหัตถ์แก่ที่ประชุม ซึ่งเป็นผู้แทนจากประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ซึ่งข้อความดังกล่าวเป็นที่ประทับใจสมาชิกผู้เข้าร่วมประชุมเป็นอย่างมากและผู้แทนของประเทศต่าง ๆ ได้นำพระราชดำริสและลายพระหัตถ์ของพระองค์ไปเป็นแนวทางในการรณรงค์การรู้หนังสือในหลายประเทศ ในการประชุมดังกล่าวมีพระราชดำริสในการเปิดประชุมตอนหนึ่งว่า...

“...การรู้หนังสือเป็นความจำเป็นสำหรับทุกชาติที่กำลังพัฒนาตลอดจนเป็นกิจกรรมที่ต้องร่วมมือกันส่งเสริมให้บรรลุผลให้ได้ ถ้าปราศจากพื้นฐานการรู้หนังสือของประชาชนในประเทศแล้ว ความพยายามในการดำเนินการพัฒนาคงไร้ผล การรู้หนังสือเป็นส่วนหนึ่งของวิธีการที่จะนำไปสู่จุดมุ่งหมายอันสูงสุด...”

ผลจากการประชุมครั้งนี้ ที่ประชุมได้มีมติประการหนึ่งว่าให้ประเทศสมาชิกที่เข้าประชุมกลับไปดำเนินกิจกรรมบรรณสัญจร (Book Voyage) คือ การจัดทำสมุดเพื่อให้ประชาชนของแต่ละประเทศและผู้เกี่ยวข้องกับการรณรงค์การรู้หนังสือ โดยเฉพาะประชาชนผู้เพิ่งสามารถอ่านออกเขียนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการรู้หนังสือเพื่อส่งผ่านให้องค์การยูเนสโกแปลเป็น ๕ ภาษา

ประเทศไทยโดยกรมการศึกษานอกโรงเรียนก็ได้จัดกิจกรรม **“บรรณสัญจร”** โดยจัดทำสมุดที่มีลายพระหัตถ์ที่ว่า **“ร่วมกันทำให้ชาวโลกอ่านออกเขียนได้”** จัดขบวนรถแห่นำสมุดทั้ง ๕ เล่ม ส่งไปยังภาคต่าง ๆ ส่งต่อให้ผู้ว่าราชการจังหวัด ข้าราชการ พ่อค้า ประชาชนทุกจังหวัดร่วมกันเขียนข้อความแสดงความคิดเห็นต่อการรู้หนังสือ อีกทั้งได้มีการรณรงค์ร่วมกันบริจาคหนังสือ การประชาสัมพันธ์โครงการ ก่อสร้างห้องสมุดประชาชน **“เฉลิมราชกุมารี”**

ที่จะจัดสร้างถวายในวโรกาสที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มีพระชนมายุ ๓๖ พรรษา ในปี ๒๕๓๔ ไปพร้อมกันด้วยและในเดือนมีนาคม ปีเดียวกันนั้น องค์การกองทุนสงเคราะห์เด็กแห่งสหประชาชาติ (UNICEF) องค์การศึกษาวิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP) และธนาคารโลก ได้เลือกให้ประเทศไทยเป็นสถานที่จัดการประชุมสมัชชาโลกเรื่อง “การศึกษาเพื่อปวงชน” (Education for All) ขึ้น ณ โรงแรมแอมบาสซาเดอร์ ซิตี้ จังหวัดชลบุรี โดยมีผู้บริหารระดับสูงของแต่ละประเทศที่เป็นสมาชิกขององค์การสหประชาชาติ เช่น ประธานาธิบดีและนายกรัฐมนตรีของหลายประเทศ เข้าร่วมประชุม โดยมีสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เป็นประธานในพิธีเปิดการสัมมนา โดยที่ประชุมดังกล่าวได้ประกาศปฏิญญาสากลว่าด้วยการศึกษาเพื่อปวงชนและแนวทางเพื่อจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและขจัดปัญหาการไม่รู้หนังสือในโลกให้หมดสิ้น ในปี ค.ศ. ๒๐๐๐ ซึ่งเป็น จุดมุ่งหมายของกรมการศึกษานอกโรงเรียน และถือเป็นนโยบายในการดำเนินงานในปัจจุบันด้วย

๓. โครงการห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี”

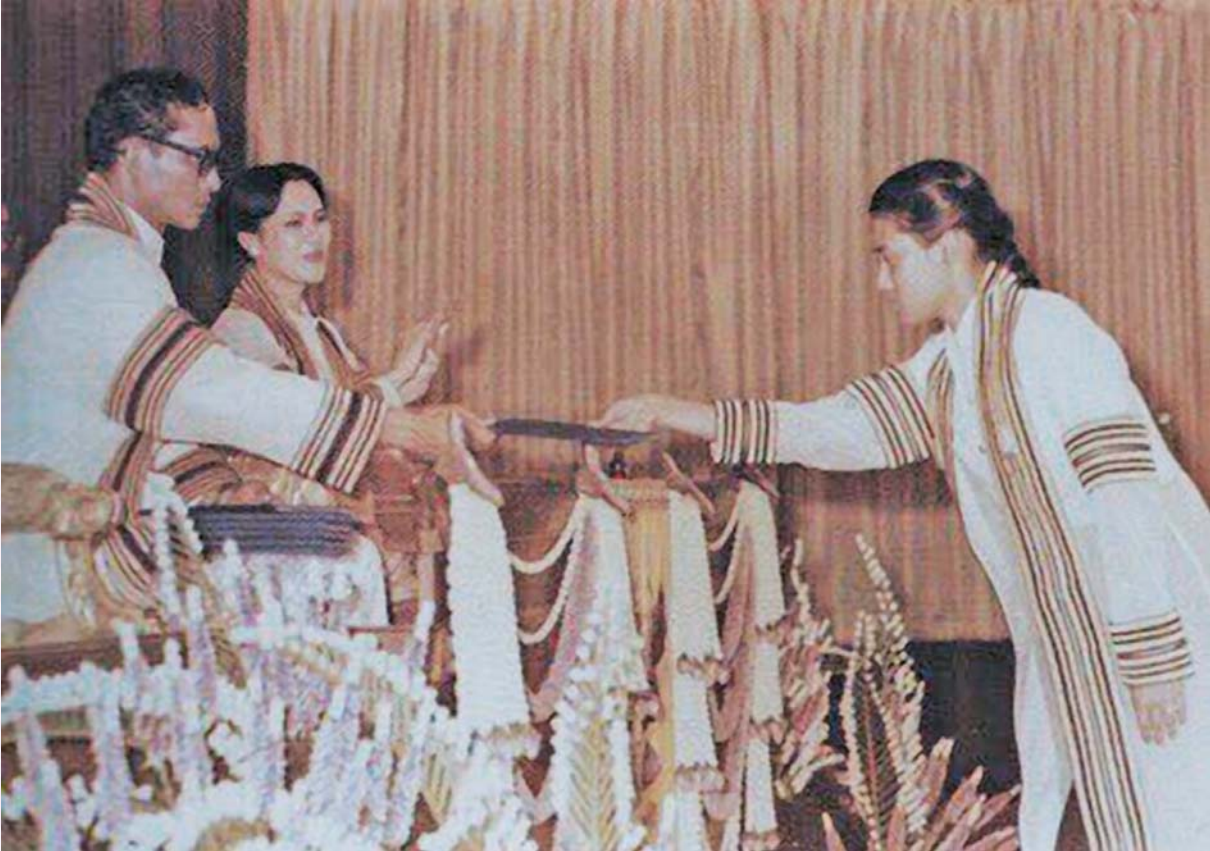
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โดยส่วนพระองค์ทรงโปรดปรานการอ่านหนังสือ และทรงปรารถนาเห็นพสกนิกรของพระองค์รักการอ่านหนังสือเป็นอย่างมาก เพราะพระองค์ทรงเห็นว่าหนังสือเป็นที่มาแห่งความรู้ วิทยาการทุกด้าน และทุกคนสามารถแสวงหาได้ง่าย และประหยัดอีกด้วย ดังมีพระราชดำรัสว่า

“...หนังสือเป็นบ่อเกิดแห่งความรู้ต่าง ๆ นักปราชญ์ในสมัยโบราณได้ใช้หนังสือบันทึกความรู้และความคิดเห็นต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ไว้เป็นสมบัติตกทอดมาถึงสมัยปัจจุบันเป็นอันมาก เช่น กฎเกณฑ์ทางวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ เป็นต้น เพราะความรู้ของคนในสมัยโบราณนั้นเกิดจากการสังเกต เขาเหล่านั้นได้สังเกตความเป็นไปของโลก และจดจำ

ข้อความต่าง ๆ ในแง่ความคิดเห็นของเขาไว้ คนสมัยต่อมาได้อ่านข้อความเหล่านั้นจะติดตามค้นคว้าเพิ่มเติมทำให้ความรู้ของมนุษย์กว้างขวางยิ่งขึ้น...” และทรงมีพระราชปรารภว่า

“...ข้าพเจ้าอยากให้เรามีห้องสมุดที่ดี มีหนังสือครบทุกประเภทสำหรับประชาชนหนังสือที่ข้าพเจ้าคิดว่าสำคัญที่สุดอย่างหนึ่งคือหนังสือสำหรับเด็กวัยเด็กเป็นวัยเรียนรู้ เด็ก ๆ ส่วนใหญ่จะสนใจเรื่องราวต่าง ๆ แปลก ๆ ใหม่ ๆ อยู่แล้ว ถ้าเรามีหนังสือที่มีคุณค่าทั้งเนื้อหาและรูปภาพให้เขาอ่านให้ความรู้และความบันเทิง เด็ก ๆ จะได้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์ ที่รอบรู้ มีธรรมะประจำใจ มีความรักบ้านเมืองมีความต้องการปรารถนาจะทำแต่ประโยชน์ที่สมควร...”

เพื่อสนองพระราชปณิธานดังกล่าว กรมการศึกษานอกโรงเรียน ขณะนายสุรัฐ ศิลปอนันต์ ดำรงตำแหน่งอธิบดี ในฐานะที่รับผิดชอบในการจัดตั้งและพัฒนาห้องสมุดประชาชนจังหวัดและอำเภอทั่วประเทศ จึงได้พยายามออกแบบและจัดห้องสมุดตามแนวพระราชดำริได้จัดโครงการห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” ขึ้นในโอกาสที่พระองค์มีพระชนมายุครบ ๓ รอบนักษัตร ประจวบกับเป็นปีสากลแห่งการรู้หนังสือ เพื่อเป็นประโยชน์แก่ประชาชนทั้งในเมืองและในชนบท โดยมีข้าราชการ พ่อค้า ประชาชน ในแต่ละพื้นที่ร่วมกันบริจาคทุนเพื่อการก่อสร้างได้แล้วถึง ๕๙ แห่ง และยังคงมีผู้มีจิตศรัทธาให้การสนับสนุนในการสร้างอย่างต่อเนื่อง นับเป็นห้องสมุดที่ทันสมัย มีหนังสือและสื่อานาประเภท เหมาะสมกับเด็ก เยาวชนและประชาชนทั่วไป มีการแบ่งสรรประโยชน์การใช้งานเป็นห้องอ่านหนังสือทั่วไป ศูนย์บริการข้อมูลท้องถิ่น มุขวรรณกรรมพื้นบ้าน มุขธรรมะ มุขบริการแนะแนว ห้องเด็กและครอบครัว ห้องโสตทัศนศึกษา ห้องอเนกประสงค์ และห้องเฉลิมพระเกียรตินี้เป็นห้องสำคัญของห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” นำเสนอพระราชประวัติพระปรีชาญาณ และพระมหากษัตริย์คุณที่สถาบันพระมหากษัตริย์มีต่อประชาชนชาวไทย

นอกจากนั้น พระองค์ยังพระราชทานหนังสือที่มีคุณค่าให้แก่ห้องสมุดแต่ละแห่งเสมอ และพระราชทานพระราชานุญาตให้กรมการศึกษานอกโรงเรียนนำพระฉายาลักษณ์ของพระองค์เอง และข้อความประโยคหนึ่งว่า “ข้าพเจ้าเป็นผู้หนึ่งซึ่งใช้ห้องสมุดอยู่เป็นนิจ” จัดทำเป็นภาพโปสเตอร์ขนาดใหญ่ แจกจ่ายไปตามห้องสมุดและโรงเรียนต่าง ๆ เพื่อใช้ในการจูงใจเด็กและเยาวชนไทยให้พยายามหาโอกาสใช้ห้องสมุดเป็นแหล่งความรู้ ดังเช่นที่พระองค์ทรงถือปฏิบัติอยู่เป็นกิจวัตร พระมหากษัตริย์ผู้ที่มีต่อการพัฒนาห้องสมุดประชาชนมีเพียงแต่ทรงเสนอแนะวิธีการจัดห้องสมุดที่เหมาะสมหรือทรงรับไว้เป็นโครงการในพระราชอุปถัมภ์เท่านั้น แต่เสด็จพระราชดำเนินแวะเยี่ยมห้องสมุดเพื่อพระราชทานหนังสือและขวัญกำลังใจให้แก่บรรณารักษ์ ในโอกาสที่แปรพระราชฐานหรือเสด็จผ่านเสมอ และพระองค์ทรงรับเป็นประธานในพิธีเปิดห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” ด้วยพระองค์เองทุกแห่ง นับเป็นพระมหากษัตริย์ผู้ที่มีต่อกรมการศึกษานอกโรงเรียน และประชาชนชาวไทยอย่างล้นพ้น

๓. การศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ

จากพระราชประวัติของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พระองค์ทรงพระปรีชาในด้านการศึกษาเป็นอย่างมาก นับตั้งแต่ทรงพระชนมายุ ๑๓ พรรษา ทรงสอบประโยคประถมศึกษาดอนปลาย (ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓) ตามข้อสอบของกระทรวงศึกษาธิการได้คะแนนรวม ๙๖.๖ เปอร์เซนต์ ซึ่งเป็นคะแนนสูงที่สุดของประเทศไทยในปีนั้น ได้รับพระราชทานรางวัลเรียนดีจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ณ กรีฑาสถานแห่งชาติ และทรงสอบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ แผนกศิลปะของโรงเรียนจิตรลดา ได้เป็นที่ ๑ ของประเทศในปี พ.ศ. ๒๕๑๖

ปี พ.ศ. ๒๕๑๙ อันเป็นปีสุดท้ายที่ทรงศึกษาชั้นปริญญาตรีในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงสอบได้คะแนนเฉลี่ย ๓.๙๘ ทรงได้ที่ ๑ ตลอดทั้งปี ทรงได้ปริญญาบัตรอักษรศาสตร์ เกียรตินิยมอันดับหนึ่ง และทรงรับพระราชทานเหรียญทองคะแนนเยี่ยม สาขาวิชาประวัติศาสตร์ และในปี ๒๕๒๙ ทรงสำเร็จการศึกษาปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาพัฒนศึกษาศาสตร์ ด้วยคะแนนที่ตีเยี่ยมเช่นกัน

แม่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จะทรงพระปรีชาสามารถจากการศึกษาในระบบโรงเรียน และทรงแสวงหาความรู้ด้วยพระองค์เอง หรือทัศนศึกษาไปทั่วทุกแห่งแล้วก็ตาม แต่ในปี พ.ศ. ๒๕๓๘ พระองค์ยังคงสนพระทัยสมัครเรียน เป็นนักศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญระดับชั้นมัธยมศึกษา ตอนปลาย แผนกวิทยาศาสตร์ ด้วยวิธีเรียนแบบ การศึกษาทางไกล ทั้งนี้ มีพระราชประสงค์เพื่อพระองค์ จะได้มีความรู้ในวิชาการด้านวิทยาศาสตร์และ คณิตศาสตร์เพิ่มขึ้น การตัดสินใจของสมเด็จพระ เทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในการ ลงทะเบียนเป็นนักศึกษาทางไกลของกรมการศึกษานอกโรงเรียนครั้งนี้ ถือว่าเป็นพระมหากรุณาธิคุณ อันยิ่งใหญ่ที่ส่งเสริมการศึกษานอกโรงเรียน เนื่องจาก พระองค์ทรงปฏิบัติตนเป็นแบบอย่าง que แสดงให้ทุกคน ได้ตระหนักว่านอกเหนือจากการศึกษาในระบบโรงเรียน การศึกษานอกระบบโรงเรียนก็เป็นส่วนสำคัญในการ พัฒนาคุณภาพชีวิต อันเป็นแรงจูงใจให้บุคคลอีกจำนวนมาก ที่ยังไม่เห็นคุณค่าของการศึกษาดังกล่าว ได้หัน มาพิจารณาหาความรู้จากการศึกษานอกโรงเรียน ได้อีกทางหนึ่ง ซึ่งเป็นความจำเป็นของการพัฒนา สภาพสังคมไทยในปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เป็นอย่างยิ่ง

๔. การศึกษาด้านวิชาอาชีพนอกระบบโรงเรียน

การพัฒนาคุณภาพของประชาชนในชาติ ทางด้านเศรษฐกิจ คือการส่งเสริมให้มีอาชีพสุจริต กรมการศึกษานอกโรงเรียนได้มีโอกาสสนองพระราชดำริ ในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โดยให้ความร่วมมือกับสำนักพระราชวังในการจัดตั้ง โรงเรียนผู้ใหญ่พระตำหนักสวนกุหลาบ หรือที่เรียกว่า “วิทยาลัยในวัง” ขึ้น โดยมีจุดประสงค์เพื่ออนุรักษ์ ส่งเสริมและเผยแพร่วิชาความรู้ที่เคยฝึกกันในหมู่ ให้กว้างขวางสู่ประชาชนโดยจัดให้มีหลายสาขาวิชา เช่น วิชาปักสะดึง วิชาช่างดอกไม้สด ดอกไม้แห้ง การพับผ้าเช็ดหน้า วิชาอาหาร นอกจากนี้ยังจัดให้มี วิชาอาชีพช่างสำหรับชาย มีช่างฝีมืองานไม้ ช่างฝีมือ งานปูน ช่างฝีมืองานเขียน เป็นต้น

โลกคือมนตร์แพ้ว
ห้องหับสรรพไอพำร
หนังสือดจประแจทวาร
จักพบรัตนแท้

ไพศาล
เลิศล้ำ
ไขสู่ห้องนา
ก่องแก้ววิทยา

พระราชนิพนธ์ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

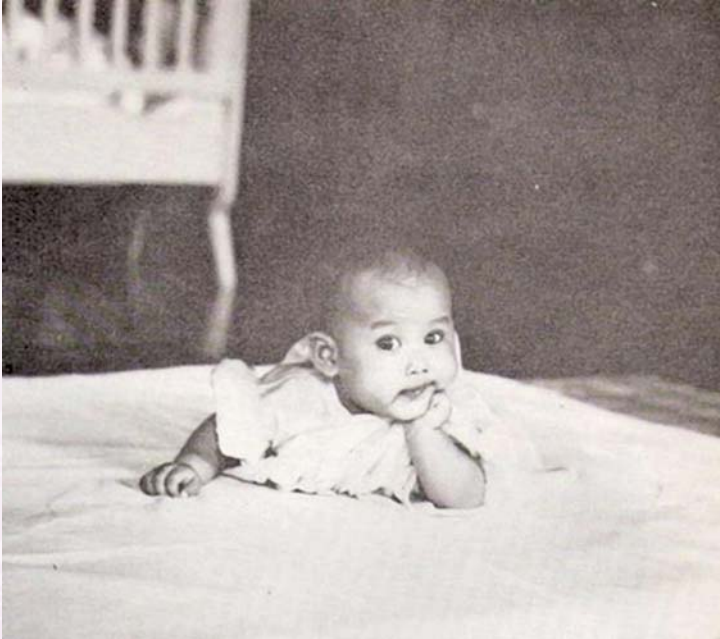

ชื่อ: นิชันดา ๒๕

ภาพโดย วัชระ กล้าคำชาย
ศิลปินอิสระ

พระราชประวัติ

พระราชสมภพ

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชสมภพเมื่อวันเสาร์ที่ ๒ เมษายน พ.ศ. ๒๔๙๘ (ตรงกับวันขึ้น ๑๐ ค่ำ เดือน ๕ ปีมะแม สัปดาห์ตกล) ณ พระที่นั่งอัมพรสถาน พระราชวังดุสิต เป็นสมเด็จพระเจ้าลูกเธอพระองค์ที่ ๓ ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ โดยศาสตราจารย์ นายแพทย์ หม่อมหลวงเกษตรสันทวงศ์ เป็นผู้ถวายพระประสูติกาล และได้รับการถวายพระนามจากสมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณวงศ์ ว่า สมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าสิรินธรเทพรัตนสุดา กิติวัฒนาดุลโสภาคย์ พร้อมทั้งประทานคำแปลว่า นางแก้ว อันหมายถึง หญิงผู้ประเสริฐ และมีพระนามที่ข้าราชการบริพารเรียกทั่วไปว่า ทูลกระหม่อมน้อย

พระนาม “สิรินธร” นั้น นำมาจากสร้อยพระนามของสมเด็จพระราชปิตุจฉา เจ้าฟ้าวไลยอลงกรณ์ กรมหลวงเพชรบุรีราชสิรินธร ซึ่งเป็นสมเด็จพระราชปิตุจฉา (ป้า) ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช

สำหรับสร้อยพระนาม “กิติวัฒนาดุลโสภาคย์” ประกอบขึ้นจากพระนามาภิไธยของสมเด็จพระบุพการี ๓ พระองค์ ได้แก่ “กิติ” มาจากพระนามาภิไธยของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระราชมารดา (แม่) ส่วน “วัฒนา” มาจากพระนามาภิไธยเดิมของสมเด็จพระศรีสวรินทิราบรมราชเทวี พระพันวัสสาอัยยิกาเจ้า (คือ สมเด็จพระนางเจ้าสว่างวัฒนา พระบรมราชเทวี) สมเด็จพระปิยิกา (ย่าทวด) และ “อดุล” มาจากพระนามาภิไธยของสมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก สมเด็จพระอัยิกา (ปู่)

การศึกษา

เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๑ พระองค์ทรงเริ่มเข้ารับการศึกษาระดับอนุบาลที่โรงเรียนจิตรลดา ซึ่งตั้งอยู่ในพระตำหนักจิตรลดารโหฐานพระราชวังดุสิต และทรงศึกษาต่อในโรงเรียนจิตรลดาจนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และ ในปี พ.ศ. ๒๕๑๕ ก็ทรงสอบไล่จบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในแผนกศิลปะ ด้วยคะแนนสูงสุดของประเทศ

หลังจากนั้น พระองค์ทรงสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ณ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยสามารถทำคะแนนสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อได้เป็นอันดับ ๔ ของประเทศ ซึ่งถือเป็นสมเด็จพระเจ้าฟ้าพระองค์แรกที่ทรงศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาในประเทศ จนกระทั่ง ปี พ.ศ. ๒๕๒๐ พระองค์ทรงสำเร็จการศึกษาได้รับปริญญาอักษรศาสตรบัณฑิต สาขาประวัติศาสตร์ เกียรตินิยมอันดับหนึ่ง เหรียญทอง ด้วยคะแนนเฉลี่ย ๓.๙๘

พระองค์ทรงเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาโท ด้านจารึกภาษาตะวันออก (ภาษาสันสกฤตและภาษาเขมร) ณ คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร และสาขาภาษาบาลีและภาษาสันสกฤต จากภาควิชาภาษาตะวันออก คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในระหว่างนั้น มีพระราชกิจมากจนทำให้ไม่สามารถทำวิทยานิพนธ์ในระดับปริญญาโทได้ พร้อมกันทั้ง ๒ มหาวิทยาลัย พระองค์จึงตัดสินใจพระทัยเลือกทำวิทยานิพนธ์เพื่อให้สำเร็จการศึกษาที่คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากรก่อน โดยทรงทำ

วิทยานิพนธ์หัวข้อเรื่อง “จารึกพบที่ปราสาทพนมรุ้ง” ทรงสำเร็จการศึกษาได้รับปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต และเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตร เมื่อวันที่ ๑๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๒๒ หลังจากนั้น พระองค์ทรงทำวิทยานิพนธ์หัวข้อเรื่อง “ทศบารมีในพุทธศาสนาเถรวาท” ทรงสำเร็จการศึกษาได้รับปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต จากคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และได้เข้ารับพระราชทานปริญญาบัตร เมื่อวันที่ ๙ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๒๔ พระองค์ผ่านการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาเอกด้วยคะแนนเป็นอันดับหนึ่งในบรรดาผู้เข้าสอบทั้งหมด และทรงเป็นนิสิตปริญญาการศึกษาดุสิตบัณฑิต สาขาพัฒนศึกษาศาสตร์ รุ่นที่ ๔ พระองค์ทรงทำวิทยานิพนธ์ในหัวข้อเรื่อง “การพัฒนานวัตกรรมเสริมทักษะการเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย” เนื่องจากพระองค์ทรงตระหนักว่าสภาพการเรียนการสอนภาษาไทยนั้นมีปัญหา เพราะนักเรียนไม่ค่อยสนใจเรียนภาษาไทย มีความรู้ ความสามารถ ทักษะในการเข้าใจ และใช้ภาษาไม่เพียงพอ พระองค์จึงทรงนำเสนอวิธีการสอนภาษาไทยในลักษณะนวัตกรรมเสริมทักษะการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมความสนใจในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนและเป็นสื่อที่จะช่วยให้ครูสอนภาษาไทยได้ง่ายขึ้น พระองค์ทรงสอบผ่านวิทยานิพนธ์อย่างยอดเยี่ยม สภามหาวิทยาลัยอนุมัติให้ทรงสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาเอก เมื่อวันที่ ๑๗ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๒๙

การสถาปนาพระอิสริยยศกิติ

พระราชพิธีสถาปนาพระราชอิสริยยศกิติ สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิรินธรเทพรัตนสุตา กิติวัฒนา ดุสิตภากย์ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช มีพระราชดำริว่า สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิรินธรเทพรัตนสุตา กิติวัฒนา ดุสิตภากย์ ทรงได้รับความสำเร็จในการศึกษาอย่างงดงาม และทรงได้บำเพ็ญพระองค์ให้เป็นประโยชน์แก่ชาติบ้านเมืองเป็นอเนกปริยาย โดยเสด็จพระราชดำเนิรไปทรงเยี่ยมราษฎรในภูมิภาคต่าง ๆ อยู่เสมอ ในด้านการพัฒนาบ้านเมืองเสด็จพระราชดำเนิรไปทรงศึกษาและช่วยเหลือกิจการโครงการตามพระราชดำริทุกโครงการ พร้อมทรงรับพระบรมราโชบายมาทรงดำเนินการสนองพระเดชพระคุณในด้านต่าง ๆ นับเป็นการดูแลสอดส่องพระราชกรณียกิจส่วนหนึ่งต่างพระเนตรพระกรรณ ในด้านการพระศาสนา มีพระหฤทัยในพระรัตนตรัยและสนพระหฤทัยศึกษาหาความรู้ด้านศาสนาพุทธและศาสนาอื่นอย่างแตกฉาน ในส่วนราชการในพระองค์นั้น ก็ได้สนองพระเดชพระคุณในพระราชภารกิจที่ทรงมอบหมายให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ พระองค์นี้ กอปรด้วยพระจรรยา มารยาท เพียบพร้อมด้วยคุณสมบัตินแห่งขัตติยราชกุมารี ทุกประการ เป็นที่รักใคร่นับถือยกย่องสรรเสริญพระเกียรติคุณกันอยู่โดยทั่ว จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ สถาปนาพระอิสริยยศและพระอิสริยยศกิติสูงขึ้น ให้ทรงรับพระราชบัญชาและสัปตปฎลเศวตฉัตร (เศวตฉัตร ๗ ชั้น) พร้อมทั้งเฉลิมพระนามตามที่จารึกในพระสุพรรณบัฏว่า สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา เจ้าฟ้ามหาจักรีสิรินธร รัฐสีมาคุณากรปิยชาติ สยามบรมราชกุมารี เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๒๐

นับเป็นเจ้านายฝ่ายในพระองค์ที่ ๑๔ ในราชวงศ์จักรี ที่ได้รับการสถาปนาพระอิสริยยศเป็นกรมพระ (หรือสมเด็จพระ) และเป็นครั้งแรกที่สถาปนาพระอิสริยยศนี้แก่สมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้า จึงเป็นพระเกียรติยศที่สูงยิ่ง

พระอัจฉริยภาพ

ด้านภาษา

พระองค์ทรงมีความรู้ด้านภาษาบาลี ภาษาสันสกฤต และภาษาเขมร ทรงสามารถรับสั่งเป็นภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส และภาษาจีน และทรงกำลังศึกษาภาษาเยอรมันและภาษาละตินอีกด้วย ขณะที่ทรงพระเยาว์นั้น สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ทรงสอนภาษาไทยแก่พระราชโอรสและพระราชธิดา โดยทรงอ่านวรรณคดีเรื่องต่าง ๆ พระราชนิพนธ์ และทรงให้พระองค์ทรงคัดบทกลอนต่าง ๆ หลายตอน ทำให้พระองค์โปรดวิชาภาษาไทยตั้งแต่นั้นมา นอกจากนี้ ยังทรงสนพระทัยในภาษาอังกฤษและภาษาบาลีด้วย

เมื่อพระองค์ทรงเข้าเรียนที่โรงเรียนจิตรลดา นั้น ทรงได้รับการถ่ายทอดความรู้ทางด้านภาษาทั้งภาษาไทย ภาษาบาลี ภาษาเขมร ภาษาอังกฤษ และภาษาฝรั่งเศส โดยภาษาไทยนั้น พระองค์ทรงเชี่ยวชาญทั้งด้านหลักภาษา วรรณคดี และศิลปะไทย เมื่อทรงจบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พระองค์พอรู้แน่ว่าอย่างไรก็คงไม่ได้เรียน แผนกวิทยาศาสตร์ จึงพยายามหัดเรียนภาษาบาลี อ่านเขียนอักษรขอมเนื่องจากในสมัยนั้น ผู้ที่เรียนภาษาไทยให้กว้างขวางลึกซึ้ง จะต้องเรียนทั้งภาษาบาลี สันสกฤต และเขมร ซึ่งภาษาบาลีนั้น เป็นภาษาที่พระองค์สนพระทัยตั้งแต่ทรง

พระเยาว์ แต่ได้เริ่มเรียนอย่างจริงจังในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จนสามารถจัดการแจกวินิตติเป็องตันที่สำคัญได้และเข้าพระทัยโครงสร้างและลักษณะทั่วไปของภาษาบาลีได้ นอกจากนี้ ยังทรงเลือกเรียนภาษาฝรั่งเศสแทนการเรียนเปียโน เนื่องจากมีพระราชประสงค์ที่จะอ่านหนังสือภาษาฝรั่งเศสที่มีอยู่ในตู้หนังสือมากกว่าการซ้อมเปียโน เมื่อทรงเข้าศึกษา ณ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นั้น พระองค์ทรงเลือกเรียนสาขาประวัติศาสตร์เป็นวิชาเอก และวิชาภาษาไทย ภาษาบาลี และภาษาสันสกฤตเป็นวิชาโท ทำให้ทรงศึกษาวิชาภาษาไทยในระดับชั้นสูงและละเอียดลึกซึ้งยิ่งขึ้นทั้งด้านภาษาและวรรณคดี ส่วนภาษาบาลีและสันสกฤตนั้น ทรงศึกษาทั้งวิธีการแบบดั้งเดิมของไทย คือ แบบที่เรียนกันในพระอารามต่าง ๆ และแบบภาษาศาสตร์ในระดับปริญญาโท

ซึ่งรัฐบาลอินเดียได้ส่งศาสตราจารย์ ดร.สัตยพรต ศาสตรี มาถวายพระอักษรภาษาสันสกฤต โดยวิทยานิพนธ์ในระดับปริญญาโทของพระองค์ เรื่อง ทศบารมีใน พุทธศาสนาเถรวาท นั้น ยังได้รับการยกย่องจาก มหาภูมิภวราชวิทยาลัยว่า เป็นวิทยานิพนธ์ที่แสดงถึง พระปรีชาสามารถ ในภาษาบาลีพุทธวจนะเป็นพิเศษ พระปรีชาสามารถทางด้านภาษาของพระองค์นั้น เป็นที่ประจักษ์ จึงได้รับการทูลเกล้าถวายปริญญา ดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ทางด้านภาษาจากมหาวิทยาลัย ต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศ มีมหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยมาลาया ประเทศ มาเลเซีย มหาวิทยาลัยบักกิงแฮม สหราชอาณาจักร เป็นต้น

ตำนานตรี

พระองค์ทรงเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรีไทย ผู้หนึ่ง โดยทรงเครื่องดนตรีไทยได้ทุกชนิด แต่ที่โปรด ทรงอยู่ประจำ คือ ระนาด ซอ และฆ้องวง โดยเฉพาะ ระนาดเอก พระองค์ทรงเริ่มหัดดนตรีไทยในขณะที่ ทรงศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ โรงเรียนจิตรลดา โดยทรงเลือกหัดซอด้วยเป็นเครื่องดนตรีชิ้นแรก และได้ทรงดนตรีไทยในงานปิดภาคเรียนของโรงเรียน รวมทั้งงานวันคืนสู่เหย้าร่วมกับวงดนตรีจิตรลดาของ โรงเรียนจิตรลดาด้วย หลังจากที่ทรงเข้าศึกษาในระดับ อุดมศึกษา ณ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พระองค์ทรงเข้าร่วมชมรมดนตรีไทยของสโมสรนิสิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและคณะอักษรศาสตร์ โดยทรงเล่นซอด้วงเป็นหลัก และทรงเริ่มหัดเล่น เครื่องดนตรีไทยชิ้นอื่น ๆ ด้วย

ในขณะที่ทรงพระเยาว์ เครื่องดนตรีที่ทรง สนพระทัยนั้น ได้แก่ ระนาดเอกและซอสามสาย ซึ่งพระองค์ทรงเริ่มเรียนระนาดอย่างจริงจัง เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๘ หลังจากการเสด็จทรงดนตรีไทย ณ บ้านปลายเนิน ซึ่งเป็นวังของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าจิตรเจริญ กรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ โดยมี อาจารย์สิริชัยชาญ พักจำรูญ เป็นอาจารย์ผู้ถวาย การสอน พระองค์ทรงเริ่มเรียนตั้งแต่การจับไม้ระนาด การตีระนาดแบบต่าง ๆ และทำที่ประทับขณะทรงระนาด และทรงเริ่มเรียนการตีระนาดตามแบบแผนโบราณ กล่าวคือ เริ่มต้นด้วยเพลงต้นเพลงฉิ่งสามชั้นแล้วจึง ทรงต่อเพลงอื่น ๆ ตามมา ทรงทำการบ้านด้วยการ ไล่ระนาดทุกเช้า หลังจากบรรทมตื่นภายในห้อง พระบรรทมจนกระทั่ง พ.ศ. ๒๕๒๙ พระองค์จึงทรง บรรเลงระนาดเอกร่วมกับครูอาวุโสของวงการดนตรีไทย หลายท่านต่อหน้าสาธารณชนเป็นครั้งแรก ในงาน ดนตรีไทยอุดมศึกษา ครั้งที่ ๑๗ ณ มหาวิทยาลัย เชียงใหม่ โดยเพลงที่ทรงบรรเลง คือ เพลงนกขมิ้น (เถา)

ในด้านการขับร้อง พระองค์ทรงมีความสนพระทัย ในด้านการขับร้องเพลงไทย โดยทรงเริ่มฝึกหัดการ ขับร้องด้วยพระองค์เองเมื่อครั้งยังทรงศึกษาอยู่ ณ โรงเรียนจิตรลดา ทรงเริ่มต้นเรียนการขับร้องกับ อาจารย์เจริญใจ สุนทรวาทีน อาจารย์ประจำชมรม ดนตรีไทย สโมสรนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และ ทรงพระราชทานให้แก่สถาบันการศึกษาและวงดนตรีไทย เพื่อนำไปบรรเลงและขับร้องในโอกาสต่าง ๆ

นอกจากดนตรีไทยแล้ว พระองค์ยังทรงดนตรี สากลด้วย โดยทรงเริ่มเรียนเปียโนตั้งแต่พระชนมายุ ๑๐ พรรษา แต่ได้ทรงเลิกเรียนหลังจากนั้น ๒ ปี และ ทรงฝึกเครื่องดนตรีสากล ประเภทเครื่องเป่า จาก พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช จนสามารถทรงทรัมเปตนำวงดุริยางค์ในงานคอนเสิร์ต สายใจไทยและทรงระนาดฝรั่งนำวงดุริยางค์ในงาน กาศาตคอนเสิร์ต

ด้านพระราชนิพนธ์

พระองค์โปรดการอ่านหนังสือและการเขียน มาตั้งแต่ทรงพระเยาว์ ร่วมกับพระปรีชาสามารถทางด้านภาษาทั้งภาษาไทยและต่างประเทศ ร้อยแก้วและร้อยกรอง ดังนั้น จึงทรงพระราชนิพนธ์หนังสือประเภทต่าง ๆ ออกมามากกว่า ๑๐๐ เล่ม ซึ่งมีหลายหลากประเภท ทั้งสารคดีท่องเที่ยวเมื่อเสด็จพระราชดำเนินเยือนต่างประเทศ เช่น เกล็ดหิมะในสายหมอก ทศนะจากอินเดีย มนต์รักทะเลใต้ ประเภทวิชาการและประวัติศาสตร์ เช่น บันทึกเรื่องการปกครองของไทยสมัยอยุธยาและต้นรัตนโกสินทร์ กษัตริยานุสรณ์ หนังสือสำหรับเด็ก เช่น แก้วจอมแก่น แก้วจอมชน หนังสือที่เกี่ยวข้องกับพระบรมวงศานุวงศ์ไทย เช่น สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี กับพระราชกรณียกิจ พระราชจริยาวัตร ด้านการศึกษา ประเภทพระราชนิพนธ์แปล เช่น หยกใส ร่ายคำ ความคิดคำนึง เกี้ยวแก้วประกายกวีและหนังสือทั่วไป มีนิทานเรื่องเกาะ (เรื่องนี้ไม่มีคติ) เรื่องของคนแขนหัก เป็นต้น และมีลักษณะการเขียนที่คล้ายคลึงกับพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว กล่าวคือ ในพระราชนิพนธ์เรื่องต่าง ๆ นอกจากจะแสดงพระอารมณ์ขันแล้ว ยังทรงแสดงการวิพากษ์วิจารณ์ในแง่ต่าง ๆ เป็นการแสดงพระมติส่วนพระองค์

นอกจากพระนาม “สิรินธร” แล้ว พระองค์ยังทรงใช้นามปากกาในการพระราชนิพนธ์หนังสืออีก ๔ พระนาม ได้แก่ “ก้อนหินก้อนกรวด” เป็นพระนามแฝงที่ทรงหมายถึง พระองค์และพระสหายสามารถแยกได้เป็น ก้อนหิน หมายถึง พระองค์ ส่วนก้อนกรวด หมายถึง กุณฑิกา ไกรฤกษ์ พระองค์มีรับสั่งถึงพระนามแฝงนี้ว่า “เราตัวโตเลยใช้ว่า ก้อนหิน หวานตัวเล็ก เลยใช้ว่า ก้อนกรวด รวมกันจึงเป็น ก้อนหิน-ก้อนกรวด” นามปากกานี้ทรงใช้ครั้งเดียวตอนประพันธ์บทความ “เรื่องจากเมืองอิสราเอล” เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๐

“แว่นแก้ว” เป็นชื่อที่พระองค์ทรงตั้งขึ้นเอง ซึ่งพระองค์มีรับสั่งถึงพระนามแฝงนี้ว่า “ชื่อแว่นแก้ว” นี้ตั้งเองเพราะตอนเด็ก ๆ ชื่อลูกแก้ว ตัวเองอยากชื่อแก้ว ทำไม่ถึงเปลี่ยนไปไม่รู้เหมือนกัน แล้วก็ชอบเพลงน้อยใจนางเอกชื่อ “แว่นแก้ว” พระนามแฝงแว่นแก้วนี้ พระองค์เริ่มใช้เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๑ เมื่อทรงพระราชนิพนธ์และทรงแปลเรื่องสำหรับเด็ก ได้แก่ แก้วจอมชน แก้วจอมแก่น และขบวนการนกนางเขน “หนูน้อย” พระองค์มีรับสั่งถึงพระนามแฝงนี้ว่า “เรามีชื่อเล่นที่เรียกกันในครอบครัวว่า น้อย เลยใช้นามแฝงว่า หนูน้อย” โดยพระองค์ทรงใช้เพียงครั้งเดียวในบทความเรื่อง “ป่องที่รัก” ตีพิมพ์ในหนังสือ ๒๕ ปีจิตจรดดา เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๓ และ “บันดาล” พระองค์มีรับสั่งถึงพระนามแฝงนี้ว่า ใช้ว่า บันดาลเพราะคำนี้ผุดขึ้นมาในสมอง เลยใช้เป็นนามแฝง ไม่มีเหตุผลอะไรในการใช้ชื่อนี้เลย ซึ่งพระองค์ทรงใช้ในงานแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยที่ทรงทำให้สำนักเลขาธิการคณะกรรมการแห่งชาติ ว่าด้วยการศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งประชาชาติ กระทรวงศึกษาธิการ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๖ นอกจากนี้ ยังทรงพระราชนิพนธ์เพลงเป็นจำนวนมาก โดยบทเพลงที่ตั้งและนำมาขับร้องบ่อยครั้ง ได้แก่ เพลงสัมพันธ์ รวมทั้งยังทรงประพันธ์คำร้องในบทเพลงพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชได้แก่ เพลงรัก และ เพลงเมนูไข่

พระราชกรณียกิจ

ด้านการศึกษา

เมื่อพระองค์ทรงสำเร็จการศึกษาในระดับอุดมศึกษาแล้ว ทรงเข้ารับราชการเป็นพระอาจารย์ประจำกองวิชากฎหมายและสังคมศาสตร์ ส่วนการศึกษาโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ตามคำกราบบังคมทูลเชิญของพลตรียุทธศักดิ์ คล่องตวรวัชโรค ผู้บัญชาการโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าในขณะนั้น ทรงสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทยและสังคมวิทยา พระองค์จึงทรงเป็น “ทูลกระหม่อมอาจารย์” สำหรับนักเรียนนายร้อยตั้งแต่นั้น ต่อมา เมื่อมีการตั้งกองวิชาประวัติศาสตร์ขึ้นปี พ.ศ. ๒๕๓๐ พระองค์ทรงดำรงตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการกองวิชาประวัติศาสตร์ และทรงได้รับการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้เป็นศาสตราจารย์ส่วนการศึกษา ประจำโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า เมื่อวันที่ ๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๒๙ และเป็นศาสตราจารย์ส่วนการศึกษา ประจำโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า (อัตรารวมพล) เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๓ นอกจากนี้ พระองค์ยังได้ทรงรับเชิญเป็นพระอาจารย์สอนในสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ เช่น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยเฉพาะที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒนั้น พระองค์ได้รับการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้เป็นศาสตราจารย์พิเศษ สาขาพัฒนศึกษาศาสตร์ด้วย

ในปี พ.ศ. ๒๕๒๕ ทรงพระราชดำริให้ก่อตั้งโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบขึ้นในพระบรมมหาราชวัง เพื่อเปิดโอกาสทางการศึกษาให้กับบุตรหลานข้าราชการบริพารและประชาชนทั่วไป เปิดทำการสอนครั้งแรกในปีการศึกษา ๒๕๒๕ โดยทรงดำรงตำแหน่งเป็นประธานกรรมการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบและทรงเข้าประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทุกครั้ง รวมถึงเสด็จพระราชดำเนินไปในงานปิดภาคเรียนของโรงเรียนทุกครั้ง เพื่อพระราชทานทุน พระราชทานส่งเสริม

การเรียนดี และพระราชทานประกาศนียบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาขั้นพื้นฐานจากสถานศึกษาต่าง ๆ คือ โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ วิทยาลัยในวังชาย วิทยาลัยในวังหญิง โรงเรียนผู้ใหญ่พระดาบส ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกาญจนาภิเษก (วิทยาลัยในวัง) กาญจนาภิเษกวิทยาลัย (ช่างทองหลวง)

ในปี พ.ศ. ๒๕๓๓ เมื่อครั้งที่พระองค์เสด็จฯ เยือนประเทศลาวครั้งแรก ระหว่างวันที่ ๑๕-๒๒ มีนาคม ได้มีผู้มีจิตศรัทธาบริจาคทุนทรัพย์โดยเสด็จพระราชกุศลเป็นเงิน ๑๒ ล้านบาท จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้นำเงินไปก่อสร้างเรือนนอนให้แก่โรงเรียนวัฒนธรรมเด็กกำพร้า (หลัก ๖๗) ซึ่งอยู่ห่างจากนครหลวงเวียงจันทน์ไปทางทิศเหนือประมาณ ๖๗ กิโลเมตร พระราชทานชื่อว่า “อาคารสิรินธร” โดยมีพระราชดำริที่จะช่วยเหลือนักเรียนให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ในรูปแบบของโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน โดยนำแนวทางที่ดำเนินการในประเทศไทยมาประยุกต์ใช้ และสนับสนุนการประกอบอาชีพเสริม พ.ศ. ๒๕๓๕ ทรงพระราชดำริพระราชทานความช่วยเหลือแก่ประเทศกัมพูชาในการก่อตั้งวิทยาลัยกำปงแอมเดียล ณ จังหวัดกำปงธม โดยพระราชทานเงินค่าใช้จ่ายในการก่อสร้างอาคารสถานที่ต่าง ๆ เสด็จฯ ไปทรงเปิดวิทยาลัยเมื่อวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๘ และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานทุนแก่นักเรียนเพื่อให้มาศึกษาต่อในประเทศไทยในหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตและหลักสูตรอาชีวศึกษา เพื่อนำความรู้กลับไปสอนและพัฒนาการจัดการศึกษาของวิทยาลัย รวมทั้งทรงสนับสนุนการศึกษาด้านนาฏศิลป์และดนตรี

ในปี พ.ศ. ๒๕๔๙ พระองค์ทรงมีแนวความคิดจัดตั้งโครงการพัฒนานักอักษรศาสตร์รุ่นใหม่ขึ้น โดยความร่วมมือของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาและคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อสร้าง

นักอักษรศาสตร์ที่มีมุมมองและแนวคิดใหม่เพื่อเป็นกำลังของชาติ มีพระวิสัยทัศน์ก้าวไกล ทรงสนับสนุนการช่วยเหลือ โรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์ให้เป็นโรงเรียนผลิตนักวิจัย นักวิทยาศาสตร์ สร้างองค์ความรู้ให้แก่ประเทศไทย

ด้านการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย

พระองค์ทรงสนพระทัยด้านศิลปวัฒนธรรม ตั้งแต่ยังทรงพระเยาว์ โดยเฉพาะทางด้านดนตรีไทย ซึ่งพระองค์ทรงสนับสนุนในการอนุรักษ์ สืบทอดเผยแพร่วรรณคดีด้านดนตรีไทยอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด โดยทรงเป็นแบบอย่างในการเสด็จทรงเครื่องดนตรีไทย ร่วมกับประชาชนทั้งในและต่างประเทศ นอกจากนี้ยังทรงอนุรักษ์ดนตรีไทยโดยการชำระโน้ตเพลง บันทึกเพลงเก่า และเผยแพร่งานเหล่านั้นอย่างต่อเนื่อง และส่งเสริมให้สถาบันการศึกษาต่าง ๆ จัดการเผยแพร่ งานทางด้านดนตรีไทย ซึ่งจากงานทางด้านการอนุรักษ์ดนตรีไทย ครูเสรี หวังในธรรม ได้กล่าวไว้ว่า “ดนตรีไทยไม่สิ้นแล้ว เพราะพระทูลกระหม่อมแก้วเอาใจใส่”

นอกจากด้านดนตรีไทยแล้ว พระองค์ยังประกอบพระราชกรณียกิจมากมายเพื่อการอนุรักษ์และพัฒนาศิลปวัฒนธรรมไทยทั้งในด้าน การช่างไทย นาฏศิลป์ไทย งานพิพิธภัณฑสถาน ประวัติศาสตร์และโบราณสถาน ภาษาและวรรณกรรมไทย พระองค์ได้รับการทูลเกล้าฯ ถวายพระสมัญญาว่า “เอกอัครราชูปถัมภกมรดกวัฒนธรรมไทย” เมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๑ และ “วิศิษฏศิลปิน” เมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๖ เพื่อเทิดพระเกียรติที่พระองค์ทรงพระปรีชาสามารถในศิลปะหลายสาขารวมทั้ง ทรงมีคุณูปการต่อเหล่าศิลปินและศิลปวัฒนธรรมของชาติ นอกจากนี้ คณะรัฐมนตรีซึ่งมี

พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ดำรงตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรีในขณะนั้น ได้มีมติให้วันที่ ๒ เมษายน ซึ่งเป็นวันคล้ายวันพระราชสมภพของพระองค์ เป็น “วันอนุรักษ์มรดกของชาติ” เพื่อเป็นการเทิดพระเกียรติที่พระองค์ทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจในด้านการอนุรักษ์มรดกของชาติในสาขาต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก พระองค์ทรงรับเป็นประธานที่ปรึกษาการจัดงานพระราชพิธีพระราชทานเพลิงพระศพ สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี อีกด้วย ทรงเป็นประธานคณะกรรมการอำนวยการบูรณปฏิสังขรณ์วัดพระศรีรัตนศาสดารามและพระบรมมหาราชวัง ตั้งแต่ปลายปี พ.ศ. ๒๕๒๓

ด้านการพัฒนาสังคม

พระองค์ทรงสนพระทัยด้านการพัฒนา ซึ่งถือเป็นงานหลักที่พระองค์ทรงงานควบคู่กับงานวิชาการ พระองค์ทรงเรียนรู้งานทางด้านพัฒนาจากการตามเสด็จพระราชดำเนินพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ไปทรงเยี่ยมประชาชนในถิ่นทุรกันดารต่าง ๆ ทั่วประเทศ จากการที่พระองค์ทรงได้เสด็จฯ ไปตามสถานที่ต่าง ๆ มากมาย พระองค์ทรงนำความรู้ที่ได้จากการลงพื้นที่จริงมาใช้ในงานด้านการพัฒนาสังคม นำไปสู่โครงการตามพระราชดำริส่วนพระองค์มากมาย โดยโครงการตามพระราชดำรินั้น พระองค์ทรงงานเกี่ยวกับเด็กนักเรียนในพื้นที่ทุรกันดารที่มีปัญหาขาดสารอาหาร ดังนั้น จึงมีพระราชดำริส่งเสริมให้นักเรียนปลูกพืชเลี้ยงสัตว์ แล้วนำมาประกอบเป็นอาหารกลางวัน โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันนี้ เริ่มต้นขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๓ โดยเริ่มที่โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในจังหวัดราชบุรี กาญจนบุรี และประจวบคีรีขันธ์และได้ขยายออกไปยัง ๔๔ จังหวัดในพื้นที่ทุรกันดาร โครงการในพระราชดำรินั้นระยะต่อมา พระองค์ทรงมุ่งเน้นทางการศึกษามากขึ้น เนื่องจากพระองค์มีพระราชดำริว่า การศึกษาเป็นปัจจัยหลักในการสร้างและพัฒนาความรู้ ความคิด ตลอดจนความประพฤติและคุณงามความดีของบุคคล

โดยพระองค์ทรงตั้งพระทัยให้ประชาชนทุกระดับชั้นสามารถได้รับการศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน ซึ่งถือเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่ประชาชนควรได้รับจากรัฐ

ด้านการพัฒนาห้องสมุดและการรู้หนังสือ

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงสนพระทัยการอ่านและการพัฒนาห้องสมุดทรงรับสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยไว้ในพระราชูปถัมภ์ เมื่อวันที่ ๒ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๙ หลายโอกาสที่เสด็จพระราชดำเนินต่างประเทศ ได้เสด็จเยี่ยมและทรงดูงานห้องสมุดชั้นนำหลายแห่ง ซึ่งได้พระราชทานข้อเสนอแนะแก่สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ และบรรณารักษ์ไทยในการนำความรู้ไปพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนและห้องสมุดประชาชนรวมทั้งห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” ที่เป็นแหล่งเรียนรู้เพื่อขยายโอกาสให้ประชาชนในการพัฒนาการรู้หนังสือ นอกจากนี้ยังทรงพระกรุณาเสด็จพระราชดำเนินเป็นประธานในการประชุมสามัญประจำปีของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ เสมอมา รวมทั้งได้เสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเป็นประธานในโอกาสที่ประเทศไทยเป็นเจ้าภาพการประชุมสมาพันธ์สมาคมห้องสมุดฯ นานาชาติ (IFLA) และมีพระราชดำรัสเปิดการประชุม IFLA ครั้งที่ ๖๕ ที่กรุงเทพมหานคร ในปี ค.ศ. ๑๙๘๙

ด้านการต่างประเทศ

พระองค์ได้เสด็จพระราชดำเนินเยือนต่างประเทศเป็นครั้งแรกเมื่อคราวที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จฯ เยือนสหรัฐอเมริกาและประเทศในยุโรปอย่างเป็นทางการ ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๐๓-๒๕๐๔ ในขณะที่มีพระชนมายุ ๕ พรรษา หลังจากนั้น พระองค์เสด็จพระราชดำเนินเยือนต่างประเทศเป็นจำนวนหลายครั้ง โดยการเสด็จฯ นั้น พระองค์เสด็จฯ ทั้งในฐานะผู้แทนพระองค์ พระราชอาคันตุกะหรืออาคันตุกะของรัฐบาลประเทศต่าง ๆ อย่างเป็นทางการ รวมทั้งเสด็จฯ เป็นการส่วนพระองค์ ซึ่งนอกจากจะทรงงาน

เพื่อเชื่อมสัมพันธ์ไมตรีระหว่างประเทศแล้ว พระองค์ยังเสด็จฯ ทอดพระเนตรสังคม วัฒนธรรม สถานที่ต่าง ๆ และทรงได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้เชี่ยวชาญในสาขาต่าง ๆ ของประเทศนั้น ๆ และได้ทรงนำความรู้และประสบการณ์ที่ทรงได้ทอดพระเนตรและจดบันทึกมาประยุกต์ใช้กับการทรงงานภายในประเทศด้วย ซึ่งการเสด็จฯ ทรงงานในต่างประเทศของพระองค์ทำให้นักหนังสือพิมพ์ฝรั่งเศสถวายพระราชสมัญญานามแด่พระองค์ว่า “เจ้าฟ้านักดูงาน” หรือ “Le Princesse Stagiaire”

นอกจากนี้ พระองค์ยังทรงร่วมมือกับนานาประเทศเพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือในด้านการพัฒนาสังคม เช่น ความร่วมมือระหว่างประเทศไทยและประเทศลาว ซึ่งพระองค์ได้ทรงมีโครงการตามพระราชดำริทั้งในด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต การให้ความช่วยเหลือทางการแพทย์และการสาธารณสุข การพัฒนาทางด้านการศึกษา นอกจากประเทศลาวแล้ว โครงการเพื่อการพัฒนาของพระองค์ยังได้ขยายออกไปยังประเทศกัมพูชา ประเทศพม่าและประเทศเวียดนามด้วย นอกจากนี้ พระองค์ยังทรงร่วมมือในโครงการอาหารในโรงเรียน ซึ่งเป็นโครงการของโครงการอาหารโลกแห่งองค์การสหประชาชาติ โดยได้แต่งตั้งให้พระองค์เป็นทูตพิเศษของโครงการด้วย โครงการการศึกษาเพื่อทุกคน เป็นโครงการด้านการส่งเสริมศักยภาพของเด็กชนกลุ่มน้อย ด้วยการศึกษาและอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม ซึ่งเป็นโครงการขององค์การศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรม รวมทั้งโครงการการศึกษาหลังประถมศึกษา สำหรับผู้ลี้ภัยและผู้พลัดถิ่น โดยมูลนิธิการศึกษาเพื่อผู้ลี้ภัย สำนักงานข้าหลวงใหญ่เพื่อผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ

ความสัมพันธ์กับประเทศจีน

พระองค์เป็นพระบรมวงศานุวงศ์ที่เสด็จเยือนจีนมากที่สุด รวมทั้งสิ้น ๒๐ ครั้ง โดยเสด็จฯ เยือนมณฑลของจีนครบทุกมณฑล ซึ่งหลายครั้งหลังเสด็จฯ เยือนจีนจะทรงถ่ายทอดประสบการณ์การเยือนเป็นสารคดี ได้แก่ ย่าแดนมังกร ซึ่งทรงพระราชนิพนธ์หลังเสด็จฯ เยือนจีนครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๔ ส่วนเรื่องอื่น ๆ ที่ตามมาได้แก่ มุ่งไกลในรอยทราย เกิดหิมะในสายหมอก ได้เมฆที่เมฆได้ เย็นสบายชายน้ำ คินถันจินใหญ่ และ เจียงหนานแสนงาม นอกจากนี้ พระองค์ยังได้รับการยกย่องจากสมาคมมิตรภาพวิเทศสัมพันธ์แห่งประเทศไทยและประเทศจีน เมื่อวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๗

ในโอกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ทรงเจริญพระชนมพรรษาครบ ๖ รอบ ในปี พ.ศ. ๒๕๔๒ ชาวไทยเชื้อสายจีน บริษัท ห้างร้าน กลุ่มมวลชน หน่วยงานราชการได้ร่วมใจกันจัดสร้างซุ้มประตูวัฒนธรรมไทย-จีน หรือ ซุ้มประตูเฉลิมพระเกียรติ บริเวณวงเวียนโอเดียน เพื่อถวายเป็นพระราชสดุดีพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและเป็นสัญลักษณ์ของโซ่नाทาวน์ พระองค์ได้ทรงจารึกอักษรจีน “เชิง ไช่ อู่ เจียง” หมายถึง ทรงพระเจริญยิ่งยืนนาน” พร้อมพระนามาภิไธย “สิรินธร” บนแผ่นจารึกนามได้หลังคาซุ้มประตูเฉลิมพระเกียรติ

ด้านสาธารณสุข

จากการที่พระองค์ได้เสด็จพระราชดำเนินไปยังถิ่นทุรกันดาร ทำให้องค์ทอดพระเนตรเห็นถึงปัญหาทางด้านสุขภาพอนามัยของราษฎรในชนบท พระองค์จึงมีพระราชดำริจัดทำโครงการต่าง ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพอนามัยของราษฎร โครงการแรกที่พระองค์ทรงเริ่ม ได้แก่ โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน เพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนอาหารกลางวันของเด็กนักเรียน ซึ่งโครงการนี้นอกจากจะแก้ปัญหาการขาดแคลนอาหารกลางวันแล้วยังช่วยให้เด็กนักเรียนมีความรู้ทางด้านโภชนาการและการเกษตร และปัญหาที่สำคัญอีกประการหนึ่ง นั่นคือ การระบาดของโรคคอตีบเนื่องจากการขาดสารไอโอดีน พระองค์ทรงแก้ปัญหานี้โดยทรงริเริ่ม โครงการควบคุมโรคขาดสารไอโอดีน ด้วยการรณรงค์ให้มีการใช้เกลือไอโอดีนในการประกอบอาหารหรือหยดไอโอดีนในการประกอบอาหาร และอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการขาดสารไอโอดีน ซึ่งโครงการนี้เป็นโครงการที่เสริมการทำงานของกระทรวงสาธารณสุข นอกจากนี้ พระองค์ยังให้ความสำคัญต่อสุขภาพอนามัยของแม่และเด็กในถิ่นทุรกันดารด้วย โดยพระองค์ทรงตระหนักว่าคนเราจะมีภาวะโภชนาการและสุขภาพอนามัยที่ดีนั้น ต้องเริ่มตั้งแต่ในครรภ์มารดา พระองค์จึงเริ่มโครงการส่งเสริมโภชนาการและสุขภาพอนามัยแม่และเด็กในถิ่นทุรกันดาร เพื่อให้แม่และเด็กได้รับบริการทางด้านอนามัยอย่างเหมาะสม รวมทั้งได้รับโภชนาการที่ถูกต้องและเหมาะสมในแต่ละพื้นที่

นอกจากนี้ พระองค์ยังทรงจัดตั้งหน่วยแพทย์พระราชทานและหน่วยทันตกรรมพระราชทานเพื่อออกตรวจรักษาราษฎรในถิ่นทุรกันดารที่พระองค์เสด็จฯ เยี่ยมในแต่ละครั้ง รวมทั้งทรงรับผู้ป่วยที่ยากจนเป็นคนไข้ในพระราชานุเคราะห์ อีกทั้งพระองค์เคยเสด็จฯ ณ โรงพยาบาลต่าง ๆ ในเมืองมิวนิค ประเทศเยอรมนี ด้วยความเป็นห่วงประชาชนที่เป็นโรคที่เกี่ยวกับกระดูกและจักษุ จึงนำวิทยาการในประเทศเยอรมนีมาสู่ประเทศไทย

ทัศนสา

เนื่องจากพระองค์ทรงได้รับการอบรมให้มีความใกล้ชิดกับพระพุทธศาสนาจากสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ทำให้พระองค์ทรงเลื่อมใสในพระพุทธศาสนามาตั้งแต่ทรงพระเยาว์ โดยพระองค์มักจะได้รับพระราชทานพระมหากุณาธิคุณจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวให้เสด็จฯ เป็นผู้แทนพระองค์ เพื่อเป็นประธานในพิธีที่เกี่ยวข้องกับศาสนา เช่น พิธีเวียนเทียนที่พุทธมณฑลเนื่องในวันวิสาขบูชา วันมาฆบูชา พระองค์ทรงริเริ่มให้มีการฟื้นฟูประเพณีฉลองวันวิสาขบูชา ซึ่งเป็นประเพณีที่เคยมีขึ้นในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย โดยทรงประกาศเชิญชวนให้พุทธศาสนิกชน ร่วมกันจุดโคมประทีป และส่งบัตรอวยพรที่มีข้อธรรมะ เพื่อเป็นการให้พุทธศาสนิกชนทั่วไปได้ทราบถึงประวัติและความสำคัญของวันวิสาขบูชา รวมทั้ง ยังเป็นเครื่องเตือนใจให้ระลึกถึงคำสอนของพระพุทธเจ้า โดยพระองค์ยังได้พระราชทานโคลงข้อธรรมะเพื่อให้กระทรวงวัฒนธรรมพิมพ์แจกแก่พุทธศาสนิกชนในบัตรอวยพรวันวิสาขบูชาด้วย และพระองค์ยังทรงพระราชดำริให้ธรรมสถานแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจัดงานเทศน์มหาชาติรายยาวขึ้น ซึ่งเป็นเทศน์มหาชาติตามรูปแบบที่ถูกต้องตามตำรับหลวง เพื่อชี้นำให้คนไทยได้เข้าใจในคุณค่าของเรื่องมหาชาติ และประเพณีการเทศน์มหาชาติที่สืบทอดกันมาตั้งแต่ครั้งโบราณกาล พระราชกรณียกิจที่สำคัญประการหนึ่ง คือ พระองค์ยังทรงเป็นกองในการซ่อมแซมวัดพระศรีรัตนศาสดาราม เพื่อให้สำเร็จทันงานพระราชพิธีสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์

ครบ ๒๐๐ ปี ในเดือนเมษายน พ.ศ. ๒๕๒๕ แม้งานบูรณปฏิสังขรณ์ในครั้งนี้ จะประสบปัญหาล่าช้า เนื่องจากงบประมาณน้อย และขาดแคลนช่างในสาขาต่าง ๆ แต่พระองค์ทรงดูแลอย่างใกล้ชิดจนสามารถคลี่คลายปัญหาต่าง ๆ ด้วยพระราชหฤทัยที่เด็ดขาด ประกอบกับทรงได้รับเงินบริจาคจากพระบรมวงศานุวงศ์และประชาชนร่วมสมทบทุนจึงทำให้งานบูรณะเสร็จทันการ นอกจากนี้ พระองค์ทรงบูรณะวัดท่าสุทธาวาส จังหวัดอ่างทอง และทรงสร้างพระอุโบสถขึ้นใหม่เพื่อเป็นพระราชกุศลในโอกาสเจริญพระชนมายุครบ ๓ รอบ และทรงรับวัดนี้ไว้ในพระราชูปถัมภ์ด้วย

นอกจากพระพุทธศาสนาแล้ว พระองค์ยังทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจที่เกี่ยวข้องกับศาสนาอื่น ๆ โดยมีได้ทรงละเลย ซึ่งพระองค์ได้รับคำกราบบังคมทูลเชิญเสด็จฯ ไปประกอบพิธีกรรมของศาสนาต่าง ๆ นั้น พระองค์ก็จะเสด็จฯ ตามคำกราบบังคมทูลเสมอ

ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

พระองค์มีพระราชดำริให้นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการพัฒนาประเทศหลายประการ ทรงเป็นประธานกรรมการของโครงการเทคโนโลยีสารสนเทศตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ เป็นเลขานุการ โดยมีพระราชดำริให้โครงการต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นนั้น เป็นโครงการนำร่องและใช้เป็นตัวอย่างในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ และมีพระราชประสงค์ให้หน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องกับโครงการนั้น ๆ มารับช่วงต่อไป พระองค์ทรงเริ่มนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนในชนบท ตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๓๘ ในโครงการเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับโรงเรียนในชนบท โดยพระราชทานเครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ที่จำเป็นเพื่อจัดตั้งเป็นห้องเรียนขึ้น และพัฒนามาจนสามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาประกอบการเรียนการสอนในรายวิชาต่าง ๆ ปัจจุบัน มีโรงเรียนในโครงการประมาณ ๘๕ แห่ง โดยมีโรงเรียนในจังหวัดนครนายกเป็นศูนย์กลางการพัฒนาเพื่อนำแนวทางใหม่ ๆ ไปทดลองใช้กับโรงเรียนในชนบท และทรงริเริ่มโครงการเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อคนพิการ เพื่อให้คนพิการสามารถใช้คอมพิวเตอร์เพื่อสร้างความรู้ ความบันเทิง พัฒนาทักษะ และสร้างอาชีพต่อไปในอนาคต พระองค์ทรงมีคณะทำงานที่จะศึกษาวิจัย

หาอุปกรณ์ทางเทคโนโลยี และวิธีการช่วยเหลือผู้พิการ ในแต่ละด้านอย่างเหมาะสม ซึ่งโครงการนี้มีโรงเรียนศรีสังวาลเป็นหน่วยงานหลัก โครงการเทคโนโลยีสารสนเทศตามพระราชดำริ ยังเพิ่มโอกาสให้ผู้ต้องขังในทัณฑสถานได้รับการอบรมและฝึกทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ระหว่างการถูกคุมขัง เพื่อสามารถนำความรู้ที่ได้รับนำไปพัฒนาตนเองและนำไปประกอบอาชีพได้ พระองค์ทรงส่งเสริมโครงการสำหรับเด็กป่วยที่ต้องเข้ารับการรักษาภายในโรงพยาบาลเป็นระยะเวลานาน ซึ่งอาจจะทำให้ขาดโอกาสทางการศึกษา จึงใช้คอมพิวเตอร์เป็นสื่อในการเรียนรู้สร้างความเพลิดเพลิน รวมทั้ง ส่งเสริมพัฒนาการแก่เด็กที่ป่วยด้วย นอกจากนี้ พระองค์ยังทรงนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้กับงานทางด้านการเผยแพร่วัฒนธรรมของไทย ๗๖ จังหวัด ผ่านทางอินเทอร์เน็ต โดยมีกระทรวงวัฒนธรรมเป็นผู้ดูแลโครงการนี้

จากพระราชกรณียกิจทางด้าน การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ ทำให้วารสารอินโฟแชร์ ซึ่งเป็นวารสารของสำนักงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของยูเนสโก ได้ตีพิมพ์บทความเฉลิมพระเกียรติการอุทิศพระองค์เพื่อการศึกษาเรียนรู้ด้านสารสนเทศของเด็กและผู้ด้อยโอกาสของไทย รวมทั้ง ยังได้ถวายนาม “IT Princess” หรือ “เจ้าหญิงไอที” แก่พระองค์อีกด้วย

“ห้องสมุดในทัศนะของข้าพเจ้า”

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี” ในบทพระราชนิพนธ์เรื่อง “ห้องสมุดในทัศนะของข้าพเจ้า” ได้ทรงกล่าวไว้ว่า “ความรู้ของมนุษย์เป็นมรดกตกทอดกันมาแต่โบราณ เมื่อมีการประดิษฐ์คิดค้นตัวอักษรขึ้น ผู้มีความรู้ก็ได้บันทึกความรู้ของตน สิ่งที่ตนค้นพบเป็นการจารึกหรือเป็นหนังสือ ทำให้บุคคลอื่นในสมัยเดียวกัน หรืออนุชนรุ่นหลังได้มีโอกาสศึกษาทราบถึงเรื่องนั้น ๆ และได้ใช้ความรู้เก่า ๆ เป็นพื้นฐานที่หาประสบการณ์คิดค้นสิ่งใหม่ ๆ ที่เป็นความก้าวหน้าเป็นความเจริญสืบต่อไป

ห้องสมุดเป็นสถานที่เก็บเอกสารต่าง ๆ อันเป็นแหล่งความรู้ดังกล่าวแล้ว จึงเรียกได้ว่าเป็นครูเป็นผู้ชี้แนะให้เราปัญญาวิเคราะห์วิจารณ์ให้รู้สิ่งที่ควรรู้ชื่นชอบด้วยเหตุผลได้

ข้าพเจ้าอยากให้เรามีห้องสมุดที่ดี มีหนังสือครบทุกประเภทสำหรับประชาชนหนังสือประเภทที่ข้าพเจ้าคิดว่าสำคัญอีกอย่างหนึ่ง คือ หนังสือสำหรับเด็ก วัยเด็กเป็นวัยเรียนรู้เด็ก ๆ ส่วนใหญ่สนใจทราบเรื่องราวต่าง ๆ แปลก ๆ ใหม่ ๆ อยู่แล้วถ้าเรามีหนังสือที่มีคุณค่าทั้งเนื้อหา และรูปภาพให้เขาอ่านให้ความรู้ความบันเทิงเด็ก ๆ จะได้เติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์ที่รอบรู้ มีธรรมะประจำใจ มีความรักบ้านเมืองมีความต้องการปรารถนาจะทำแต่ประโยชน์ที่สมควร”

ประมวลาภาพการก่อสร้างห้องสมุดประชาชน
“เฉลิมราชกุมารี” อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

ประมวลาภาพการก่อสร้างห้องสมุดประชาชน
“เฉลิมราชกุมารี” อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

..... ประมวลภาพการก่อสร้างห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

...
ประมวลภาพการก่อสร้างห้องสมุดประชาชน
“เฉลิมราชกุมารี” อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร
 ...

... พื้นที่บริการของห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” ...
 ... อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ...

๑. เคาน์เตอร์บริการ

๒. ห้องหนังสือทั่วไป

๓. ห้องหนังสือนวนิยาย

๔. มุมเด็กและเยาวชน

๕. มุมบริการคอมพิวเตอร์ (สื่อ ICT)

๖. ห้องเฉลิมพระเกียรติ

๗. ห้องฉายภาพยนตร์ (อนกประสงค์)

- ๗.๑ ภาพยนตร์เฉลิมพระเกียรติ
- ๗.๒ ภาพยนตร์สารคดีกำแพงเพชร/นครชุม
- ๗.๓ ภาพยนตร์ทั่วไป
- ๗.๔ ภาพยนตร์เพื่อเด็กและเยาวชน
- ๗.๕ บริการประชุม อบรม สัมมนา กลุ่มย่อย

๘. ห้องกำแพงเพชร ประกอบด้วย

- ๘.๑ มุมพระบารมีปกเกล้าชาวกำแพงเพชร
 - ๘.๑.๑ สมัยสุโขทัย
 - ๘.๑.๒ สมัยอยุธยา
 - ๘.๑.๓ สมัยธนบุรี
 - ๘.๑.๔ สมัยรัตนโกสินทร์
- ๘.๒ มุมแผนที่และสัญลักษณ์จังหวัดกำแพงเพชร
- ๘.๓ มุมพระสงฆ์สำคัญของจังหวัดกำแพงเพชร
- ๘.๔ มุมบุคคลสำคัญของจังหวัดกำแพงเพชร
- ๘.๕ มุมบุคคลที่สร้างชื่อเสียงให้จังหวัดกำแพงเพชร
- ๘.๖ มุมผลิตภัณฑ์ OTOP จังหวัดกำแพงเพชร
- ๘.๗ โครงการพระราชดำริที่ทรงมีแก่ชาติพันธุ์ในจังหวัดกำแพงเพชร
- ๘.๘ โบราณวัตถุที่สำคัญประจำจังหวัดกำแพงเพชร
- ๘.๙ แหล่งน้ำมันสิริกิติ์

๙. ห้องนครชุม

- ๙.๑ นครชุมยุค ๑ พระมหาธรรมราชาที่ ๑ (พระยาสิทธิไทย) เสด็จจับพระ
- ๙.๒ นครชุมยุค ๒ สมเด็จพระพุทธมาจารย์ (โต พรหมรังสี) ค้นพบและสถาปนาวัดพระบรมธาตุ
- ๙.๓ นครชุมยุค ๓ ปัจจุบัน
- ๙.๔ พระพุทธเจ้าหลวงฯ เสด็จประพาสต้นกำแพงเพชร นครชุม
- ๙.๕ สมเด็จพระนเรศวรมหาราชปกเกล้าฯ ชาวกำแพงเพชร
- ๙.๖ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินมายังจังหวัดกำแพงเพชร
- ๙.๗ ประวัติความเป็นมาของจังหวัดกำแพงเพชร
- ๙.๘ วัดพระบรมธาตุ พระอารามหลวง
- ๙.๙ ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

๑๐. บริเวณเรียนรู้ทางทฤษฎีศาสตร์

ประวัติและความเป็นมาของจังหวัดกำแพงเพชร

กรุพระเครื่อง

ศิลาแลงใหญ่

น้ำบันลานครบปี

เมืองคนแกร่ง

กล้วยไข่หวาน

เลื่องลือบรรดากโลก

เมืองกำแพงเพชร เป็นเมืองเก่าแก่อีกเมืองหนึ่ง มีอายุไม่ต่ำกว่า ๗๐๐ ปี มีศักดิ์เป็นเมืองลูกหลวงและเมืองพญามหานคร ของอาณาจักรสุโขทัยมาตามลำดับ ก่อนที่จะมีชื่อว่ากำแพงเพชร เมืองนี้มีชื่อเดิมอยู่ ๒ ชื่อ คือ เมืองซากังราว และเมืองนครชุม ทั้งสองชื่อนี้มีปรากฏอยู่ในศิลาจารึกหลักที่ ๒ และศิลาจารึกเขาสุมนกฏ เมืองทั้งสองนี้ตั้งอยู่ใกล้กัน คืออยู่ทางฝั่งตะวันตกหรือฝั่งขวาของแม่น้ำปิง คนละฝั่งกับเมืองปัจจุบัน ในสมัยพญาเลอไทยแห่งกรุงสุโขทัยได้มาบูรณะเมืองซากังราวเมื่อประมาณปี พ.ศ. ๑๘๐๐ และยกฐานะขึ้นเป็นเมืองลูกหลวง เช่นเดียวกับเมืองศรีสัชชนาลัยและได้โปรดเกล้าฯ ให้พระราชโอรสพระองค์หนึ่งมาครองเมืองนี้ ต่อมาแม่น้ำปิงได้เปลี่ยนทางเดินเป็นผลให้ซากังราวพังทลายหมดไปจากการกัดเซาะของกระแสน้ำ

เมื่อพระเจ้าอู่ทองได้ตั้งกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานีของอาณาจักรทางใต้ ปี พ.ศ. ๑๘๙๓ ล่วงมาถึงรัชสมัยของสมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ ๑ (ขุนหลวงพะงั่ว) รัชกาลที่ ๓ ของกรุงศรีอยุธยาพระองค์ได้ยกทัพมาตีกรุงสุโขทัยได้ ผลจากสงครามเขตการปกครองของกรุงสุโขทัยได้ถูกแบ่งออกเป็นสองส่วน คือดินแดนทางริมฝั่งแม่น้ำปิงส่วนหนึ่ง และดินแดนทางริมฝั่งแม่น้ำยมและแม่น้ำน่านอีกส่วนหนึ่ง ทางด้านแม่น้ำปิงได้รวมเมืองซากังราว และเมืองนครชุมเข้าเป็นเมือง

เดียวกัน แล้วเปลี่ยนชื่อใหม่เป็นเมืองกำแพงเพชร ยกฐานะขึ้นเป็นเมืองราชธานีปกครองดินแดนทางลุ่มแม่น้ำปิงในย่านนี้ ส่วนทางลุ่มแม่น้ำยมและแม่น้ำน่าน ให้เมืองพิษณุโลกเป็นราชธานี และโปรดเกล้าฯ ให้พญาไสลือไทยหรือพระมหาธรรมราชาที่ ๒ เป็นเจ้าเมือง ล่วงมาถึงรัชสมัยพระบรมราชาธิราชที่ ๒ (เจ้าสามพระยา) ทรงพิจารณาเห็นว่าการแบ่งเขตการปกครองออกเป็นสองส่วน และต่างไม่ขึ้นแก่กันดังกล่าวเกิดผลเสียมีเรื่องไม่สงบเกิดขึ้นอยู่เสมอ จึงได้รวมเขตการปกครองทั้งสองเข้าด้วยกัน เมื่อปี พ.ศ. ๑๙๘๑ โดยยุบเมืองกำแพงเพชรจากฐานะเดิมแล้วให้ทุกเมืองขึ้นต่อเมืองพิษณุโลกเพียงแห่งเดียว

พ.ศ. ๒๐๕๑ จากกฎหมายตราสามดวง กำแพงเพชรถูกลดฐานะเป็นหัวเมืองชั้นโท เจ้าเมืองกำแพงเพชรได้รับนามว่าออกญารามณรงค์สงครามฯ ศักดินา ๑๐,๐๐๐ ขึ้นประแดงเสนาภูขา

พ.ศ. ๒๐๕๓ จากศิลาจารึกฐานพระอิศวร กล่าวถึงการขุดแม่ไทรบางพร้อ ซ่อมถนนไปบางพาน และซ่อมท่อปู่พระยาร่วงไปถึงบางพาน

พ.ศ. ๒๐๕๘ จากตำนานรัตนพิมพวงศ์ กล่าวไว้ว่าเจ้าเมืองกำแพงเพชรทูลขอพระแก้วมรกตจากกรุงศรีอยุธยามาไว้ที่เมืองกำแพงเพชร

พ.ศ. ๒๐๕๕ จากตำนานสิงหนวัตตติกุมาร หมื่นมาลาแห่งนครลำปางเข้าปล้นเมืองกำแพงเพชร แต่ไม่สำเร็จ

พ.ศ. ๒๐๘๑ จากจดหมายเหตุสมัยอยุธยา เมืองกำแพงเพชรตั้งตัวเป็นอิสระแต่ไม่สำเร็จ สมเด็จพระไชยราชาชกกองทัพมาปราบปราม และยึดเมืองกำแพงเพชรได้

พ.ศ. ๒๐๘๘ สมเด็จพระไชยราชาธิราชเสด็จไปเชียงใหม่ให้พระยาพิชฌุโลกเป็นทัพหน้า ยกทัพหลวงไปกำแพงเพชรตั้งทัพชัย ณ เมืองกำแพงเพชร สมเด็จพระไชยราชาฯ เสด็จยกทัพไปรบเชียงใหม่สองครั้ง มาประทับเมืองกำแพงเพชรทุกครั้ง จากกฎหมายตราสามดวงในรัชสมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ ได้บันทึกไว้ว่า กำแพงเพชรได้เป็นเมืองพระยามหานคร ซึ่งในเวลานั้นมีอยู่ ๘ เมือง คือ เมืองพิชฌุโลก เมืองสัชฌาโล เมืองสุโขทัย เมืองกำแพงเพชร เมืองนครศรีธรรมราช เมืองทวาย และเป็นเมืองลูกหลวงซึ่งมีอยู่ห้าเมือง คือ เมืองพิชฌุโลก เมืองสวรรคโลก เมืองกำแพงเพชร เมืองลพบุรี เมืองสิงห์บุรี

พ.ศ. ๒๐๙๗ จากพงศาวดารฉบับพระราชหัตถเลขา สมเด็จพระมหินทราธิราชกราบทูลสมเด็จพระมหาจักรพรรดิทรงเห็นด้วย ทัพหลวงจึงตั้งยังอยู่ที่นครสวรรค์ สมเด็จพระมหินทราธิราชยกกองทัพไปยังเมืองกำแพงเพชร ทัพหลวงตั้งค่ายอยู่ที่ค่ายเมือง พระยาศรีเป็นกองหน้าตั้งค่ายแถบคูเมืองแต่่งพลออกหักค่าย พระยาศรีพ่ายแพ้แก่ชาวเมืองกำแพงเพชรในครั้งแรก พระยาศรีเข้าปล้นเมืองอยู่ ๓ วัน ไม่สำเร็จ สมเด็จพระมหินทราธิราชจึงยกกองทัพกลับพระนครศรีอยุธยา

พ.ศ. ๒๑๐๗ จากหนังสือไทยรบพม่า พระเจ้าหงสาวดีรับสั่งให้นันทสูกับราชสังครำ คุมพลพม่ากับไทยใหญ่ นำทางมาจากเขตแดนและมาตั้งยังฉางที่เมืองกำแพงเพชร

พ.ศ. ๒๑๐๘ จากพระราชพงศาวดารฉบับพระราชหัตถเลขา สมเด็จพระนเรศวรมหาราชใช้กำลังขับไล่พม่าที่มาตั้งทำนออยู่ที่เมืองกำแพงเพชร

พ.ศ. ๒๑๐๙ สมเด็จพระมหาจักรพรรดิโปรดให้เทครัวอพยพชาวเมืองเหนือ ตลอดทั้งเมืองพิชฌุโลก กำแพงเพชร สุโขทัย พิชัย พิจิตร ลงมารวมกันตั้งทัพรับพม่าที่กรุงศรีอยุธยา ทำให้เรื่องราวของเมืองกำแพงเพชรหายไปจากหน้าประวัติศาสตร์เป็นเวลานาน

พ.ศ. ๒๓๐๙ พระยาตาก (สิน) ได้เลื่อนเป็นพระยาวชิรปราการ เจ้าเมืองกำแพงเพชร แต่ยังไม่ทันได้ไปรับตำแหน่ง ได้ไปทัพที่อยุธยา

ในสมัยอยุธยา กำแพงเพชรทำหน้าที่เป็นเมืองพระยามหานคร เมืองหน้าด่าน เมืองที่ใช้สะสมเสบียงอาหารทั้งฝ่ายไทยและพม่า ทางฝั่งตะวันออกของเมืองกำแพงเพชร ปัจจุบันยังมีชื่อ นาพม่า นามอญปรากฏอยู่ กำแพงเพชรพยายามตั้งตัวเป็นอิสระหลายครั้งแต่ไม่สำเร็จ

พ.ศ. ๒๓๑๓ สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งพระยาสุรบดีรินทร์ ข้าหลวงเดิมเป็นพระยากำแพงเพชร

พ.ศ. ๒๓๑๘ ทัพพม่ายกมาตีเมืองกำแพงเพชร ทางเมืองกำแพงเพชรเห็นเหลือกำลังจึงพากันหนีเข้าป่า สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชทรงยกกองทัพมาช่วยขับไล่พม่าแตกพ่ายกลับไป

เมืองเก่ากำแพงเพชรน่าจะเริ่มร้างเมื่อประมาณต้นสมัยรัตนโกสินทร์ พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชได้โปรดเกล้าฯ ให้พระยากำแพง (นุช) เป็นแม่ทัพไปราชการที่เมืองตานี ตีบ้านตานีแตกได้รับชัยชนะได้รับพระราชทานชาวปัตตานีมาเป็นเชลย ๑๐๐ ครอบครัว ให้มาตั้งบ้านเรือนอยู่ที่เกาะแขกท้ายเมืองกำแพงเพชร แล้วโปรดเกล้าฯ ให้ไปเป็นเจ้าเมืองกำแพงเพชรแทนบิดาที่ถึงแก่อนิจกรรม

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระยากำแพง (เถื่อน) ขณะที่มีบรรดาศักดิ์เป็นพระยาสวรรคโลกไปราชการทัพที่เวียงจันทน์ มีความชอบได้รับพระราชทานชาวลาว ๑๐๐ ครอบครัว ให้มาตั้งถิ่นฐาน ณ คลองสวนหมาก

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้มีการทำทางสายโทรเลขไปยังเมืองกำแพงเพชรเกณฑ์กองทัพจากเมืองกำแพงเพชรไปตีเมืองพิชัย ทำทะเบียนคนจีนในเมืองกำแพงเพชรชาวพม่าขอทำไม้ขอนสักที่คลองขลุงให้ทำบัญชีวัดในเมืองกำแพงเพชร โดยรวมจำนวนพระสงฆ์ สามเณรและฆราวาสที่เรียนหนังสือกับพระให้เก็บเงินผูกซื้อมือเงินในเขตเมืองกำแพงเพชรนำส่งกรุงเทพฯ

ในปี พ.ศ. ๒๔๕๙ ได้เปลี่ยนเมืองกำแพงเพชรเป็นจังหวัดกำแพงเพชร ปัจจุบันจังหวัดกำแพงเพชรเป็นเมืองศูนย์กลางการท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์แห่งหนึ่ง เพราะมีโบราณสถานเก่าแก่ซึ่งก่อสร้างด้วยศิลาแลงหลายแห่งรวมอยู่ใน “อุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร” ที่ได้รับการพิจารณาคัดเลือกจากองค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมสหประชาชาติ (UNESCO) ให้ขึ้นทะเบียนไว้ในบัญชีมรดกโลกเมื่อวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๓๔

(ขอขอบคุณข้อมูลจากเว็บไซต์ baanjommyut.com)

จังหวัดกำแพงเพชร เป็นเมืองเก่าที่นับว่ามีความสำคัญทางประวัติศาสตร์และเจริญรุ่งเรืองมาตั้งแต่สมัยทวารวดี เป็นที่ตั้งของเมืองโบราณหลายเมือง เช่น เมืองชากังราว นครชุม ไตรตรังษ์ เทพนคร และเมืองคนชี่ นอกจากนี้เมืองกำแพงเพชรยังเป็นเมืองที่สองที่สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชได้ครองเมือง มีบรรดาศักดิ์เป็น “พระยาวชิรปราการ” ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๔๕๙ ได้เปลี่ยนเมืองกำแพงเพชรเป็นจังหวัดกำแพงเพชร

ตามประวัติศาสตร์ กล่าวว่า กำแพงเพชรเป็นเมืองหน้าด่านของสุโขทัยมีฐานะเป็นเมืองลูกหลวงเดิมเรียกชื่อว่า “เมืองชากังราว” และมีเมืองบริวารรายล้อมอยู่เป็นจำนวนมาก เช่น ไตรตรังษ์ เทพนคร ฯลฯ การที่กำแพงเพชรเป็นเมืองหน้าด่านรับศึกสงครามในอดีตอยู่เสมอ จึงเป็นเมืองยุทธศาสตร์มีหลักฐานที่แสดงให้เห็นว่าเป็นเมืองที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์มากมาย เช่น กำแพงเมือง คูเมือง ป้อมปราการ วัดโบราณมีหลักฐานให้สันนิษฐานว่าเดิมเคยเป็นที่ตั้งของเมือง

๒ เมือง คือ เมืองชากังราวและเมืองนครชุม โดยเมืองนครชุมสร้างขึ้นก่อนตั้งอยู่ทางฝั่งตะวันตกของแม่น้ำปิง พระเจ้าเลอไท กษัตริย์องค์ที่ ๔ แห่งราชวงศ์สุโขทัยเป็นผู้สร้างขึ้นเมื่อประมาณ พ.ศ. ๑๘๐๐ ต่อมาสมัยพระเจ้าลิไท กษัตริย์องค์ที่ ๕ แห่งราชวงศ์สุโขทัยได้สร้างเมืองใหม่ขึ้นทางฝั่งตะวันออกของลำน้ำปิง คือ “เมืองชากังราว”

สมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยาวชิรญาณวโรรสได้ทรงบันทึกเรื่อง กำแพงเมืองไว้ว่า “เป็นกำแพงเมืองที่เก่าแก่มั่นคง ยังมีความสมบูรณ์มาก และเชื่อว่าสวยงามที่สุดในประเทศไทย”

ที่ตั้งและอาณาเขต

ทิศเหนือ

ติดต่อกับจังหวัดตาก จังหวัดสุโขทัย

ทิศใต้

ติดต่อกับจังหวัดนครสวรรค์

ทิศตะวันออก

ติดต่อกับจังหวัดพิษณุโลก จังหวัดพิจิตร

ทิศตะวันตก

ติดต่อกับจังหวัดตาก

จังหวัดกำแพงเพชร มีพื้นที่ ๘,๙๕๔.๓๘๕๕ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๕,๕๙๖,๔๙๐.๖๓ ไร่ เป็นพื้นที่ทำการเกษตร ประมาณ ๓,๒๐๙,๘๙๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๖๐ ใช้ประโยชน์อื่นประมาณ ๘๒๘,๐๗๙ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๖ และเป็นพื้นที่ป่าไม้ ประมาณ ๑,๓๔๑,๖๘๗.๕๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๔

ลักษณะภูมิประเทศ

จังหวัดกำแพงเพชร มีแม่น้ำปิงไหลผ่านเป็นระยะทางยาวประมาณ ๑๐๔ กิโลเมตร มีลักษณะภูมิประเทศแบ่งเป็น ๓ ลักษณะ คือ

ลักษณะที่ ๑ เป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา ตอนบนแบบตะพักลุ่มน้ำ (Alluvial Terrace) มีระดับความสูงประมาณ ๔๓-๑๐๗ เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง อยู่บริเวณทางด้านทิศตะวันออกกลางและทิศใต้ของจังหวัด

ลักษณะที่ ๒ เป็นเนินเขาเตี้ย ๆ สลับที่ราบพบเห็นบริเวณด้านเหนือและตอนกลางของจังหวัด

ลักษณะที่ ๓ เป็นภูเขาสลับซับซ้อนเป็นแหล่งแร่ธาตุและต้นน้ำลำธารต่าง ๆ ที่สำคัญ เช่น คลองวังเจ้า คลองสวนหมาก คลองขลุงและคลองวังไทรไหลลงสู่แม่น้ำปิง

โดยสรุปลักษณะพื้นที่ของจังหวัดกำแพงเพชรด้านตะวันตกเป็นภูเขาสูงลาดลงมาทางด้านตะวันออก ลักษณะเป็นดินปนทราย เหมาะแก่การทำนาและปลูกพืชไร่

ลักษณะภูมิอากาศ

ลักษณะอากาศของจังหวัดกำแพงเพชร โดยทั่วไปจะได้รับอิทธิพลลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ จากอ่าวเบงกอลและอ่าวไทยพัดผ่านในเดือนพฤษภาคม ถึงเดือนตุลาคมนอกจากนี้ยังมีมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดผ่านในเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนมกราคมจากอิทธิพลของลมมรสุมดังกล่าวทำให้เกิดฤดูกาล ๓ ฤดู คือฤดูร้อนฤดูฝนและฤดูหนาว

จังหวัดกำแพงเพชรมีสภาพอากาศที่อบอุ่นตลอดปี อุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปีประมาณ ๒๗.๓ องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเดือนพฤษภาคมถึงเดือนตุลาคม อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย ๓๓.๔ องศาเซลเซียส อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย ๒๒.๕ องศาเซลเซียส เดือนที่มีอากาศร้อนอบอ้าวที่สุด คือ เดือนเมษายน สำหรับ

เดือนที่หนาวที่สุด คือ เดือนธันวาคม สำหรับปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยต่อปีของจังหวัดประมาณ ๑,๓๐๑.๕ มิลลิเมตร และมีฝนตกเฉลี่ยประมาณ ๑๒๓ วัน ช่วงที่มีฝนตกจะอยู่ระหว่างเดือนพฤษภาคมถึงตุลาคม ซึ่งในช่วงนี้ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยของเดือนจะอยู่ระหว่าง ๑๔๘.๔-๒๗๒.๗ มิลลิเมตร

ตราประจำจังหวัด

เป็นรูปกำแพงเมืองประดับเพชรเปล่งประกายแห่งความงดงามโชติช่วง ประดิษฐานอยู่ในรูปวงกลม **รูปกำแพงเมือง** หมายถึง กำแพงเมืองโบราณของเมืองกำแพงเพชรซึ่งเป็นมรดกที่ล้ำค่าทางประวัติศาสตร์และโบราณคดี แสดงเกียรติประวัติที่นำภาคภูมิใจของชาวเมืองนี้ และเป็นที่มาของชื่อจังหวัดกำแพงเพชร

รูปวงกลม หมายถึง ความกลมเกลียว สมัคสมานสามัคคี รักใคร่มีน้ำใจ เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของชาวกำแพงเพชรทั้งมวล

ความหมายโดยสรุป คือ กำแพงเพชรเป็นเมืองที่มีกำแพงเมืองมั่นคงแข็งแรงสวยงาม เป็นมรดกแห่งอดีตอันยิ่งใหญ่ประจักษ์พยานแห่งความรุ่งโรจน์โชติช่วงในอดีตที่นำภาคภูมิใจ เมืองมีความเจริญรุ่งเรืองผู้คนพลเมืองมีความสมัคสมานสามัคคีรักใคร่กลมเกลียวกันเป็นอันดี

ต้นสีเสียดแก่น ต้นไม้ประจำจังหวัดกำแพงเพชร

ชื่อสามัญ

Catechu Tree, Cutch Tree

ชื่อวิทยาศาสตร์

Acacia catechu Willd

วงศ์

LEGUMINOSAE

ชื่ออื่น

สะเจ (เงี้ยว-แม่ฮ่องสอน), สีเสียด (ภาคเหนือ), สีเสียดแก่น (ราชบุรี) สีเสียดเหนือ (ภาคกลาง) สีเสียดแก่นเหนือ สีเสียดเหลือง (เชียงใหม่)

ลักษณะทั่วไป

เป็นไม้ยืนต้นขนาดกลางสูง ๑๐-๑๕ เมตร เรือนยอดโปร่ง ลำต้นและกิ่งมีหนามแหลมโค้งทั่วไป เปลือกสีเทาคล้ำหรืออมน้ำตาล ค่อนข้างขรุขระ ใบเป็นใบประกอบขนนกสองชั้น รูปไข่แกมขอบขนาน โคนใบเบี้ยวมีขนห่าง ๆ ออกดอกเป็นช่อยาวคล้ายหางกระรอก ตามง่ามใบ ขนาดเล็ก สีเหลืองอ่อนหรือขาวอมเหลือง ออกดอกช่วงเดือนเมษายน-กรกฎาคม ผลเป็นฝักรูปบรรทัดแบน ยาว ๕-๑๐ เซนติเมตร เมล็ดแบนสีน้ำตาลอมเขียว

ขยายพันธุ์

โดยการเพาะเมล็ด

สภาพที่เหมาะสม

เจริญเติบโตได้ดีในดินทุกชนิด ไม่ชอบน้ำขัง

ถิ่นกำเนิด

ป่าเบญจพรรณและป่าโปร่งทางภาคเหนือ ป่าละเมาะบนพื้นที่ราบและแห้งแล้งทั่วไป

ดอกพิกุลดอกไม้ประจำจังหวัดกำแพงเพชร

ชื่อสามัญ

Bullet Wood, Spanish Cherry

ชื่อวิทยาศาสตร์

Mimosops elengi Linn

วงศ์

SAPOTACEAE

ชื่ออื่น

กุน (ภาคใต้), แก้ว (ภาคเหนือ), ชางดง (ลำปาง), พิกุลป่า (สตูล), พิกุลเขา พิกุลเลื่อน (นครศรีธรรมราช), พิกุล (ทั่วไป)

ลักษณะทั่วไป

พิกุลเป็นพรรณไม้ยืนต้นขนาดกลางสูงประมาณ ๘-๑๕ เมตร เป็นพุ่มทรงกลมใบออกเรียงสลับกัน ใบมนรูปไข่ปลายแหลม ลักษณะโคนใบมน สอบบอบ ใบโค้งเป็นคลื่นเล็กน้อย ใบเป็นมันสีเขียว ดอกเป็นดอกเดี่ยว ออกดอกเป็นกระจุกตามง่ามใบหรือยอด มีกลีบดอกประมาณ ๘ กลีบ เรียงซ้อนกัน กลีบดอกเป็นจักรเล็กน้อย สีขาวนวลมีกลิ่นหอมมาก ผลรูปไข่หรือกลมรีผลแก่มีสีสด เนื้อในเหลืองรสหวาน ภายในมีเมล็ดเดียว

การขยายพันธุ์

เพาะเมล็ด, ตอนกิ่ง

สภาพที่เหมาะสม

ดินทุกชนิด แสงแดดจัด

ถิ่นกำเนิด

อินเดีย, พม่า และมาเลเซีย

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ
เสด็จพระราชดำเนินมายังจังหวัดกำแพงเพชร

ครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๑๐ เสด็จบวงสรวง
สังเวศสมเด็จพระนเรศวรมหาราช

เสด็จบวงสรวงสังเวศสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ตามพระราชพงศาวดาร กล่าวว่า สมเด็จพระนเรศวร เสด็จมาประทับแรมที่กำแพงเพชร ๓ ราตรี คราวที่ ยกทัพหลวงไปเมืองแครง และได้ทรงประกาศอิสรภาพ พระพุทธศักราช ๒๑๒๖ กรีธาทัพผ่านทางเมืองกำแพง เวลาบ่าย ๕ นาฬิกา ก็ถึงตำบลวัดยม ย่านท้ายเมือง รุ่งขึ้นโปรดให้พักทัพอยู่ที่ตำบลหนองปลิง ๓ เพลา เมื่อเมืองกำแพงเพชรมีความสำคัญเช่นนี้ทั้งสอง พระองค์จึงเสด็จมาสังเวศบวงสรวงสมเด็จพระนเรศวร ถึงเมืองกำแพงเพชร ท่านศึกษาโกศินท์ จารุวัฒน์ อดีตศึกษาธิการอำเภอคลองขลุง ได้บันทึกไว้พร้อม ภาพถ่ายจำนวนมาก ความว่าทั้งสองพระองค์เสด็จโดย เฮลิคอปเตอร์จากสนามบินจังหวัดพิษณุโลกมาถึง กำแพงเพชร เวลา ๑๐.๓๐ น. ของวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๑๐ ซึ่งวันที่ ๒๕ มกราคม เป็นวันที่สมเด็จพระนเรศวรทรงกระทำยุทธหัตถีชนะพระมหาอุปราชานายร้อยตำรวจโทปิ่น สหัสโชติ ผู้ว่าราชการจังหวัด กำแพงเพชรในขณะนั้น เข้าเฝ้าถวายบังคมทูลเชิญ ล้นเกล้าทั้งสองพระองค์ เสด็จกระทำพิธีบวงสรวงและ เสด็จเยี่ยมพสกนิกร พระองค์เสด็จขึ้นแทนรับความ เคารพจากกองเกียรติยศและเสด็จปฏิสนธารกับบรรดา ข้าราชการที่มารับเสด็จ มีضمพ์พ่อค้าอำเภอคลองขลุง เป็นضمพ์แรกโดยมีข้าราชการชายหญิงรอรับเสด็จ ถัดไป เป็นโต๊ะหมู่บูชาของนายแพทย์และโรงพยาบาล กำแพงเพชร บรรดาราษฎรทุกหมู่เหล่าต่างตั้งโต๊ะบูชา

สองข้างทางจังหวัดสร้างพลับพลาที่ประทับบริเวณ วัดพระแก้วหน้าเมืองเป็นพลับพลาทรงไทยประยุกต์ ที่งดงามมาก ทรงรับศีลในพิธีสงฆ์ก่อนเสด็จทำพิธี บวงสรวงตามพิธีพราหมณ์ เมื่อบวงสรวงสังเวศเสร็จ เสด็จชมฝั่งเมืองและโบราณวัตถุที่กรมศิลปากร จัดถวายทอดพระเนตรจากนั้นเสด็จมายังศาลากลาง จังหวัดกำแพงเพชร เพื่อเสวยพระกระยาหารกลางวัน จนกระทั่งเวลา ๑๔.๓๐ น. จึงเสด็จออกมาปลุกต้นสัก ณ บริเวณหน้าศาลากลาง โดยพระบาทสมเด็จพระ ปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงปลุกต้นสักด้านขวา และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ทรงปลุกต้นสักด้านซ้ายของศาลากลางแล้วเสด็จเยี่ยม พสกนิกรของพระองค์ นายธรรมศักดิ์ คำเพ็ญ นายอำเภอ ขานูวรลักษ์บุรี รายงานตัว นายธวัช แม่ความดี นายอำเภอพรานกระต่ายเข้าเฝ้ารับเสด็จ นายสุนีย์ โชติมา นายอำเภอคลองขลุง ถวายพระเครื่อง ทุก อิริยาบถทั้งสองพระองค์ทรงสง่างามและทรงมีเมตตา ต่อพสกนิกรที่เข้าเฝ้ารับสั่งถามทุกข์สุขโดยละเอียด ภาพที่ประทับใจที่สุด คือภาพที่ทั้งสองพระองค์ทรง โบกพระหัตถ์อยู่บนเครื่องบินเฮลิคอปเตอร์กำลังทะยาน ขึ้นสู่อากาศ เพื่อเสด็จสู่จังหวัดพิษณุโลก เพื่อประทับ เครื่องบินพระที่นั่งเสด็จนิวัตพระนคร ภาพทั้งหมด ยังประทับใจชาวกำแพงเพชรอยู่ไม่เว้นวาย จากคำ บอกเล่าของผู้ที่ได้เคยเข้าเฝ้าได้เล่าให้ฟังอย่างชื่นชม ในพระบารมีนับว่าเป็นครั้งแรกที่พระองค์เสด็จเมือง กำแพงเพชร

ครั้งที่ ๒ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ และสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินมาทรงบำเพ็ญพระราชกุศล ทรงถวายผ้าพระกฐินต้น ณ วัดคูยาง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร พร้อมถวายพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์และกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ ถวายโดยเสด็จพระราชกุศลด้วย รวมเป็นเงินหกหมื่นบาทเพื่อเป็นทุนเริ่มต้นสร้างพระอุโบสถและพระราชนา

ให้อัญเชิญ พระปรมากีโรยย่อ ภาปร มาประดิษฐาน พระอุโบสถด้านหน้า และขอพระราชทานพระนามากีโรยสก มาประดิษฐานที่หน้าบ้านพระอุโบสถด้านหลัง เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๒๓ และพระราชทานนาม พระพุทธรูปประธานซึ่งหล่อด้วยศิลปะสุโขทัย หมวดกำแพงเพชร ขนาดหน้าตักกว้าง ๖ ศอก ๙ นิ้ว ว่า พระพุทธวชิรปรากฏ เมื่อวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๗ นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณแก่ชาวกำแพงเพชร

ครั้งที่ ๓ เมื่อวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๒๑ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ และสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

เสด็จมาพระราชทานธงประจำรุ่นลูกเสือชาวบ้านของอำเภอต่าง ๆ ในจังหวัดกำแพงเพชร จำนวน ๑๑๗ รุ่น ณ สนามหน้าศาลากลางจังหวัดกำแพงเพชร เมื่อพระราชทานธงประจำรุ่นลูกเสือชาวบ้านแล้วพระราชทานพระบรมราโชวาทต่อลูกเสือชาวบ้านและพสกนิกรที่มารับเสด็จ เมื่อเสร็จสิ้นพิธีการเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมเยียนราษฎรที่เข้าเฝ้ารับเสด็จฯ ในบริเวณนั้นจำนวนมากมาย ในขณะนั้นประชาชน บ้านกิโลสอง บ้านกิโลสาม และบ้านกิโลหก และชาวบ้านใกล้เคียงในเขตอำเภอเมืองกำแพงเพชร ได้กราบทูลขอพระราชทานให้ทรงช่วยเหลือจัดหาน้ำให้เพื่อใช้ในการเพาะปลูกและในการอุปโภคและบริโภคได้ตลอดปี

ทูลรอยพระ ยุคลบาท ประกาศก้อง
ทรงปลูกสุข ดับทุกข์ ไทยจำเริญ
พระการุณ ทังสามครา มาปรากฏ
ตั้งฝนโปรย ดับร้อน ชนยลยิน

กำแพงเพชรทั้งพอง ร่วมสรรเสริญ
ทอดพระเนตร บาทดำเนิน ทิวแผ่นดิน
กำแพงเพชร เลอยศ ทิวทุกถิ่น
ทุกชีวิน ได้ร่มฟ้ามหาบารมี

สันติ อภัยราช

แหล่งน้ำมันสิริกิติ์ ความภาคภูมิใจของคนไทย

แหล่งน้ำมันสิริกิติ์ ได้รับการค้นพบเมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๕๒๔ โดยมีการพบน้ำมันปริมาณมากพอในเชิงพาณิชย์ที่หลุมสำรวจ “ลานกระบือ เอ ๐๑” ในกิ่งอำเภอลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร โดยน้ำมันที่พบนี้ให้ชื่อว่า “น้ำมันดิบเพชร” และเริ่มผลิตน้ำมันดิบเมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๕๒๕ ซึ่งนับเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์ของประเทศไทยที่มีการผลิตปิโตรเลียมเพื่อใช้ในการพาณิชย์ จนถึงปัจจุบัน แหล่งน้ำมันสิริกิติ์ยังคงเป็นแหล่งน้ำมันดิบบนบกขนาดใหญ่ที่สุดในประเทศ ครอบคลุมพื้นที่ ๑,๓๒๖ ตารางกิโลเมตร ในพื้นที่จังหวัดกำแพงเพชร พิชณุโลก สุโขทัย และอุตรดิตถ์

วันที่ ๑๒ มกราคม พ.ศ. ๒๕๒๖ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ เสด็จพระราชดำเนินทรงประกอบพิธีเปิดและพระราชทานนามอันเป็นสิริมงคลยิ่งให้แก่แหล่งน้ำมันแห่งนี้ว่า “แหล่งน้ำมันสิริกิติ์”

ในปี พ.ศ. ๒๕๒๘ บริษัท ปตท.สำรวจและผลิตปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) หรือ ปตท.สผ. ได้ก่อตั้งขึ้นตามเจตนารมณ์ของคณะรัฐมนตรีในขณะนั้น เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงด้านพลังงานให้กับประเทศ

และลดการพึ่งพาพลังงานจากต่างประเทศ โดยได้เข้าร่วมทุนในการสำรวจและผลิตปิโตรเลียมในพื้นที่สัมปทานเอส ๑ ต่อมาในเดือนมกราคม พ.ศ. ๒๕๔๗ ปตท.สผ. ได้ซื้อหุ้นทั้งหมด และเป็นผู้ดำเนินการสำรวจพัฒนาและผลิตปิโตรเลียม จากแหล่งน้ำมันสิริกิติ์บนพื้นที่แปลงสัมปทานเอส ๑ ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

โครงการบ้านเล็กในป่าใหญ่ ตามพระราชดำริ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ

ความเป็นมา เมื่อวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๗ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ และ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมเยียนราษฎรบ้านสั๊กงาม หมู่ที่ ๑ ตำบลสั๊กงาม อำเภอคลองลาน จังหวัด กำแพงเพชร และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ราษฎร เข้าเข้าฝัณ อาคารอเนกประสงค์โรงเรียนสั๊กงามประชาสรรค์ ทรงได้รับการถวายฎีกาจากราษฎรชาวไทยภูเขาที่ตั้ง บ้านเรือนอยู่ในบริเวณพื้นที่เขตอุทยานแห่งชาติแม่เม้งก และเขตอุทยานแห่งชาติคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร เป็นชาวไทยภูเขากลุ่มที่ได้ฝึกศิลปอาชีพที่พระตำหนัก ภูพิงคราชนิเวศน์ ว่าได้รับความเดือดร้อนเรื่องที่ทำกิน ที่อยู่อาศัย และได้รับสัญชาติไทย อีกทั้งทรงพบว่า มี ราษฎรยากจนเป็นจำนวนมากขาดแคลนที่ดินทำกิน มีอาชีพรับจ้างทำไร่อ้อย มันสำปะหลัง และบางส่วน ไม่มีงานทำ ราษฎรเหล่านี้ส่วนมากเป็นชาวไทยภูเขา มีความสามารถพิเศษในการทำเครื่องเงิน ปักผ้า และ จักสาน โดยเฉพาะการทำเครื่องเงินและปักผ้า นั้น สามารถทำได้อย่างสวยงามและมีฝีมือดีน่าจะได้มีการ รวมกลุ่มราษฎรชาวไทยภูเขาต่าง ๆ เหล่านี้ โดยจัดตั้ง

เป็นหมู่บ้านตามกลุ่มอาชีพที่ราษฎรถนัด โดยให้หัวหน้า ครอบครัวที่ทำหน้าที่ปลูกต้นไม้รักษาป่าในยามว่าง หลังจากการปลูกป่าก็ให้ทำเครื่องเงิน แกะสลัก จักสาน ส่วนแม่บ้านให้ปักผ้าส่งมูลนิธิส่งเสริมศิลปอาชีพต่อไป ในการนี้ได้พระราชทานพระราชเสาวนีย์ความว่า “ให้แม่ทัพภาคที่ ๓ ผู้ว่าราชการจังหวัดกำแพงเพชร และป่าไม้จังหวัดกำแพงเพชร จัดหาพื้นที่ทำกินให้แก่ ชาวบ้านเขาแม่พี่ซและบ้านแปลงสี โดยจัดที่ทำกินให้ ครอบครัวละ ๕ ไร่ และให้มีการพัฒนาคุณภาพชีวิต ความเป็นอยู่ของชาวไทยภูเขา ตลอดจนส่งเสริมให้ บริเวณพื้นที่ดังกล่าวเป็นสถานที่ท่องเที่ยวจะทำให้ ขายสินค้าของที่ระลึกได้” จากพระราชเสาวนีย์ดังกล่าว ได้ก่อให้เกิดโครงการ “บ้านเล็กในป่าใหญ่” ณ พื้นที่ บ้านอุดมทรัพย์ หมู่ที่ ๘ ตำบลหินตาด กิ่งอำเภอ ปางศิลาทอง จังหวัดกำแพงเพชร มีเนื้อที่ประมาณ ๒๑๐ ไร่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ราษฎรที่ขาดแคลน ที่ดินทำกิน ทำไร่เลื่อนลอยได้มีที่ดินทำกินเป็นหลักแหล่ง ส่งเสริมให้ราษฎรได้ประกอบอาชีพที่ถนัดพร้อมกับ ช่วยฟื้นฟูสภาพป่าซึ่งเป็นแหล่งต้นน้ำลำธารและ ส่งเสริมให้หมู่บ้านเป็นแหล่งท่องเที่ยวต่อไป

ภาพโดย นายนพแก้ว ประยูรเมธา
ครูโรงเรียนไตรภูมิวิทยา อ.เมือง จ.บุรีรัมย์

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินมายังจังหวัดกำแพงเพชร

ครั้งที่ ๑ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีตามเสด็จพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชและสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินมาบำเพ็ญพระราชกุศลถวายผ้าพระกฐินส่วนพระองค์ ณ วัดคูยาง อำเภอเมืองจังหวัดกำแพงเพชร เมื่อวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๕

ครั้งที่ ๒ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีตามเสด็จพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชและสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถเสด็จพระราชดำเนินมาพระราชทานธงประจำรุ่นลูกเสือชาวบ้าน ของอำเภอต่าง ๆ ในจังหวัดกำแพงเพชร จำนวน ๑๑๗ รุ่น ณ สนามหน้าศาลากลางจังหวัดกำแพงเพชร เมื่อวันที่ ๒๙ มกราคม พ.ศ. ๒๕๒๑

ครั้งที่ ๓ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีทรงนำนักเรียนนายร้อยโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า มาทัศนศึกษาอุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร เมื่อวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๓๐

ครั้งที่ ๔ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีเสด็จพระราชดำเนินทรงเปิดอุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร เมื่อวันที่ ๑๘ เมษายน พ.ศ. ๒๕๓๔ เพื่อเฉลิมพระเกียรติ สืบเนื่องในวันอนุรักษ์มรดกไทย พ.ศ. ๒๕๓๔

ครั้งที่ ๕ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินทรงประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์ พิพิธภัณฑสถานจังหวัดกำแพงเพชรเฉลิมพระเกียรติ เมื่อวันที่ ๒๖ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๓๘

ครั้งที่ ๖ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินทรงเปิดพิพิธภัณฑสถานจังหวัดกำแพงเพชร เฉลิมพระเกียรติ เมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๐ ซึ่งพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช โปรดเกล้าฯ พระราชทานชื่อพิพิธภัณฑสถานแห่งนี้ว่า “พิพิธภัณฑสถานจังหวัดกำแพงเพชร เฉลิมพระเกียรติ” เมื่อวันที่ ๗ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๓๙ มูลนิธิปริยัติศึกษา ญุสส ในพระสังฆราชูปถัมภ์ สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาปริณายก โดยพระโสภณคณาภรณ์ (สมจิตต์ อภิจิตโต)

ครั้งที่ ๗ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินทรงวางศิลาฤกษ์ ศูนย์ราชการจังหวัดกำแพงเพชร วันพฤหัสบดีที่ ๑๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๐

ครั้งที่ ๘ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินทรงเป็นองค์ประธานในพิธีเปิดศูนย์นิทรรศการปิชาตินิทรศ ปตท.สม. โครงการเอส ๑ เพื่อเป็นที่ระลึกในโอกาสครบรอบ ๒๐ ปี แห่งการสถาปนาแหล่งน้ำมันสิริกิติ์ และเพื่อเป็นที่ระลึกในโอกาสทรงเจริญพระชนมายุ ๔๘ พรรษา เมื่อวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๖

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จไปเป็นองค์ประธานเปิดการประชุมวิชาการระดับชาติของสมาชิกรองการเกษตรกรในอนาคคแห่งประเทศไทย (อกท.) ในพระราชูปถัมภ์ครั้งที่ ๒๔ ณ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกำแพงเพชร เมื่อวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๖

ครั้งที่ ๙ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินไปเปิดโรงงานน้ำตาลทิพย์กำแพงเพชรและโรงไฟฟ้าชีวมวล อำเภอบึงสามัคคี เมื่อวันที่ ๑๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๘

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินไปเปิดพระราชนุสาวรีย์สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ณ โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ กำแพงเพชร ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี อำเภอมืองกำแพงเพชร เมื่อวันที่ ๑๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๘

ต้นไม้ทรงปลูก

ชื่อทั่วไป

มหาพรหมราชินี

ชื่อวิทยาศาสตร์

Mitrephora sirikitiae Weerasooriya,
Chelemglin & R.M.K. Saunders

ชื่อวงศ์

ANNONACEAE

ลักษณะ

ไม้ต้นขนาดเล็ก สูง ๔-๖ เมตร ลำต้นมีเส้นผ่านศูนย์กลาง ๕-๘ เซนติเมตร เปลือกลำต้นสีน้ำตาล กิ่งอ่อนมีขนอ่อนคลุมอยู่ ใบรูปหอก กว้าง ๔-๘ เซนติเมตร ยาว ๑๑-๑๙ เซนติเมตร เนื้อใบค่อนข้างหนา ผิวใบเรียบ เป็นมันทั้งสองด้าน โคนใบและปลายใบแหลม มีเส้นแขนงใบ จำนวน ๘-๑๑ คู่ ส่วนดอกมีลักษณะเป็นดอกเดี่ยวหรือเป็นช่อ ๑-๓ ดอก กลีบปลายยอดเป็นพรรณไม้ที่มีดอกใหญ่ที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับดอกของพรรณไม้ชนิดอื่น ๆ ในสกุลมหาพรหม โคนกลีบสีเขียวอ่อน ปลายกลีบสีม่วงเข้ม กระดกงอขึ้น และประกบติดกันเป็นรูปกระเช้า แต่ละดอกบานอยู่ได้ ๓-๕ วัน กลิ่นหอมอ่อน ๆ ผลเป็นผลกลุ่ม มีผลย่อย ๑๐-๑๕ ผล รูปทรงกระบอก การขยายพันธุ์ด้วยการเพาะเมล็ด ทาบกิ่ง เสียบยอด

พบในประเทศไทยที่เขตอุทยานแห่งชาติน้ำตกแม่สุรินทร์ จังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นต้นไม้ที่หายาก ถูกค้นพบครั้งแรกเมื่อปี ๒๕๔๖ โดย ดร.ปิยะ เฉลิมกลิ่น ซึ่งจัดว่าเป็นไม้เมืองหนาว และในปี ๒๕๔๙ ได้รับพระทานราชานุญาตจากสมเด็จพระราชินีให้อัญเชิญพระนามาภิไธยเป็นชื่อพรรณไม้ว่า “มหาพรหมราชินี”

ภาคผนวก

รายนามผู้มีอุปการคุณและผู้ดำเนินการจัดสร้างห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี”
อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร เข้าร่วมโครงการฯ ลำดับที่ ๑๐๐
เปิดอย่างเป็นทางการเป็นแห่งที่ ๑๐๐

๑. พระราชวชิรเมธี ผศ.ดร.	รองเจ้าคณะจังหวัดกำแพงเพชร
๒. พระครูวิเชียรธรรมนาท วิ.	เจ้าอาวาสวัดหนองปลิง
๓. นายแพทย์ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
๔. นายการุณ สกุลประดิษฐ์	ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
๕. นายกฤตชัย อรุณรัตน์	เลขาธิการ กศน.
๖. น.ส.โสมอุษา เลี้ยงถนนอม	รองเลขาธิการ กศน.
๗. น.ส.ประดินันท์ สตีวงศ์	รองเลขาธิการ กศน.
๘. นายอภิชาติ จีระวุฒิ	นายกสภามหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
๙. นายธัชชัย สีสุวรรณ	ผู้ว่าราชการจังหวัดกำแพงเพชร
๑๐. นายไพโรจน์ แก้วแดง	รองผู้ว่าราชการจังหวัดกำแพงเพชร
๑๑. นายพิจิตร วัฒนศักดิ์	รองผู้ว่าราชการจังหวัดกำแพงเพชร
๑๒. นายธวัชชัย เกตุพันธ์	ปลัดจังหวัดกำแพงเพชร
๑๓. นางสุชาดา สีสุวรรณ	นายกเหล่ากาชาดจังหวัดกำแพงเพชร
๑๔. นายธวัชชัย พานิชย์สกุลชัย	ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดกำแพงเพชร
๑๕. พล.ต.สุพจน์ บุรณจारी	ผู้บัญชาการมณฑลทหารบกที่ ๓๑
๑๖. พ.อ.ประสาน แสงศิริรักษ์	รอง ผบ.ร.๑๔
๑๗. พล.ต.ต.เฉลิมพล จินตรรัตน์	ผบก.ภ.จว.กำแพงเพชร
๑๘. นายคมกฤษ ศรียุทธแสนยากร	โยธาธิการและผังเมืองจังหวัดกำแพงเพชร
๑๙. นางธาดา สังข์ทอง	หัวหน้าอุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร
๒๐. นายวีโรจน์ ส่องศรี	ประชาสัมพันธ์จังหวัดกำแพงเพชร
๒๑. นายปรีชา ฤกษ์ห่วย	รองนายก อบจ.กำแพงเพชร รักษาการแทน
นายก อบจ.กำแพงเพชร
๒๒. นายเสริมวุฒิ สุวรรณโรจน์	บริษัทเภาแก้วชากังราว จำกัด
๒๓. นางอมรรัตน์ สุวรรณโรจน์	บริษัทเภาแก้วชากังราว จำกัด
๒๔. นางนภา จิโรภาส	ผู้อำนวยการสำนักงาน กศน.จังหวัดกำแพงเพชร
๒๕. นางยุพิน บัวคอม	ผู้อำนวยการสำนักงาน กศน.จังหวัดลำปาง
๒๖. นายอนันต์ คงชุม	รองผู้อำนวยการสำนักงาน กศน.จังหวัดสุโขทัย
๒๗. นายสมใจ วิชัยยา	ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอเมืองกำแพงเพชร
๒๘. นายศราวุธ ไชยชโย	ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอลานกระบือ
๒๙. นายมงคล พลายนพูนุท	ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอไทรงาม
๓๐. นายอนันต์ แก้วทอง	ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอขามเฒ่าลักษณะบุรี
๓๑. นายภานพ มุสิกปาน	ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอปางศิลาทอง
๓๒. นางสาวรัศมี ศรีภิบาล	ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอบึงสามัคคี
๓๓. นายกำจร หัดไทย	นักวิชาการศึกษาชำนาญการ
๓๔. นางณัฐมน ไทยประสิทธิ์เจริญ	หัวหน้ากลุ่มประชาสัมพันธ์สำนักงาน กศน.

๓๕. นายสรวิชัย ฉันทบูรณสถาพร
 ๓๖. นางธัญวลัย ฉันทบูรณสถาพร
 ๓๗. นายปรีชา อ่ำเจริญ
 ๓๘. นายมนต์ชัย รุ่งชาญชัย
 ๓๙. นางธัญญา รุ่งชาญชัย
 ๔๐. นายเจริญ ดำรงรัตน์
 ๔๑. นางจันทราทิพย์ ดำรงรัตน์
 ๔๒. นางจันทรรัตน์ สมบูรณ์ศิลป์
 ๔๓. พ.ต.อ.พิทักษ์ เชียงทอง
 ๔๔. นายแพทย์อติกร เลหาทัยเวคินทร์
 ๔๕. นางบุญยวีร์ อ้วนวิจิตร
 ๔๖. นายปรีชา พรหมนิล
 ๔๗. นางรัชณี อัครสุธีรกุล
 ๔๘. นางวิชาดา พัฒนเลิศรัตนไชย
 ๔๙. นายปรีชา แก้วศรี
 ๕๐. นายพูนลาภ จิโรภาส
 ๕๑. นายอำนวยการ นัยวิรัตน์
 ๕๒. นายสุวิทย์ พันธุ์วิทยากุล
 ๕๓. นางธนพร พลอาจ
 ๕๔. นางศิริพร วิศาลศักดิ์
 ๕๕. นางสาวธิดา โพเทพ
 ๕๖. นางแสงจันทร์ เหมะ
 ๕๗. นางสีจันทร์ ศรีมันตะ
 ๕๘. น.ส.สุพัตรา ไทพานิชย์
 ๕๙. นางนภาพร ตั้งมั่นคงวงกุล
 ๖๐. นายพิพัฒน์ สิทธิวงศ์
 ๖๑. นายศักดิ์ชัย เพชรเกี๋ย
 ๖๒. นางจำริญญ์ แหม่มด้อย
 ๖๓. นายพิศาล แหม่มด้อย
 ๖๔. นายจักร์กรีย์ จริยาจินดาเสถียร
 ๖๕. นางดรุณี รักษาพล
 ๖๖. น.ส.ทัศนีย์ สุนทร
 ๖๗. นายเกรียงศักดิ์ อ่ำโพธิ์ศรี
 ๖๘. นายวิทยา จงจิตสุขวิทยา
 ๖๙. นางวันเพ็ญ นาคใหม่
 ๗๐. นางภัชรา วิทยภาสกรณ์
 ๗๑. นางวลัยยา ศิริพันธ์
 ๗๒. นายทรงกรด ฉิมพลี
 ๗๓. นายสิงห์ทอง เพ็ญอิม
 ๗๔. นางอรุณลักษณ์ รัตนพันธุ์
 ๗๕. นางจันทร์เพ็ญ ชะเวร่า
 ๗๖. นางเล็ก ไสแสง
 ๗๗. นางชนิษฐา ศุภกิจเจริญ
 ๗๘. นางพรนิภา เลหาพิบูลรัตน์
 ๗๙. น.ส.ชโรทัย ปัญติ
 ๘๐. นายแพทย์พนมกร ดิษฐสุวรรณ
 ๘๑. น.ส.เอื้อ พันสนธิ
 ๘๒. นางรุ่ง เดชพุ่มไสว
 ๘๓. นายยุทธิ จันทัน
 ๘๔. น.ส.พชรมน สีลุนทอง
 ๘๕. นางพัชรี พงษ์พด
 ๘๖. นางที พวงเพชร
 ๘๗. นางมณฑียร วงศ์วิทยานันท์
 ๘๘. นางสุนันทา พัฒนศักดิ์ภิญโญ
 ๘๙. นายเฉลิม พีรี
 ๙๐. น.ส.นารถ เกิดสว่าง
 ๙๑. ปตท.สผ.กำแพงเพชร
 ๙๒. นางอุดม ไวกสิกรณ์
 ๙๓. นางพิมพ์พร คงชุม
 ๙๔. นางกรุณา รัตนเจริญ
 ๙๕. นางอารีย์ ภักตร์อำไพ
 ๙๖. นางไสว สิงห์ทอง
 ๙๗. นางกิมน้อย เอื้อนจิตญานนท์
 ๙๘. นางพวงเพชร เอื้อนจิตญานนท์
 ๙๙. น.ส.นภาพร จันทาลี
 ๑๐๐. นายเฉลิมศรี เตชะดำรงศรีวิจิตร
 ๑๐๑. น.ส.ณัฐชญาดา เตชะดำรงศรีวิจิตร
 ๑๐๒. น.ส.รักชนก วิวิธจินดา
 ๑๐๓. น.ส.เพ็ญภัสตร์ อุดมสิทธิกุล
 ๑๐๔. น.ส.ศุภิสรา โกอินตะ
 ๑๐๕. น.ส.จินดารัตน์ ทับทิม
 ๑๐๖. ว่าที่ ร.ต.หญิงวัชรีย์ เพ็ชรประดิษฐ์
 ๑๐๗. น.ส.เหมย เครืออ้ายตา
 ๑๐๘. นางนภาพรรณ อึ้งชัยพงษ์
 ๑๐๙. นางปราณี เพชรสุวรรณ
 ๑๑๐. น.ส.สุรรัตน์ ไทพานิชย์
 ๑๑๑. น.ส.วราภรณ์ เร่งทอง
 ๑๑๒. น.ส.จำเนียร รักเขตกิจ
 ๑๑๓. นางพนิดา เมืองศิริ
 ๑๑๔. นายประภาส นวนิตย์วรานนท์
 ๑๑๕. นายสมศักดิ์ ข้าสกุล
 ๑๑๖. นายธงชัย ประยงค์หอม
 ๑๑๗. นางรุจี มาลัยวงศ์
 ๑๑๘. นายกนกชัย มาลัยวงศ์
 ๑๑๙. นางระเบียบ แสนดี
 ๑๒๐. นายไพโรเพชร จิตตรงค์อาคารณ์
 ๑๒๑. น.ส.ทิชากร ไชยชนะ
 ๑๒๒. น.ส.ปาลินี ปรางศรี
 ๑๒๓. นายสำราญ ศรีแปงวงศ์
 ๑๒๔. นายวิศวรรณ์ จันทรงค์
 ๑๒๕. นางสมพงษ์ พนมวาสน์
 ๑๒๖. นายสุวรรณ ศุภกิจเจริญ
 ๑๒๗. ว่าที่ ร.ต.จเร พุทธิธสัง
 ๑๒๘. นายธนพจน์ บุญชื่น
 ๑๒๙. นางกชพรรณ ก้นทะมั่ง
 ๑๓๐. นายบิล เบนสเลย์
 ๑๓๑. นางรัตนา หวังเจริญวงศา
 ๑๓๒. นางกัลยาณี คงอยู่
 ๑๓๓. นายเสนอ เพชรพลา

โครงการจัดตั้งห้องสมุดประชาชน“เฉลิมราชกุมารี”

อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

๑. ชื่อโครงการ จัดตั้งห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

๒. หลักการและเหตุผล

ตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้รับพระราชทานพระราชนุญาตให้ดำเนินโครงการจัดตั้งห้องสมุดประชาชนเพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เนื่องในวโรกาสที่เจริญพระชนมายุ ๓๖ พรรษา ในปีพุทธศักราช ๒๕๓๔ โดยพระราชทานนามว่า ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” ซึ่งได้เริ่มก่อสร้างและจัดตั้งเป็นรุ่นแรกจำนวน ๓๗ แห่ง ในปี พุทธศักราช ๒๕๓๔ และได้มีการจัดตั้งห้องสมุดประชาชน“เฉลิมราชกุมารี” เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ อย่างต่อเนื่อง จนถึงปัจจุบันมีห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” แล้วในพื้นที่ ๕๗ จังหวัด จำนวน ๙๙ แห่งโดยห้องสมุดประชาชนในแต่ละแห่งล้วนจัดสร้างขึ้นด้วยความร่วมมือ ร่วมใจของประชาชนในท้องถิ่น ด้วยความร่วมมือขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรภาครัฐ และเอกชน เพื่อแสดงออกถึงความจงรักภักดีด้วยความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ ที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ทรงมีต่อการจัดการศึกษาของชาติ ตลอดจนการร่วมกันน้อมเกล้าฯ ถวายเพื่อสนองพระราชปณิธานที่ทรงพระประสงค์ให้ชุมชนมีแหล่งเรียนรู้ที่พร้อมสมบูรณ์ เพื่อให้นักเรียน เยาวชนและประชาชนทั่วไปเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพเพื่อการสร้างองค์ความรู้ พัฒนาคุณลักษณะด้านรักการอ่าน ซึ่งจะช่วยในการพัฒนาห้องสมุดให้เป็นต้นแบบของการให้บริการด้านการศึกษาตามอัธยาศัย เป็นศูนย์กลางของแหล่งข้อมูลข่าวสาร ศูนย์กลางของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และศูนย์กลางในการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ของชุมชน ตลอดจนเป็นศูนย์กลางในการจัดกิจกรรมเพื่ออนุรักษ์และเผยแพร่วัฒนธรรมประเพณีที่ดีงาม

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๔๕ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พุทธศักราช ๒๕๕๓ มาตรา ๒๕ ได้บัญญัติให้ รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ ซึ่งการจัดตั้งห้องสมุดประชาชนเป็นแหล่งการเรียนรู้รูปแบบหนึ่งที่รัฐต้องดำเนินการจัดตั้ง ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียน นักศึกษา เยาวชนและประชาชนได้เข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ตามหลักการจัดการศึกษาตลอดชีวิต เพื่อให้การพัฒนาคุณลักษณะของประชาชนให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ

ในปีพุทธศักราช ๒๕๕๒ รัฐบาลได้กำหนดให้ การส่งเสริมการอ่านเป็นวาระแห่งชาติ และกำหนดให้ปี ๒๕๕๒ – ๒๕๖๑ เป็นทศวรรษแห่งการอ่าน โดยได้มอบหมายให้กระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานหลักในการรณรงค์การสร้างนิสัยรักการอ่าน การส่งเสริมการอ่าน การสร้างองค์ความรู้จากการอ่านและสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อให้สังคมไทยเป็นสังคมฐานความรู้ ใช้ความรู้ในการพัฒนาประเทศต่อไป

/จากหลักการ...

จากหลักการและเหตุผลดังกล่าว จังหวัดกำแพงเพชร โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรภาคเอกชนและองค์กรภาครัฐ โดย สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกำแพงเพชร พร้อมด้วยประชาชนชาวจังหวัดกำแพงเพชร ล้วนสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ ที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงมีต่อการศึกษาของชาติและพสกนิกรชาวไทย มาตลอดระยะเวลา จึงพร้อมใจกันจัดทำโครงการจัดตั้งห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร เพื่อน้อมเกล้าฯ ถวาย เพื่อแสดงออกถึงความจงรักภักดี และเพื่อเฉลิมพระเกียรติ เนื่องในวโรกาสที่พระองค์ทรงเจริญพระชนมายุครบ ๕ รอบ ๖๐ พรรษา ในปีพุทธศักราช ๒๕๕๘

๓. วัตถุประสงค์

๓.๑ เพื่อจัดตั้งห้องสมุดประชาชน สนองแนวพระราชดำริและเฉลิมพระเกียรติเนื่องในวโรกาสที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เจริญพระชนมายุครบ ๕ รอบ ๖๐ พรรษาในปีพุทธศักราช ๒๕๕๘

๓.๒ เพื่อสร้างแหล่งเรียนรู้ ให้กับนักเรียน นักศึกษา เยาวชนและประชาชนทั่วไป ให้มีนิสัยรักการอ่านและการร่วมสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ของชาวจังหวัดกำแพงเพชร

๓.๓ เพื่อสร้างศูนย์กลางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และศูนย์กลางในการอนุรักษ์และเผยแพร่วัฒนธรรมที่ดั้งเดิมของชาวจังหวัดกำแพงเพชร

๔. เป้าหมาย

๔.๑ เป้าหมายเชิงปริมาณ การจัดตั้งห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” จำนวน ๑ แห่ง ในพื้นที่อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร

๔.๒ เป้าหมายเชิงคุณภาพ นักเรียน นักศึกษา เยาวชนและประชาชนทั่วไป มีแหล่งเรียนรู้ที่ให้บริการการศึกษาในรูปแบบการศึกษาตามอัธยาศัย และเป็นศูนย์กลางการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ ดังนี้

๔.๒.๑ เป็นแหล่งรวบรวมความรู้และให้บริการหนังสือ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อสตูดิโอศึกษา สื่อนิทรรศการ

๔.๒.๒ เป็นแหล่งให้บริการข่าวสารข้อมูลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ และเป็นศูนย์กลางในการแนะแนวการศึกษาและอาชีพ

๔.๒.๓ เป็นศูนย์กลางการจัดการเรียนรู้ของชุมชน

/๕. วิธีดำเนิน...

๕. วิธีดำเนินการ

๕.๑ นำเสนอสาระสำคัญของโครงการต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วนเพื่อการร่วมระดมทุนในการจัดตั้งห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

๕.๒ จัดทำโครงการจัดตั้งห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” โดยผ่านความเห็นชอบ(อนุมัติโครงการ) จากผู้ว่าราชการจังหวัดกำแพงเพชร และเสนอต่อกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อขอพระราชทานเข้าร่วมโครงการจัดตั้งห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” และแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน

๕.๓ ติดต่อประสานงานกับจังหวัดกำแพงเพชร และ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

๕.๔ นำเสนอสาระสำคัญของโครงการต่อองค์การบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชร เพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณอุดหนุน

๕.๕ เสนอโครงการ ต่อ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่องบประมาณสนับสนุน เพื่อให้ครบวงเงินค่าก่อสร้างอาคารห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี”

๕.๖ ดำเนินการประชาสัมพันธ์และระดมทุนจากทุกภาคส่วนภายในจังหวัดกำแพงเพชร เป็นเงินบริจาคสมทบกับงบประมาณเพื่อดำเนินการก่อสร้าง

๕.๗ ประสานงานขอเครื่องจักรกลจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชร เพื่อใช้ในการปรับปรุงพื้นที่ถมดิน ขุดสระ เคลื่อนย้ายต้นไม้ ฯลฯ

๕.๘ ดำเนินการจัดหาผู้รับเหมาก่อสร้างเพื่อก่อสร้างอาคารห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี”

๕.๙ จัดพิธีวางศิลาฤกษ์

๕.๑๐ ดำเนินการก่อสร้างห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ตามแบบมาตรฐานของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

๕.๑๑ จัดตกแต่งภูมิทัศน์ภายในและบริเวณภายนอกอาคาร พร้อมจัดหาวัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์ หนังสือต่างๆ เพื่อให้เป็นห้องสมุดที่สมบูรณ์แบบ

/๕.๑๒ รายงาน..

๕.๑๒ รายงานต่อสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษา เพื่อกราบบังคมทูลเชิญสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินทรงเป็นองค์ประธานเปิดห้องสมุด “เฉลิมราชกุมารี”

๕.๑๓ เติริยมการรับเสด็จฯ และจัดพิธีเปิดห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

๕.๑๔ เปิดให้บริการทั่วไป

๖. งบประมาณดำเนินการ รวมทั้งสิ้น ๑๐,๐๒๒,๐๐๐.-บาท(สิบล้านสองหมื่นสองพันบาทถ้วน) มีรายละเอียดดังนี้

๖.๑ งบประมาณค่าก่อสร้างอาคาร ๖,๕๒๒,๐๐๐.-บาท(หกล้านห้าแสนสองหมื่นสองพันบาทถ้วน) จากแหล่งงบประมาณ ดังนี้

๖.๑.๑ งบประมาณอุดหนุนจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชร จำนวนเงิน ๓,๐๐๐,๐๐๐.-บาท(สามล้านบาทถ้วน)

๖.๑.๒ งบประมาณจากสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ปีงบประมาณ ๒๕๕๗ จำนวนเงิน ๒,๐๐๐,๐๐๐.-บาท(สองล้านบาทถ้วน)

๖.๑.๓ งบประมาณจากองค์กรเอกชน ประชาชนภาคส่วนต่างๆจากการระดมทุนภายในจังหวัดกำแพงเพชร จำนวนเงิน ๑,๕๒๒,๐๐๐.-บาท(หนึ่งล้านห้าแสนสองหมื่นสองพันบาทถ้วน)

๖.๒ งบประมาณค่าปรับปรุงพื้นที่รองรับการก่อสร้าง จำนวน ๕๐๐,๐๐๐.-บาท(ห้าแสนบาทถ้วน) จากแหล่งงบประมาณ ดังนี้

๖.๒.๑ งบประมาณจากสำนักงาน กศน.หรือองค์กรเอกชน ประชาชนภาคส่วนต่างๆจากการระดมทุนภายในจังหวัดกำแพงเพชร จำนวนเงิน ๕๐๐,๐๐๐.-บาท(ห้าแสนบาทถ้วน)

๖.๒ งบประมาณค่าปรับภูมิทัศน์ ภายในภายนอก ค่าวัสดุ ครุภัณฑ์ ดำเนินการ และ อื่นๆ จำนวน ๓,๐๐๐,๐๐๐.-บาท(สามล้านบาทถ้วน) จากแหล่งงบประมาณ ดังนี้

๖.๒.๑ งบประมาณจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชร จำนวน ๒,๐๐๐,๐๐๐.-บาท(สองล้านบาทถ้วน)

๖.๒.๒ งบประมาณจากประชาชนผู้ศรัทธา องค์กรภาคเอกชน องค์กรภาครัฐ จำนวน ๑,๐๐๐,๐๐๐.-บาท(หนึ่งล้านบาทถ้วน)

หมายเหตุ งบประมาณดำเนินการจากแหล่งงบประมาณอาจมีความเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม

/๗. สถานที่...

๗. สถานที่ดำเนินการ

บริเวณพื้นที่ว่าการอำเภอเมืองกำแพงเพชร(หลังเก่า) เนื้อที่ประมาณ ๔๒ เมตร X ๒๐ เมตร ตำบล
ในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

๘. ผู้รับผิดชอบโครงการ

๘.๑ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกำแพงเพชร

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๙.๑ จังหวัดกำแพงเพชรมีแหล่งเรียนรู้ แหล่งให้บริการข้อมูลข่าวสารที่มีคุณภาพให้บริการแก่นักเรียน นักศึกษา เยาวชนและประชาชนทั่วไป ทำให้นักเรียน นักศึกษา เยาวชนและประชาชนมีนิสัยรักการอ่านรู้จักการสร้างองค์ความรู้จากการอ่าน

๙.๒ ประชาชนชาวจังหวัดกำแพงเพชรได้ร่วมแสดงออกถึงความจงรักภักดี และสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ และเฉลิมพระเกียรติเนื่องในโอกาสที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เจริญพระชนมายุครบ ๕ รอบ ๖๐ พรรษาในปีพุทธศักราช ๒๕๕๘

๙.๓ จังหวัดกำแพงเพชรมีศูนย์กลางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ศูนย์กลางในการอนุรักษ์และเผยแพร่วัฒนธรรมที่ดั่งงามของชาวกำแพงเพชร

๑๐. ผู้เสนอโครงการ

(นางยุพิน บัวคอม)

ผู้อำนวยการสำนักงาน กศน.จังหวัดกำแพงเพชร

๑๑. ผู้อนุมัติโครงการ

(นายสุรพล วาณิชเสนี)

ผู้ว่าราชการจังหวัดกำแพงเพชร

ที่ ศธ 0210.122/ 4911

สำนักงาน กศน.
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
กทม. 10300

12 กันยายน 2557

เรื่อง การเข้าร่วมโครงการจัดตั้งห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี”

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดกำแพงเพชร

อ้างอิง หนังสือสำนักงาน กศน. ที่ ศธ 0210.122/1273 ลงวันที่ 17 มีนาคม 2557

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือสำนักพระราชเลขานุการ ที่ รล 0010/5827 ลงวันที่ 10 กรกฎาคม 2557

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักงาน กศน. ได้กราบบังคมทูลขอพระราชทานพระราชนุญาตให้ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร เข้าร่วมโครงการจัดตั้งห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” เพิ่มเติม เป็นลำดับที่ 100 ความแจ้งแล้วนั้น

บัดนี้ สำนักพระราชเลขานุการ แจ้งว่า ได้นำความกราบบังคมทูลทูลเกล้าฯ ถวายขอพระราชทานพระราชนุญาต ดังนั้น จึงขอให้ดำเนินการในขั้นตอนการก่อสร้างต่อไป และหากได้ดำเนินการก่อสร้างฐานรากอาคารเรียบร้อยแล้ว ให้แจ้งสำนักงาน กศน. เพื่อขอพระราชทานพระราโชวโรกาสเข้าเฝ้าทูลละอองพระบาท ทูลเกล้าฯ ถวายแผ่นศิลาฤกษ์เพื่อทรงเจิมและทรงพระสุหร่าย สำหรับนำไปประกอบพิธีเพื่อเป็นสิริมงคลในการก่อสร้างห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และพิจารณาคำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

(นายการุณ สกุลประดิษฐ์)

ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ รักษาการแทน
เลขาธิการ กศน.

สถาบันส่งเสริมและพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้

งานห้องสมุดประชาชน

โทร. 0 2282 9836, โทรสาร 0 2282 9098

ที่ รล ๐๐๑๐/ ๕๘๒๗

รับที่ ๖๕๓๓	เลขรับที่ 1434
วันที่ ๑๖.๑๑.๕๖๕๑	วันที่ 17 ก.พ. 2557
เวลา	เวลา 14.๑7

สำนักพระราชเลขานุการ

สวนจิตรลดา กทม. ๑๐๓๐๓

๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๗

รับที่ 1808
วันที่ 17 ก.พ. 2557

เรื่อง พระราชทานพระราชนุญาต

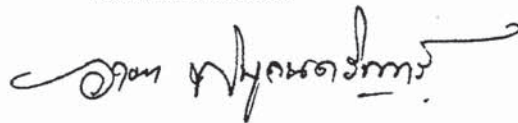
เรียน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

อ้างถึง หนังสือกระทรวงศึกษาธิการ ที่ ศธ ๐๒๑๐.๑๒๒/๑๖๙๔ ลงวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๕๗

ตามที่หนังสือขอให้นำความกราบบังคมทูล สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ขอพระราชทานพระราชนุญาตให้การดำเนินการก่อสร้างห้องสมุดประชาชน ของกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน ๙ แห่ง เข้าร่วมในโครงการจัดตั้งห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” โดยจะเป็นลำดับที่ ๙๙ - ๑๐๗ ความแจ้งอยู่แล้ว นั้น

ได้นำความกราบบังคมทูลทูลเกล้าฯ ถวายพระบาทแล้ว พระราชทานพระราชนุญาต จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(คุณหญิงอารยา พิบูลนครินทร์)

ราชเลขานุการในพระองค์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

กองราชเลขานุการในพระองค์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

โทร. ๐๒ ๒๘๐ ๑๖๔๐ - ๑ ต่อ ๑๐๙ โทรสาร. ๐๒ ๒๘๐ ๑๖๓๙

เว็บไซต์ : www.ohm.go.th

๒๖ ก.ค. ๕๖

(นางคุณุพรกวี วงษ์สมาน)

ปลัดกองราชเลขาฯ สำนักเลขาฯ สำนักเลขาฯ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

17 ก.พ. 2557

รับที่ 10888	
วันที่	
☐ กษ.	☐ กค.
☐ กค.	☐ กค.
☐ กค.	☐ กค.
☐ กค.	☐ กค.
☐ กค.	☐ กค.
☐ กค.	☐ กค.
☐ กค.	☐ กค.
☐ กค.	☐ กค.
☐ กค.	☐ กค.
ชื่อ	C

ว.ศ.บ.
๒๔
ก.๑๗

ที่ รล ๐๐๑๐/ ๒๕๕๘

สำนักกราชเลขาธิการ

สวนจิตรลดา กทม. ๑๐๓๐๓

๑๑ มีนาคม ๒๕๕๘

เรื่อง พระราชทานพระราชวโรกาสให้เข้าเฝ้า ฯ

เรียน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

อ้างถึง หนังสือกระทรวงศึกษาธิการ ที่ ศธ ๐๒๑๐.๑๒๒/๕๖๑ ลงวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

ตามที่มีหนังสือขอให้นำความกราบบังคมทูล สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ขอพระราชทานพระราชวโรกาสเข้าเฝ้าทูลละอองพระบาท ทูลเกล้า ฯ ถวายแผ่นศิลาฤกษ์ เพื่อทรงเจิม และทรงพระสุหร่าย สำหรับนำไปประกอบพิธีก่อสร้างห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอเมือง กำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ส่วนจะเป็นวันและเวลาใดสุดแต่จะ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ความแจ้งอยู่แล้ว นั้น

ได้นำความกราบบังคมทูลทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายแล้ว พระราชทานพระราชวโรกาสให้เข้าเฝ้า ฯ ในวันอังคาร ที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๕๘ เวลา ๐๙.๐๐ น. ณ ศาลาดุสิตาลัย สวนจิตรลดา

การนี้ ขอให้ส่งรายชื่อผู้เข้าเฝ้า ฯ และสำเนาคำกราบบังคมทูลไปยังกองราชเลขาธิการในพระองค์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ต่อไปด้วย

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(คุณหญิงอารยา พิบูลนครินทร์)

ราชเลขาธิการในพระองค์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี

กองราชเลขาธิการในพระองค์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ

สยามบรมราชกุมารี

โทร. ๐๒ - ๒๘๐๓๕๘๑ ต่อ ๖๘๖ โทรสาร ๐๒-๒๘๐๑๖๓๙

เว็บไซต์ : www.ohm.go.th

ที่ รล ๐๐๑๐/๒๕๖๔

กรมข้าราชการกรม
เลขที่ ๒๖๖
วันที่ 22 ส.ค. 2564
เวลา

สำนักงานรัฐมนตรี
เลขรับที่ 1492
วันที่ 27 ส.ค. 2560
เวลา 15.55

สำนักราชเลขาธิการ

๒๒๗๔

สวนจิตรลดา กทม. ๑๐๓๐๓

๒๕๖๕

สถาบันส่งเสริมและพัฒนาวัดธรรมการเรือนรัฐ
เลขที่ 365
วันที่ 27 ส.ค. 2560

๒๑ มีนาคม ๒๕๖๐

เรื่อง เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเปิดห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” จังหวัดกำแพงเพชร

เรียน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

อ้างถึง หนังสือกระทรวงศึกษาธิการ ที่ ศธ ๐๒๑๐.๑๒๒/๑๑๓๔ ลงวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๐

๒๘๓๑๖๐.

ตามที่มีหนังสือขอให้นำความกราบบังคมทูล สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ขอพระราชทานเชิญเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเปิดห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร วันและเวลาใดสุดแต่จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม ๒๕๖๐ เป็นต้นไป ส่วนจะเป็นวันและเวลาใดสุดแต่จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ และโอกาสนี้ ขอพระราชทานพระมหากรุณา ดังนี้

๑. พระราชทานของที่ระลึกแก่ผู้มีอุปการคุณ จำนวน ๑๒๐ คน
๒. ขอพระราชทานพระราชนุญาตฉายพระฉายาลักษณ์ จำนวน ๓ ชุด
๓. ขอพระราชทานพระราชนุญาตเชิญอักษรพระนามาภิไธย “ส.ธ.” และตราสัญลักษณ์งานเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ในโอกาสฉลองพระชนมายุ ๕ รอบ ๒ เมษายน ๒๕๕๘ ลงพิมพ์ในหนังสือที่ระลึกพิธีเปิดห้องสมุด ฯ และประดับ ณ บริเวณห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี”
๔. ขอพระราชทานพระฉายาลักษณ์และภาพพระราชกรณียกิจเพื่อเชิญไปประดับ ณ ห้องเฉลิมพระเกียรติ และลงพิมพ์ในหนังสือที่ระลึก ฯ

ความแจ้งอยู่แล้ว นั้น

ได้นำความกราบบังคมทูลทูลทราบฝ่าละอองพระบาทแล้ว ทรงรับเชิญเสด็จพระราชดำเนิน ในวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ เวลา ๑๐.๐๐ น. และพระราชทานพระมหากรุณาตามที่ขอ ทั้งนี้ ขอได้ติดต่อกับเจ้าหน้าที่กองพระราชพิธี สำนักพระราชวัง (โทร. ๐๒ ๒๒๑ ๐๘๗๓) และเจ้าหน้าที่กรมราชองครักษ์ (โทร. ๐๒ ๒๘๓ ๙๑๔๔) เพื่อร่วมกันพิจารณาจัดทำกำหนดการโดยตรงต่อไปด้วย

/จึงเรียนมา...

จึงเรียนมาเพื่อทราบ ทั้งนี้ ขอให้จัดส่งคำกราบบังคมทูลไปยังกองราชเลขาธุการในพระองค์
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี สวนจิตรลดา ก่อนวันเสด็จพระราชดำเนินอย่างน้อย ๗ วัน

ขอแสดงความนับถือ

(คุณหญิงอารยา พิบูลนครินทร์)

ราชเลขาธุการในพระองค์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี

กองราชเลขาธุการในพระองค์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี

โทร. ๐๒ ๒๘๐ ๑๖๔๐ - ๑ โทรสาร. ๐๒ ๒๘๐ ๑๖๓๙

เว็บไซต์ : www.ohm.go.th

เรียน เลขาธิการ กศน.

- ตรวจสอบ เพื่อโปรด ทราบ
 พิจารณา
 เห็นควรมอบ กพร.

22 มี.ค. ๖๖

(นายนิรันดร สุขปรีดี)

ผู้จัดการงานทั่วไปชำนาญการพิเศษ รักษาการในตำแหน่ง
ผู้อำนวยการกลุ่มเลขานุการกรม

สำนักงาน กศน.	
รับที่	4913
วันที่	
☐ กค.	☐ ศว.
☐ กผ.	☐ ศท.
☐ กพ.	☐ ดสน.
☐ กป.	☐ สพร.
☐ กจ.	☐ สทก.
☐ คน.	☐ ศกพ.
☐ กท.	☐ ศพร.
☐	☐

เรียน ผู้อำนวยการสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระ
 สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย
 ไปกระทรวงศึกษาธิการและสภามหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์ (นายกิตติชัย อรุณรัตน์)
 จังหวัดกาฬสินธุ์ เลขานุการ กศน. ว่าที่ ร.อ. (อาศิร เขยกลิ่น)
 เพื่อโปรด ทราบ 28 มี.ค. 2560
 พิจารณา มอบ. อ. พิชัยภักดิ์ 27 มี.ค. 2560
 ผู้อำนวยการสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระ

บรรณานุกรม

กองราชเลขาณุกการในพระองค์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ค้นหจาก
แหล่งข้อมูล <http://sirindhorn.net> สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๐

มูลนิธิสายใจไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ ค้นหจากแหล่งข้อมูล <http://th.m.wikipedia.org>
สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๐

พระราชประวัติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ค้นหจาก
แหล่งข้อมูล <http://ead.go.th> สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๐

รายชื่อพระราชนิพนธ์ในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี สืบค้นจากแหล่งข้อมูล
<http://th.m.wikipedia.org> สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๐

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

พระราชวชิรเมธี ผศ.ดร.

รองเจ้าคณะจังหวัดกำแพงเพชร

นายอภิชาติ จีระวุฒิ

เจ้าอาวาสวัดพระบรมธาตุพระอารามหลวง

นางนภา จิโรภาส

นายกสภามหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

นายสมใจ วิชัยยา

ผู้อำนวยการ สำนักงาน กศน.จังหวัดกำแพงเพชร

นายศรารุณี ไชยชโย

ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอเมืองกำแพงเพชร

นายมงคล พลายชมพูท

ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอลานกระบือ

นายอนันต์ แก้วทอง

ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอไทรंगาม

นายภานพ มุสิกะปาน

ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอขาณุวรลักษบุรี

น.ส.รัศมี ศรีภิบาล

ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอปางศิลาทอง

นายสุเทพ ต่อพล

ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอบึงสามัคคี

ครูชำนาญการ รักษาการในตำแหน่ง

ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอโกสัมพีนคร

ขอบคุณ

นายสันติ อภัยราช

ปราชญ์ท้องถิ่นจังหวัดกำแพงเพชร

นายสุนทร ชตารักษ์

ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนกำแพงเพชรพิทยาคม

นายเรืองศักดิ์ แสงทอง

ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนนวมวิชรปราการพิทยาคม

นางเอี่ยมพร สุขเมธาวัฒน์นะ

นักวิชาการศึกษาคำนาถการพิเศษ สำนักงาน กศน.

ผศ.บรรลุ วิริยาภรณ์ประภาส

ผู้อำนวยการวิทยาลัยเพาะช่างมหาวิทยาลัยราชชมงคลรัตนโกสินทร์

ผศ.นพดล เนตรดี

หัวหน้าสาขาวิชาจิตรกรรม

วิทยาลัยเพาะช่างมหาวิทยาลัยราชชมงคลรัตนโกสินทร์

นายสาโรจน์ อนันตอวยพร

อาจารย์ประจำสาขาวิชาจิตรกรรม ภาควิชาทัศนศิลป์

นายนพแก้ว ประยูรเมธา

คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

นายอาทิตย์ สุวรรณโชติ

ครู โรงเรียนไตรภูมิวิทยา อ.เมือง จ.บุรีรัมย์

โรงเรียนสาธิตวัดพระบรมธาตุ

สี่มวลชนกำแพงเพชร

ข้อมูล/พิมพ์

น.ส.ชโรทัย ปัญติ	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
น.ส.สุตารัตน์ เบ้าทอง	นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ
นางแสงอรุณ สุนทร	เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป
น.ส.เจนจิรา บุญเนรมิต	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน
น.ส.ศรีสุดา ผุดมี	นักวิชาการพัสดุ
น.ส.สมัชญา ก๊กหนู	นักจัดการงานทั่วไป
น.ส.สุตารัตน์ พันธุ์ชัย	นักวิชาการเงินและบัญชี
นางพนารัตน์ ศรีตะลา	นักวิชาการศึกษา
ว่าที่ ร.ต.เกียรติชัย เกษาพร	นักวิชาการศึกษา
น.ส.จินดารัตน์ ทับทิม	นักวิชาการศึกษา
น.ส.สุภาพร ยอดนิล	นักวิชาการเงินและบัญชี
น.ส.สุณิสา ทองน้อย	นักวิชาการเงินและบัญชี

เรียบเรียง/พิสูจน์อักษร

นายอนันต์ คงชุม	รองผู้อำนวยการสำนักงาน กศน.จังหวัดสุโขทัย
น.ส.พจนีย์ สวัสดิ์รัตน์	ครูชำนาญการพิเศษ กศน.เมืองกำแพงเพชร
น.ส.ศิริพร แว่นแก้ว	บรรณารักษ์ปฏิบัติการ กศน.เมืองกำแพงเพชร
น.ส.พิมพ์พจี พันธุ์ชัย	นักจัดการงานทั่วไป

ออกแบบปก/รูปเล่ม

นายกำจร หัดไทย	นักวิชาการศึกษาชำนาญการ สำนักงาน กศน.จังหวัดกำแพงเพชร
----------------	--

สถานที่พิมพ์

เจริญการพิมพ์	๑๒๖/๑๒ ถนนเทศบาล ๑ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.กำแพงเพชร ๖๒๐๐๐ โทรศัพท์ ๐๕๕-๗๑๗๖๔๖
---------------	---

รายชื่อห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” สำนักงาน กศน. จำนวน ๑๐๐ แห่ง

๑. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” เขตตลิ่งชัน จังหวัดกรุงเทพมหานคร
๒. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” เขตคลองสามวา จังหวัดกรุงเทพมหานคร
๓. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่
๔. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี
๕. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอปางศิลาทอง จังหวัดกำแพงเพชร
๖. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น
๗. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี
๘. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา
๙. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี
๑๐. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี
๑๑. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอวัดสิงห์ จังหวัดชัยนาท
๑๒. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” จังหวัดชัยภูมิ
๑๓. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ
๑๔. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอเสวี จังหวัดชุมพร
๑๕. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย
๑๖. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่
๑๗. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด
๑๘. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง
๑๙. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอห้วยยอด จังหวัดตรัง
๒๐. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก
๒๑. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอเมือง จังหวัดตาก
๒๒. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก
๒๓. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม
๒๔. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม
๒๕. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา
๒๖. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา
๒๗. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา
๒๘. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา
๒๙. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา

รายชื่อห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” สำนักงาน กศน. จำนวน ๑๐๐ แห่ง

๓๐. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอแก่งสนามนาง จังหวัดนครราชสีมา
๓๑. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอพรหมคีรี (เขาขุนพนม) จังหวัดนครศรีธรรมราช
๓๒. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช
๓๓. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอดาคลี จังหวัดนครสวรรค์
๓๔. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอเรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส
๓๕. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์
๓๖. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี
๓๗. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี
๓๘. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
๓๙. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี
๔๐. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอศรีมโหสถ จังหวัดปราจีนบุรี
๔๑. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอเมืองปัตตานี จังหวัดปัตตานี
๔๒. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
๔๓. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
๔๔. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา
๔๕. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอจุน จังหวัดพะเยา
๔๖. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอทับปุด จังหวัดพังงา
๔๗. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอศรีนครินทร์ จังหวัดพัทลุง
๔๘. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร
๔๙. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร
๕๐. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก
๕๑. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี
๕๒. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์
๕๓. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอคลอง จังหวัดแพร่
๕๔. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอกระทุ้ง จังหวัดภูเก็ต
๕๕. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม
๕๖. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม
๕๗. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอดำชะอี จังหวัดมุกดาหาร
๕๘. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

รายชื่อห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” สำนักงาน กศน. จำนวน ๑๐๐ แห่ง

๕๙. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา
๖๐. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอจันทหาร จังหวัดร้อยเอ็ด
๖๑. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอแก่ง จังหวัดระยอง
๖๒. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี
๖๓. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี
๖๔. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี
๖๕. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี
๖๖. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน
๖๗. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” จังหวัดเลย
๖๘. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ
๖๙. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอโคกศรีสุพรรณ จังหวัดสกลนคร
๗๐. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอกวนนิเวศ จังหวัดสกลนคร
๗๑. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร
๗๒. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอวาริชภูมิ จังหวัดสกลนคร
๗๓. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร
๗๔. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา
๗๕. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม
๗๖. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม
๗๗. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร
๗๘. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร
๗๙. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร
๘๐. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี
๘๑. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอท่าช้าง จังหวัดสิงห์บุรี
๘๒. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอสุวรรณโคโลก จังหวัดสุโขทัย
๘๓. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอบ้านด่านลานหอย จังหวัดสุโขทัย
๘๔. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี
๘๕. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี
๘๖. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี
๘๗. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์

รายชื่อห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” สำนักงาน กศน. จำนวน ๑๐๐ แห่ง

๘๘. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอศีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์
๘๙. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์
๙๐. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอเมืองหนองบัวลำภู จังหวัดหนองบัวลำภู
๙๑. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง
๙๒. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง
๙๓. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอแสวงหา จังหวัดอ่างทอง
๙๔. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” จังหวัดอุดรธานี
๙๕. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอเมืองอุดรดิตต์ จังหวัดอุดรดิตต์
๙๖. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอเมืองอุทัยธานี จังหวัดอุทัยธานี
๙๗. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอหนองฉาง จังหวัดอุทัยธานี
๙๘. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี
๙๙. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอเมืองอำนาจเจริญ จังหวัดอำนาจเจริญ
๑๐๐. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

โครงการจัดตั้งห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ได้รับพระราชทานพระราชานุญาต ให้เข้าร่วมโครงการห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” เป็นลำดับที่ ๑๐๐ และในวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินมาทรงเปิดห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร เป็นแห่งที่ ๑๐๐

พิธีเปิดห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี”
อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

